28 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
މިނިވަން މުއައްސަސ ތަކުގެ ކަންތައްތަކ ބެހ ކޮމިޓީގެ 5 ވަނަ ބައްދަލުވުން.
12 ޖުލައި 1122

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ މި ބައްދަލުވުމަށް ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވެސް އަޅުގަ ނޑު
މަރުޙަބާ ދަންނަވަމުން ފަށައިގަންނަން. މިވަގުތު ކޮމިޓީގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުންނަކީ، ކަ ނޑިތީމު
ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން އަދި ކެންދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން،
އަލިފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މުޙައްމަދު ރަޝީދު އަދި އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރޮޒައިނާ
އާދަމް، ކެނދިކުޅުދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މަޢުރޫފް، ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
ޙުސައިން އަދި ގުރައިދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ރިޒާ. އޭގެ އިތުރަށް ފުނަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ސަލީމް.
މިރޭ މި ބައްދަލުވުމުގެ އެޖެންޑާއަށް ބަލައިލާއިރު ގައި އެޖެންޑާގައި އޮތް އައިޓަމަށް ދިއުމުގެ ކުރިން އަޅުގަ ނޑު
ކޮމިޓީގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުންގެ އިޒުނައާއެކު ބޮޑު އެއް ކަމެއް އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާތަނަށް
ފާސްކޮށްފައި އޮތް ޑޮކިއުމަންޓްތަކުގައި ހުރި ލިޔެކިއުމަށް ކުޑަކުޑަ ބަދަލެއް އައިސްފައި އޮތީމަ އެއްވެސް
އިޢުތިރާޟެއް އޮތްތޯ ދަންނަވާ ލާފައި ނޫނިއްޔާ މި ކުރިއަށް ނުދާންކަމަށް. އެއީ ކުރީގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މި މާކްސް
ދިނުމުގައި އެޖެންޑާގައި މިރޭ މިއޮތް އައިޓަމްފަދަ އައިޓަމްތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީން
ފާސްކޮށްފައި އޮންނާނީ މި މާކްސްތައް ދިނުމުގައި ބޭނުންކުރަން ކޮންމެ ބޭފުޅަކަށް ވަކިން ފޯމެއް. އެހެންނަމަވެސް،
ދެ ރެއެއްގެ ތަޖުރިބާއަށް ފަހުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން މި ހިތަށްއެރީ އެއްކޮށްލާފައި އިދާރީމޭޒުން ފަސޭހަވާނެ ގޮތަކަށް
މިއޮތީ މިރޭ ކޮމިޓީއަށް ހުށަހަޅުއްވާފަ. އެހެންވީމަ، މި ފޯމެޓް ބޭނުންކުރެއްވުމާއި ގުޅޭގޮތުން އެއް ވެސް އިޢުތިރާޟެއް
އޮތްތޯ އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަ ން ބޭނުން އިނގޭތޯ. ނެތް ކަމަށްވަންޏާ މިގޮތަށް ކުރިއަށްދާން. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު
މުޙައްމަދު ޙުސައިން.
ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. މިހާރު މިއޮތްގޮތަށް ފޯމެޓް ބޭނުންކުރުމާއި ދޭތެރޭގައި އަޅުގަ ނޑުގެ ހަމަ ކުޑަ ވެސް އިޢުތިރާޟެއް
ނެތް. ވަރަށް ރަނގަޅު އެ އް ކަރުދުާހން ފެންނަގޮތަށް އޮތީމަ. އެހެންނަމަވެސް، ކުރީ ދުވަހު ވެސް ކުރީ ރޭގެ
ޖަލްސާގައި ވެސް އަޅުގަ ނޑު ވެސް އިޝާރާތްކޮށްލި ފަދައިން އަޅުގަ ނޑުމެން މިހާރު މި ހުރިހާ އެންމެން ވެސް
މުޤައްރިރު ގެންގުޅުއްވާ ބަހުރުވައިގައި ދާކަމަށް ވަނީވިއްޔާ ވިއްސާރަ ކޯޓު މި ގެންގުޅެނީ އަބަދުވެސް. ކޮންމެ މީހަކު
ލިޔަސް ހެޔޮވަރު ވާނެ. އެ ކޯޓަކީ މީހުންނަށް ގަޔަށް ހެޔޮވަރުކޮށް ފަހާ އެއްޗެއް. އެ ކަމަކު، ވިއްސާރަ ކޯޓަކީ އެއީ
ހެޔޮވަރުކޮށް ފަހާ އެއްޗެއް ނޫން. އަޅުގަ ނޑުމެން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނަށް މީހަކު ހޮވިޔަސް، ސިވިލް
ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް މެންބަރަކު ހޮވިޔަސް، ފަ ނޑިޔާރަކާ އިންޓަރވިއު ކުރިޔަސް ކޮންމެ ކަމަކަށް ވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެން ގެ އަތުގައި މިއޮންނަނީ ހަމަ އެއް މިންގަ ނޑެއް. އެކަމަކު، އަޅުގަ ނޑުމެންނަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން

މިތާނގައި މި ތިބެގެން މިދޭ މާކްސްއަކީ އޮބްޖެކްޓިވްކޮށް ދޭ މާކުހެއް ކަމަށް ވަނީވިއްޔަކާ އަޅުގަ ނޑަކަށް ހިއެއްނު ވޭ
މިއީކީ މިކަން ކުރަން އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތްހެންނެއް. ކުޑަ ވަގުތު، ކުރީގައި ޕީ.ޖީގެ މަޤާމަށް ބޭފުޅަކު ހަމަޖައްސަވަން
އިންޓަރވިއު ކުރައްވަން ވަޑައިގެންނެވިއިރު އަޅުގަ ނޑު ވެސް ހަމަ ޤަބޫލުކޮށްލިން ވަރަށް އަވަހަށް ޕީ.ޖީއަކު ވަނީ
ހޯދަން ބޭނުންވެފަ. އެ މަޤާމު ހުސްވެފައި އޮންނަތާ ކިތަންމެ ދުވަހެއް. އަ ވަހަށް އެ މަޤާމަށް ބޭފުޅަކު ޢައްޔަންކުރަން
ބޭނުން. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ގިނަ މައްސަލަތައް ހުރި. އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑު ވެސް ބޭނުންވީ ހަމަ ވީހާ އަވަހަކަށް
އެކަން ނިންމާލަން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަ ނޑު މިރޭ ވެސް ރެކޯޑަށް ޓަކައި ދަންނަވާލަން މިގޮތަށް ވިއްސާރަ ކޯޓު
ލައްވާ ގޮތަކަށް ކޮމިޓީން އިންޓަރވިއުކުރުން އެއީކީއެއް އުސޫލެއް ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލާކަށް ނުވާނެ.
ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނަށް އާންމުންގެ ތެރެއިން އަންނަ މެންބަރެއްގައި މިސާލަކަށް، އޭނަގެ ކޮން
ލީޑަރޝިޕެއްތޯ ހުރީ. އޭނައަކީ އޮފީހެއް ހިންގަން ޙަވާލުވާ މީ ހެއް ނޫން. އޭނަގެ ލީޑަރޝިޕެއް ކޮންމެހެން ހުންނާކަށް
ނުޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، އޭނައަށް އެބަ އިނގެންޖެހޭ ދެއްތޯ ޝަރުޢީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ ނިޒާމާ ބެހޭގޮތުން
ކޮންކޮން ކަންތަކަކާއިތޯ ޢާއްމު ރައްޔިތުން ކަންބޮޑުވެފައި ތިބީ. އެކަން އޭނައަށް އިޙްސާސްކުރެވޭ މިންވަރު ނު ވަތަ
އެކަމަށް އޭނަގެ އަތުގައި ހުރީ ކޮން ކަހަލަ ފަރުވާތަކެއްތޯ އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލަން ބޭނުން ކަމެއް. އެހެންވީމަ،
އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ކަންތައް އަ ވަހަށް ކުރަން ބޭނުން ރަނގަޅަށް ކުރަން ބޭނުން.
އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑުމެން މިއިން ކޮންމެ މަޤާމަކަށް ވެ ސް މިންގަ ނޑުތަކެއް އެކަށަ އަޅައިގެން އެ މިންގަ ނޑުތައް
އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްގެން އެއަށް މާކްސްދީގެން އަޅުގަ ނޑުމެން ރަނގަޅު މަސައްކަތެއް ފަންނީ
މަސައްކަތެއް މި ކޮމިޓީން ނިންމާފައި ގެންދިޔައިމަ ތަޅުމުގައި ނިންމާނީ ސިޔާސީ ނިންމުން. ތަޅުމުން މުޅި
މަޖިލީހުން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް އެ ސިޔާސީ ނިންމެވުން ނިންމެވީމަ އެކަން ނިމުނީ. އެކަމަކު، މި ކޮމިޓީން
އަޅުގަ ނޑަށް ފެންނަނީ ހަމަ ވަރަށް ޕްރޮފެޝަނަލް ވަރަށް ޓެކްނިކަލް މަޤާމާއި ގުޅޭގޮތުން ޝަރުޠުތައް ބެލެވިގެން
މާކްސް ދެވިގެން އޮބްޖެކްޓި ވް މަސައްކަތެއް ކުރެވޭ ގޮތަކަށް އޮންނަން. އެހެންނޫނީ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ
ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަ ނޑުމެން މިތާނގައި މި ހޭދަކުރާ ވަގުތާއި، ކުރާ މަސައްކަތަކީ އެކަމަށް ލިބެންވީ ޙައްޤު ބަދަލު
ލިބޭ މަސައްކަތަކަށް ނުވާނެ. ނަންބަރު އެކެއް އެ ދިޔައީ. ނަންބަރު 2. އަޅުގަ ނޑުގެ ޚިޔާލުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން
މިހާރު މި ގެންނަގޮތަށް ކޮންމެ އެއް ކަމަކަށް އެދިފައި ތި ބޭ މީހުން ކޮންމެ މީހަކު ވަކިން ގެނެސް ސުވާލުކުރީމަ
އިންޓަރވިއުކުރީމަ އުފެދޭ މައްސަލައެއް އެބައުޅޭ. ބައެއް މީހުން ނުކުމެގެން ގޮސްފައި ބުނުން އެކަށީގެންވޭ
ތިމަންނާއަކާއި އަޅައެއް ނު ލައޭ. ތިމަންނާއަކާ މާބޮޑު ސުވާލެއް ވެސް ނުކުރެއޭ. ތިމަންނާއާ ދޭތެރޭގައި
ޝައުޤުވެރިކަމެއް ވެސް ނެތޭ. ދެން އެ ބޭފުޅުން ތިމަންނާއާ ވާހަކަދައްކާލާފައި އެ ދިޔައީއޭ. އެއް ކަމަކަށް
އިންޓަރވިއުކުރާއިރު އަޅުގަ ނޑުގެ ޚިޔާލަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން ގެންނަންވީއޭ ތިން ބޭފުޅުންވިއްޔާ ތިން ބޭފުޅުން ހަތަރު
ބޭފުޅުންވިއްޔާ ހަތަރު ބޭފުޅުން މިތަނަށް ގެންނަންވީ. ގެނެސް އެ ބޭފުޅުންނާ އަޅުގަ ނޑުމެން ސުވާލުކުރަންވީ އެއް

ސުވާލެއް އެއް ޓޯނެއްގައި އެއް ސުވާލެއް، ސުވާލުތަކެއް އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިމަތިކުރުވާނީ. ކުރިމަތިކުރީމަ އެ ބޭފުޅުން
އެއަށް ދެއްވާ ޖަވާބު އަޅުގަ ނޑުމެން އެންމެން ވަޒަންކުރާނީ. އޭރަކުން ނޯންނާނެ އެވާހަކަ އެގޮތަށް ދެއްކޭކަށް.
އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވަނީ އަޅުގަ ނޑަކަށް އެ ޝަކުވާ އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކޮށްގެނެއް ނޫން. އެކަމަކު، މިކަން
އޮތްގޮތް އޮޅުންފިލުވައި، އަޅުގަ ނޑަށް ހަމަ ވަޒަންކުރެވޭ ގޮތް ދަންނަވާލީ. އެހެންވީމަ، ހިންގަވާ އެހެން
ފެނިވަޑައިގަންނަވަންޏާ އެހެން ހަދަމާ. އަޅުގަ ނޑުމެން ހުރިހާ އެންމެން އެއްކޮށްގެން. ދެން މީގެ ތެރޭގައި
ސެންސިޓިވް ސުވާލު އަތުވެދާނެ. މިސާލަކަށް، އެ ސުވާލަކަށް އެ ބޭފުޅަކު ދެއްވާ ޖަވާބު އެހެން ބޭފުޅަކަށް
ކޮންމެހެން އެނގިވަޑައިގަންނަވަން ހިތްޕުޅު ހަމަޖެހިވަޑައިނުގަންނަވާ ގޮތް. އެހެންވެއްޖިއްޔާ ބޭރުގައި ހަމަ
އަޅުގަ ނޑުމެން ދެ މިނިޓެއް ވަންދެން ފަސް މިނިޓުވިއްޔާ ފަސް މިނިޓު ވަންދެން މަޑުކޮށްލައްވާފައި ނިމުނީމަ
ވެދެވަޑައިގަންނަވާނީ އެހެންކަމަށް ވަނީވިއްޔާ. އެހެންވީމަ، މި ދެ ނުކުތާ އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން.
އަޅުގަ ނޑު އެދެނީ މި ކޮމިޓީގެ މަސައް ކަތް ވަރަށް އުފެއްދުންތެރި ޕްރޮޑަކްޓިވް ގޮތެއްގައި ކުރިއަށް ދިއުން.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މުޙައްމަދު ޙުސައިން ދެ ޚިޔާލުފުޅެއް މި މަސައްކަތާ ގުޅޭގޮތުން މުސްތަޤްބަލަށް ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވައިފި. ކަ ނޑިތީމު
ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރީ ރޭ ވެސް މިކަމަށް އިޝާރާތްކުރައްވާފައި އޮތީ. އެހެންވީމަ، އެހެން ބޭފުޅުންގެ
ޚިޔާލެއް ހުރި ގޮތް ވެސް އަޅުގަ ނޑު މި ކަންކަމުގައި ބަލާލަން ބޭނުން. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އަދި އެބައޮތް
ވަގުތުކޮޅެއް މި ކަންކަމާއި ދޭތެރޭގައި ވާހަކަދައްކާލައި ހަދާފައި ކުރިއަށްދާން ވެސް. އެހެންވީމަ، އޮފް ދި ރެކޯޑުގައި
ނަމަވެސް ހިނގާބަލަ ޑިސްކަސްކޮށްލަމާ ދެއްތޯ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެހެންވީމަ، ހުރިހާ ބޭފުޅުން ޑިސްކަސްކޮށްލާފައި
ދެން މިރޭ އިންޓަރވިއު ހަމަ މިއޮތް ފޯމެޓުގައި އަދި ވަކިވަކި ބޭފުޅުންނާ ހަމަ ވަކިވަކިން އިންޓަރވިއު ކުރިއަށް
ގެންދާ ގޮތަކަށް މި އެއްބަސްވެވުނީ. އެހެންވީމަ، އަދި އޭގެ އިތުރަށް ކުރިއަށް އޮތް އިންޓަރވިއުތަ ކުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެން މީޓިންގއެއް ބާއްވައި އަދި ކްރައިޓީރިއާތައް އަޅުގަ ނޑުމެން މުރާޖަޢާކުރާ ގޮތަކަށް ނިމިގެން މިދިޔައީ.
އެހެންވީމަ، ފުރަތަމަ ބޭފުޅާއަށް ދަންނަވާލުމުގެ އެއްވެސް އިޢުތިރާޟެއް އެބައޮތްތޯ. ރެޑީތޯ. ރެޑީ ދެއްތޯ. އާދެ!
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ޙުޝާމް ވަޙީދު ދެއްތޯ. އަޅުގަ ނޑުމެން މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާ ބެހޭ ކަންތައްތައް ބަލަހައްޓާ
ކޮމިޓީ އަށް ހުޝާމަށް ދަންނަވާލީ މި އާންމުންގެ ތެރެއިން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނަށް ބޭފުޅުންގެ ނަންތައް
ހޮއްވެވުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވި ނަންފުޅުތަކުގެ ތެރޭގައި ތި ބޭފުޅާގެ ނަންފުޅު އެބައޮތް. ދެން
އެ މަސައްކަތް ދިރާސާކޮށް އެ ނަންފުޅުތަކާ ބެހޭގޮތުން މި ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތް ފުރަތަމަ މަޖިލީހުގައި މި
ކުރެވިގެންދަނީ. އެހެންވީމަ، ކޮމިޓީގެ މި ދިރާސާކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ބައެއް ސުވާލުތައް ތި

ބޭފުޅާއަށް ދަންނަވާލައި ހަދާލަން މި ދަންނަވާލީ. އެހެންވީމަ، ފުރަތަމަ ތިކޮޅަށް ފުރުޞަތެއް އަރުވަން އަމިއްލައަށް
ތަޢާރުފުވެލަން. ވިދާޅުވާން ބޭނުންފުޅުވާ ވާހަކައެއް ވީހާވެސް ކުރުކޮށް ދަންނަވާލުމަށް އިނގޭތޯ. ވަރަށް ބޮޑަށް
މަރުޙަބާ.
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުގެ ފުރިހަމަ ނަމަކީ ޙުޝާމް ވަޙީދު. ދެން އަޅުގަ ނޑު މިވަގުތު މި މަސައްކަތްކުރަމުން ގެންދަނީ ސަބްއާ
މޯލްޑިވްސްގަ. އެއީ ސާކް ޑި ވަލޮޕްމަންޓް ފަންޑުގެ އެހީގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ޕްރޮޖެކްޓެއް. ދެން އަޅުގަ ނޑު މީގެ
ކުރިން މަސައްކަތްކުރީ ޑިސެމްބަރުން ފެށިގެން ދެން ލޯކަލް ކައުންސިލު އިންތިޚާބާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
އިންތިޚާބުގެ ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ނިމެންދެން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަންސްގެ ކޮމްޕްލެއިންސް ބިއުރޯގައި، ޤައުމީ
ކޮމްޕްލެއިންސް ބިއުރޯގަ. ދެން އޭގެ ކުރިން 2002 އިން ފެށިގެން ދެން މިދިޔަ އަހަރުގެ ޑިސެމްބަރާ ހިސާބަށް
އަޅުގަ ނޑު މަތީ ތަޢުލީމު ޙާސިލުކުރުމަށް މެލޭޝިޔާގައި ހުރީ. ފުރަތަމަ މާސްޓަރސް އެމް.ބީ.އޭ ނިންމާފައި ދެން
ބީ.ބީ.އޭގެ ތީސިސް ނިންމުމުގެ މަސައްކަތް މިހާރު މި ކުރަމުން ގެންދަނީ. އޭގެ ކުރީގައި އަޅުގަ ނޑު މަސައްކަތްކުރީ
ސޮނީ ހާޑްވެއަރގަ. އޭގެ އިތުރަށް އަޅުގަ ނޑު ސްކޫލް ނިންމުމަށްފަހު ހަމަ ސަރުކާރުގައި ފެކަލްޓީ އޮފް
އެޑިއުކޭޝަނުން ފެށިގެން މޯލްޑިވްސް ކޮލެޖް އޮފް ހަޔަ ރ އެޑިއުކޭޝަންގައި މަސައްކަތްކޮށްފައި ދެން ސޮނީ
ހާޑްވެއަރގައި މަސައްކަތްކުރަމުން ގެންދިޔައީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަ ނޑަށް ފަށައި ގަތުމުގަ އި ލިޔެކިއުމުގައި ލިޔެވިފައި އޮތް އެއްޗަކާއި ގުޅިގެން
ދަންނަވާލެވުނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފޮނުއްވި ނަންފުޅުތަކޭ . އެހެންނަމަވެސް، އެއެއް ނޫން. ރަނގަޅު ގޮތަކީ
މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވި ނަންފުޅުތައް ދިރާސާކުރެއްވުމުގެ މަސައްކަތް މި ކުރިއަށްދަނީ. އެހެންވީމަ، ކޮމިޓީގެ
މެންބަރުންނަށް އަޅުގަ ނޑު ހުޅުވާލަން ހުޝާމް ވަޙީދާ ތި ބޭފުޅުން ސާފުކުރަން ބޭނުންވާ މަޢުލުމާތު ސާފުކުރައްވަން
ސުވާލު ކުރެއްވުމުގެ ފުރުޞަތު. މެންބަރުން އެދިވަޑައިގަތުމުން ފުރުޞަތު އަރުވަމުން ގެންދާނަން.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ހުޝާމް ވަޙީދަށް މަރުޙަބާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަ ނޑު ކޮށްލަން ބޭނުން ސުވާލަކީ، 2002ގައި އަލަށް ގެނެވުނު
ޤާނޫނުއަސާސީއާ ހަމަ އެކުއެކީގައި އޭގެ ފަހުން ފާސްކުރެވުނު ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަންގެ ޤާނޫނު
ފާސްކުރުމާއި ވިދިގެން އެއަށް ފަހުން ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކާއި އެކުއެކީގައި ކިޔާލުމުން

އެއް ވެސް ވަރަކަށް ފާހަގަކުރެވޭތޯ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ގެ ބައެއް ބާރުތައް ނުވަތަ
ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ޤާނޫނުއަސާސީން ނުވަތަ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުން ދީފައިވާ
ބައެއް ބާރުތައް ނިގުޅައި ގަނެވިފައިވާ ގޮތާ މެދު ކިހiނެއްތޯ ދެކިވަޑައި، ނިގުޅިފައިވާކަމަށް ޤަބޫލުކުރައްވަންތޯ. އަދި
އެކަން ނިގުޅައިގަނެވިފައި ވާނަމަ އެކަމާ ދޭތެރޭ ކިހިނެއްތޯ ދެކިވަޑައިގަންނަވަނީ.
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ އެއްވެސް ބާރެއް ނިގުޅައިގަނެ ވިފައެއް ނުވޭ.
ދެން ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސްގެ ގަވާއިދު އަޅުގަ ނޑު ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ބަލާލިން. ބަލާލިއިރު އޭގެ ހުރި މާއްދާތަކާ
އެއްވެސް ގޮތަކަށް ތަޢާރަޟުވާ ކަހަލަ ކަމެއް ހިނގާފައި ނެތް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ. އެހެންވީމާ،
އެފަދަ ގޮތަކަށް ނޫން. އަޅުގަ ނޑަށް ހަމަ ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ހަމަ މިނިވަން މުއައްސަސާއެއް ގޮތަށް ޖުޑިޝަލް
ސަރވިސަސްގައި މަސައްކަތްކުރެވޭ.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
2 ވަނަ ސުވާލުގެ ގޮތުން އަހާލަން ބޭނުންވަނީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގައި މައިގަ ނޑު ގޮތެ އްގައި ކުރާ
އެންމެ މުހިއްމު މައިގަ ނޑު މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި އެންމެ މުހިއްމު މަސައްކަތެއް ކަމުގައި ތި ބޭފުޅާ
ދެކިވަޑައިގަންނަވަނީ ކޮން މަސައްކަތެއްތޯ.
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި ފަ ނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މިންގަ ނޑުތަކަށް ފަ ނޑިޔާރުން ޢަމަލުކުރޭތޯ ބެލުމާއި ދެން
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަދި މަޖިލީހަށް ކަމާގުޅޭގޮތުން ލަފާ އެރުވުން. ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސްގެ މިސާލަކަށް
ފަ ނޑިޔާރުން ހޮވުމާއި ސްޕްރީމް ކޯޓަށް ފަ ނޑިޔާރުން ހޮވުމާއި މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ލަފާ އެރުވަން. ދެން
ޤާނޫނުއަސާސީގެ ތެރެއިން މި ހިނގާ ކަންތައްތައް ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސްއާ ގުޅޭ ކަންތައްތަކާ ބެހޭގޮތުން
ލަފާއެރުވުން.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަކީ ފަ ނޑިޔާރުންގެ ވެސް ސުލޫކީ މިންގަ ނޑު ބަލާ އަދި ފިޔަވަޅު އަޅާ މަޤާމު
ބަދަލުކޮށް ޢައްޔަން ކުރުމާ މިކަހަލަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރާ މުއައްސަސާއަކަށް ވީހިނދުގައި ފަނޑިޔާރުންނަށް

ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ވަކީލުންގެ ތެރެއިން ބޭފުޅަކު، ވަކީލުންގެ ތެރެއިން މީހަކު ޢައްޔަންކުރާއިރުގައި
ފަ ނޑިޔާރުންނަށް އެ އިލެކްޝަން ނުވަތަ އިންތިޚާބުގައި ބައިވެރިވެ ވޯޓު ލެވޭނެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރައްވަންތޯ؟
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފަ ނޑިޔާރުންގެ ތެރެއިން ބޭފުޅަކު ހޮއްވަވާއިރުތޯ؟
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަކީލުންގެ ތެރެއިން ބޭފުޅަކު ހޮވާއިރު. އެއީ ވަކީލުންގެ ތެރެއިން އެބަ އިންނަންޖެހޭ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް
ކޮމިޝަނުގައި އެއް ބޭފުޅަކުމ ވަކީލުން އިންތިޚާބަކުރާ މީހަކު އެބަ އިންނަވަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އެގޮތުގައި ވަކީލުންގެ
ތެރެއިން މީހަކު އިންތިޚާބު ކުރާއިރުގައި ފަ ނޑިޔާރުންނަށް ވޯޓު ލެވޭނެ ކަމަށް ޤަބޫލުފުޅު ކުރައްވަންތޯ؟
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ވަކީލުންގެ ތެރެއިން ވޯޓު ލެވެން ޖެހޭނެ ވަކީލަކަށް ހޮވޭ ބޭފުޅަކަށް.
ފަ ނޑިޔާރުންނަށް އެ ފުރުޞަތު ދިނުން އެހާ ރަނގަޅު ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑަކަށް ނުފެނޭ.
ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއް ކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. ޙުޝާމް ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވާން. ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ކޮމްޕޮޒިޝަން
ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެކުލެވިފައި އޮންނަ ގޮތަށް ބައްލަވާލައްވާފައި އަދި ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާ
ޤާނޫނުއަސާސީންނާއި ޤާނޫނުން ހަވާލުކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކަށް ބަލާއިރު ކޮބައިތޯ ކީއްކުރަންތޯ އާންމުންގެ
ތެރެއިން މީހަކު ކޮމިޝަނުގައި އިންނަން ޖެހެނީ. ކޮބައިތޯ އޭގެ މަޤްޞަދަކީ.
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި އާންމުންގެ ތެރެއިން ބޭފުޅަކު އިންނަން ޖެހެނީ އެއީ ރައްޔިތުންގެ ވީހާވެސް ބޮޑަށް
އިތުބާރާއި ރުހުން ހޯދުމަށް އިނގޭތޯ. އެއީ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސް ތެރޭގައި ފަ ނޑިޔާރުންގެ ތެރެއިން ބޭފުޅުންނާއި،
ހިމެނޭ ބޭފުޅުން ދަށު ކޯޓުން ނުވަތަ ހައި ކޯޓުން ބޭފުޅުންނާއި މި ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ އިތުރަށް އާންމުންގެ ބޭފުޅަކު
ހިމެނެނީ އިތުރު އޮޕީނިއަންއެއް އިތުރު ވިސްނުމެއް އެ ކޮމިޝަން ތެރެއަށް ގެނައުމަށް. ދެން އެގޮތުން އާންމުންގެ

ތެރެއިން، އާންމުން ދެކޭގޮތުގައި އާންމުންގެ ފަރާތުން ބޭފުޅަކު އެ ކޮމިޝަނު ގައި ތަމްސީލުކުރައްވަން އިންނަވަންޏާ
އާންމުންގެ އިތުބާރު ލިބުން ބޮޑުވެގެން ދާނެ. އެހެންވެ އާންމުންގެ ތެރެއިން ބޭފުޅަކު.
ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. ދެން ތިޔަ ވިދާޅުވި ގޮތަށް ބައްލަވާއިރު ޝަރިއްޔަތު ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް ހިންގޭ
ކަންތައްތަކާއި އެކަމުގެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނުން އަދާކުރެވޭ ދައުރާއި އަ ދާކުރަން އޮންނަ ދައުރަށް
ބަލާއިރު އާންމުން މިހާރު އެންމެ ކަންބޮޑުވާ ކަންތައްތަ އް މިހާރުގެ ހާލަތަށް ބަލާއިރު އާންމުން އެންމެ ކަންބޮޑުވާ
ކަންތައްތަކަކީ ކޮބައިތޯ އެކަންތަތައް 3،2،1 ތަރުތީބުން ލިސްޓް ކޮށްދެއްވަފާނަންތޯ.
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާންމުންގެ ތެރޭގައި މިހާރު އެންމެ ބޮޑަށް ދެކެވޭ ވާހަކައަ ކީ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސް ނުވަތަ ލީގަލް ސިސްޓަމް
ނުވަތަ މިއޮންނަ ޝަރުޢީ ނިޒާމާ މެދު އޮންނަ އިތުބާރު ކުޑަވުން. އެއީ އާންމުންގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ
ގޮތުގައި އެންމެ ސީރިއަސް މައްސަލައެއްގެ ގޮތަށް ފުރަތަމަ. ދެން އިތުރަށް ބަލާނެ ކަމަކަށް ކޮރަޕްޝަންގެ މައްސަލަ.
މިއީ އަބަދު ވެސް އާންމުންގެ ފަރާތުން ޝަކުވާ ލިބޭ ކޮރަޕްޝަނުގެ ޢަމަލުތައް ހިނގާކަމަށް. ވަރަށް ގިނައިން
އެކަހަލަ ވާހަކަތައް ދެކެވިފައިވޭ. ދެން އިންސާފުން ރަނގަޅަށް ކަންތައް ނުކުރެވޭ ކަމަށް ދެކޭ މައްސަލައެއްހެން
އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ 3 ކަމެއް ގޮތަށް. އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް ހަމަ އިތުބާރު ނެތް ކަމަށް ދެކޭ މައްސަލަ.
ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރެއް ކަމުގައި ޙުޝާމް ހިމެނިވަޑައިގެންފިނަމަ އަދި އެއީ އާންމުންގެ
ތެރެއިން ކުރިމަތިލީ މީހުންގެ ތެރެއިން އިންތިޚާބުވެފައި ހުންނަ އާންމުންގެ ފަރާތުން ހުންނަ މީހެއްކަމަށްތާ ވާނީ.
އެހެންކަމަށް ވެއްޖިއްޔާ ތިޔަ ވިދާޅުވި ކަންތައްތައް ރަނގަޅު ކުރުމަށް ނުވަތަ އިތުރު ކުރިއެރުމެއް އެކަންކަމަށް
ގެނެއުމަށް ކޮން މަސައްކަތެއްތޯ ތިޔަ މެންބަރަށް ކުރެއްވޭނީ. ކިހިނެއްތޯ މަސައްކަތް ކުރައްވަ ން ޤަޞްދު ކުރައްވަނީ.
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިހާރު ވެސް މަސައްކަތް ހިނގަމުންދާ ގޮތުގައި ހަމަ ވަރަށް ޓްރާންސްޕޭރަންޓްކޮށް ވަރަށް ފެންނަ ގޮތަށް މި
މަސައްކަތްތައް ކުރެވެމުން ގެންދަނީ. ދެން އޭގެ އިތުރަށް އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ވީހާވެސް ބޮޑަކަށް ބަލާނަން ހަމަ
އާންމުންގެ ތެރޭގައި ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަން ތަމްސީލުކުރާއިރު ވީހާވެސް ބޮޑަކަށް އާންމުންގެ ރުހުމާއި

އާންމުންގެ އިތުބާރު ލިބޭގޮތަށް މަސައްކަތް ކުރެވޭތޯ. ދެން އެގޮތަށް ހަމަ ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ކުރާއިރު ހަމަ
ވީހާވެސް ބޮޑަކަށް އާންމުންނަށް ފެންނަގޮތަށް ޓްރާންސްޕޭރަންޓްކޮށް ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް އިނގޭ ގޮތަށް ފެންނާނެ
ނުވަތަ އިތުބާރު ހޯދޭނެ ކަހަލަ ގޮތަކަށް މަސައްކަތް ކުރާނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ ފުރުޞަތަށްފަހު އިތުރު ވަގުތު އޮތިއްޔާ އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. ޔާމީނަށް
ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله ޔާމިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑު ވެސް ކޮމިޓީއަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަޅުގަ ނޑު ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ މިހާރު ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް
ކޮމިޝަނުގެ ކޮމްޕޮޒިޝަން މިއޮތް ގޮތުން މިނިވަން މުއައްސަސާއެއްގެ ގޮތުގައި ފުލީ ފަންކްޝަން ކުރުމަށް ޓަކައި
އެއްވެސް ހުރަހެއް އެބައޮތްތޯ؟ ނޫނީ އޭގެ މިނިވަން ކަމަށް ބުރުއަރާކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވަންތޯ؟
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެއްވެސް ހުރަހެއް ނެތް. ދެން އޭގައި ހަމަ ބޮޑަށް ގަވާއިދުގައި އޮންނަ ގޮތުން ވެއްޖިއްޔާމުން
ޤާނޫނުއަސާސީން ވެސް އެ ބާރު އެބަ ލިބިގެންދޭ، ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ފުރިހަމަ އިޚްތިޔާރު ލިބިގެން
ދޭ ކޮމިޝަންގައި މަސައްކަތް ރަނގަޅަށް އެންމެ ފުރިހަމައަށް ކުރުމަށް. އެހެންވީމާ، އެކަހަލަ އެއްވެސް އެއްވެސް
ހުރަހެއް އޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑެއް ނުދެކެން.
ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله ޔާމިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ފާހަގަކުރެވެނީ ފަ ނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މައްސަލަތައް ވެސް މިހާރު ވަރަށް ބޮޑަށް
ފާހަގަކުރެވޭ. ދެން އާންމުންގެ ތެރޭގައި ވެސް މިވާހަކަތައް އެބަ ދެކެވޭ. ދެން އެހެންނަމަވެސް މިކަންކަމަށް ހައްލެއް
ނޫނީ އެކަށީގެންވާ ފިޔަވަޅެއް ނޭޅޭ ވާހަކަ ވެސް ހަމަ ކޮމިޔުނިޓީގައި އެބަ ދެކެވޭ. އެހެންކަމަށްވާއިރު ރާއްޖޭގައި
މިހާރު ޢަދުލުއިންސާފު ޤާއިމުކުރެވެމުން ދާކަމަށް، އޭގެ ހެޔޮ ގޮތުގައި ޤާއިމު ކުރެވެމުން ދާކަމަށް
ޤަބޫލުފުޅުކުރައްވަންތޯ؟
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި ކޮންމެ ކަހަލަ މައްސަލައެއް، ފަ ނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ނުވަތަ އަޚްލާޤީ
މައްސަލައެއްގެ ގޮތަށް މި ނެގޭ މައްސަލައެއް ވެސް އެ މައްސަލައެއް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ދިރާސާކުރެވެން އޮތް
އެންމެ ރަނގަޅަކަށް ދިރާސާ ކުރައްވާ. މިސާލަކަށް ކޮމިޝަނުގެ ކޮމިޝަނަށް ވަސީލަތްތައް ނެތް ހާލަތެއްގައި
ޕޮލިހުންގެ އެހީތެރިކަން ބޭނުންކޮށްގެން އެބަ ދިރާސާކުރެވޭ ނުވަތަ ފޮރެންސިކް ހެކި ހޯދާ ނުވަތަ އެކަހަލަ
ކަންތައްތައް ކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، މަސައްކަތްތައް ކުރެވެމުން ގެންދެވެނީ އެންމެ ރަނގަޅަކަށް. ދެން އެ އޮންނަ
ފަރާތަކުން ނުވަތަ އެ ފުރުޞަތު ފޯރުކޮށްދޭ ފުރުޞަތު މިދެންނެވީ އެ ފެސިލިޓީސް ހުރި ފަރާތްތަކުން އެކަންތައްތައް
ތަޙްޤީޤު ކުރުމަށްފަހު ކޮމިޝަނުން ގޮތެއް މި ނިންމަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ނިންމޭ ނިންމުންތަކަކީ
ހަމަ ފުރިހަމަ ނިންމުންތަކަކެކޭ. އެއީ ހުރިހާ ގޮތަކަށް ބަލަންވާ ގޮތަށް ބަލާފައި ހުރިހާ މެންބަރުންގެ، މެޖޯރިޓީ
މެންބަރުންގެ ވޯޓާ އެއްކޮށް މި ނިންމޭނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެ ނިންމޭ ނިންމުންތަކަކީ ހަމަ ވަރަށް
ފުރިހަމަ ނިންމުންތަކެއް.
اله
ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދު ޔާމިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ދެން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ފާހަގަކުރެވެނީ ފަ ނޑިޔާރެއްގައި މި ހުންނަންޖެހޭ ސިފަތަކުގެ ތެރޭގައި މަނިކުފާނު
ޤަބޫލުފުޅުކުރައްވާ ގޮތުގައި އާ ންމުން މުޖުތަމަޢުގައި އެ ފަ ނޑިޔާރެއްގެ ޤަދަރާއި އިޙްތިރާމް ކެނޑިގެން ދާހިސާބަށް
ކަންކަން ގޮސްފައި ވާހިނދު އެ ފަ ނޑިޔާރެއް ގެ މަޤާމުގައި ދެމިހުރުމާ މެދު މަނިކުފާނުގެ ޚިޔާލަކީ ކޮބައިތޯ. ދެން މި
ސުވާލުގެ ދެވަނަ ބަޔަކީ މިހާރު ޖޭ.އެސް.ސީ އިން މިހާތަނަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތައް ކިހާވަރަކަށް
ދިރާސާކުރެއްވިންތޯ. އެހެންކަމަށް ވާނަމަ އެ ނިންމުންތަކާ މެދު ދެކިވަޑައިގަންނަވަނީ ކިހިނެއްތޯ.
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކޮންމެ ކަމެއްގައި ވެސް ޙަޤީޤަތެއް އޮންނާނެ ދެއްތޯ. މިސާލަކަށް ތިދެންނެވިހެން ފަ ނޑިޔާރެއްގެ މައްސަލައެއް އޮތީ.
ދެން މިހާރު ތަޙްޤީޤާއި ހެކިތަކާއި ހެއްކާއި ޤަރީނާއަށް ބަލައި ރިޢާޔަތްކުރާއިރު އެކަހަލަ ކަމެއް ހިނގާފައި ނުވާނަމަ
އެ ބޭފުޅަކަށް އެޅޭ ވަރަށް ބޮޑު ބޭއިންސާފެއް އެއީ އެ ބޭފުޅެއްގެ މަޤާމުން ދުރުކުރުން ނުވަތަ ފިޔަވަޅެއް އެޅުން.
އެކަމަކު އެކަހަލަ ކަމެއް ހިނގާފައި ވާނަމަ ހަމަ އެ އޮންނަ ގަވާއިދެއްގެ މަތިން އެ ބޭފުޅަކު ދުރުކުރަންޖެހޭނެ. ދެން
އާންމުންގެ ތެރޭގައި މިސާލަކަށް ބޭއިންސާފުން ފިޔަވަޅެއް އެޅިގެން ނުވަތަ ބޭއިންސާފުން ކުށެއްގެ، ކުށެއް ކުރިކަމަށް
ބުނެވިފައި އޮތީމަ އެ ގެއްލޭ އަބުރާއި ޢިއްޒަތަށް މި ލިބޭ އުނިކަމެއް. މިކަހަލަ ކަންތައްތަކުން ސަލާމަތްވުމަށް ވީހާ
ވެސް ބޮޑަކަށް ހަމަ ޕަބްލިކްކޮށް އެކަންތައްތައް ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް އަންގައި ދިނިއްޔާ ދެން އެކަންތައްތައް
ރަނގަޅުވާނެ ކަމަށް ދެކެން. ދެން މިހާރު ނިންމާފައި ހުރި މައްސަލަތަކަށް ބަލައިލާއިރުގައި އަޅުގަ ނޑު ކޮމިޝަނުން

އެންމެ ފަހުން މި ނިންމި މައްސަލައަކީ ޕީ.ޖީގެ މަޤާމަށް ހޮވުމަށް މި ކުރިމަތި ލައްވާފައި އޮތް ދެ ބޭފުޅުންގެ
ތެރެއިން ބޭފުޅެއްގެ މައްސަލަ އެއްދޯ. އެ މައްސަލަ ވެސް ނިންމާފައިވާ ގޮތުން ސުލޫކީ މިންގަ ނޑާ ޚިލާފު ނުވާކަމަށް
ނިންމީ. ދެން އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުން ހަމަ މި ހުރިހާ މައްސަލަތައް ނިންމާފައި މިހިރީ ހަމަ އެ ދާންޖެހޭ
ޕްރޮސީޖަރއެއް ގެ ދަށުން ކޮންމެ ކަމެއް ދިރާސާކުރެވިގެން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅު އެޅިގެން. އެހެންވީމާ، އެކަހަލަ ހަމަ
ރަނގަޅު ފިޔަވަޅެއް އެޅިފައި ވާ ކަމަށް. ދެން އޭގެ ކުރީ ގައި އެންމެ ބޮޑު މައްސަލައަކަށް މި ނެގުނީ ޙަމީދުގެ
މައްސަލަ. އެ މައްސަލަ ވެސް ތަޙްޤީޤު ކޮށްފައި މި ފޮރެންސިކް ހެއްކާއި އެއްޗެހި ލިބި އެ ހުރިހާ ކަމަކަށް ބަރޯސާވެ
ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކަށްވާތީ އެކަމަމާމެދު ވެސް އެއްވެސް ޝައްކެއް އުފެދިގެން ނުވާނެ އެއްވެސް ފަރާތަކުން.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަދި ޙުޝާމް ވަޙީދަށް މި ކޮމިޓީއަށް މަރުޙަބާ. އަދި މިކަމަށް ކުރިމަތިލެއްވީތީ ވެސް ހަމަ
މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަޅުގަ ނޑުގެ ފުރަތަމަ ސު ވާލަކީ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނެއްގެ މެންބަރެއްގެ
ހައިޞިއްޔަތުން އެ މަޤާމަށް ކުރިމަތިލައްވާއިރުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 152 ވަނަ މާއްދާ އަދި ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް
ކޮމިޝަނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާން ކޮށްފައި ވާގޮތުން އެ 10 މެންބަރުން ހިމެނިގެން ދާއިރުގައި އެ 10
މެންބަރުންގެ ތެރޭގައި ޖުޑި ޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުގައި ވަކިބަޔަކު ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކުގައި
ބައިވެރިވުން މަނާކޮށްފައި އެބައޮވޭ. އަދި އޭގެ އިތުރުން ހަމަ ކަ ނޑައެޅިގެން އެބަ އިނގޭ އެ ކޮމިޝަން ތެރޭގައި
ސިޔާސީ ބަޔަކު ވެސް އެބަ ތިއްބެވިކަން. މާނައަކީ މިސާލަކަށް 152 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
ރައީސް ނުވަތަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން ހޮވާ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކޮމިޝަނުން ހޮވާ ބޭފުޅަކު ނުވަތަ ސިޔާސީ
ބޭފުޅަކު ޢައްޔަންކުރާ ބޭފުޅަކު މިގޮތަށް އެބަ ތިއްބެވި ސިޔާސީ ބޭފުޅުން. ޤަބޫލުފުޅު ކުރައް ވަންތޯ ވަކި ބަޔަކު
މުސްތަޤިއްލުވެފައި ސިޔާސީ ޕާޓީގައި ނުހިމެނޭ ގޮތަށް އަނެއް ބަޔަކު ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ގޮތަށް
ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އެކެލެވިގެން ހިނގައްޖެ ކަމުގައި ވަނީނަމަ ދެން އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް އެންމެ
ރަނގަޅު ހަމައަކީ ކޮބައިކަން ވިދާޅުވެދެއްވަފާނަންތޯ.
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި 10 މެންބަރުން އެބަ ތިއްބަވާ. 10 މެންބަރުންގެ ތެރެއިން 10 މެންބަރުންނަކީ އެއްގޮތަކަށް،
އެއް ފިކުރެއް ނުވަތަ އެއް ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވާ 10 މެންބަރުންނަކަށް ވުމަކީ ވަރަށް ނާދިރުކަމެއް. އެހެންވީމާ،
ހުރިހާ ނިންމުމެއް މި ނިންމަމީ މެޖޯރިޓީ ވޯޓުން. އެގޮތަށް ވެއްޖެނަމަ މިސާލަށް އެއް ޕާޓީއަކުން ތިއްބަވާ ބޭފުޅުންގެ
ޚިޔާލުފުޅާއި އަނެއް ޕާޓީއަކުން ތިއްބަވާ ޚިޔާލުފުޅާ ތަފާތުވެއްޖެ ހާލަތެއްގައި ކޮންމެވެސް އެއްގޮތަކަށް މި ނިންމިގެން

ދަނީ. އެހެންވީމާ، އެ މެޖޯރިޓީއެއް ނިންމޭއިރު އޭގެ މާނައަކީ މިސާލަ ކަށް ތަފާތު ޚިޔާލުތަކާއި މިހުރިހާ ކަމަކަށް
ބަހުސްކުރެވި ކޮންމެވެސް އެއްގޮތަ ކަށް މި ނިންމެނީ. ހުރިހާ ފަރާތަކަށް ވެސް ފައިދާ ވާގޮތަކަށް. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި ކޮމިޝަނުގައި ޕާޓީތައް ތަމްސީލުކުރާ ބޭފުޅުން ނުވަތަ ޕާޓީއެއްގެ ބޭފުޅަކު ހުންނެވި ކަމުގައި
ވިޔަސް ދެން ތިއްބެވި ބޭފުޅުންނާ ހުރިހާ ބޭފުޅުންގެ މަޝްވަރާގެ މަތިން ނިންމޭ ނިންމުމެއް ވެއްޖިއްޔާމުން އޭގެ
މައްސަލައެއް، އިތުރު މައްސަލައެއް އޮންނާނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ނުދެކެން. އެއީ ކޮންމެ ކަމެއް ނިންމުމުގައި ވެސް
ދެފަރާތެއްގެ ޚިޔާލު ތަފާތުވެދާނެ. ދެން އެ ތަފާތުތަކާއި އެއްކޮށް ދެފަރާތަށް ފައިދާ ވާގޮތަށް ނުވަތަ ހުރިހާ ފަރާތަކަށް
ފައިދާ ވާގޮތަކަށް މި ނިންމާ ނިންމުމެއް ނިންމަނީ. އެހެންވީމާ، އޭގައި އެބަ ހިމެނޭ ހުރިހާ ކޮޅަކުން ހުރިހާ
ވިސްނުމެއްގެ އިމްޕުޓް ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެގޮތަށް ވަކި އެންމެ ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވާ
ނުވަތަ ވަކި ދެ ޕާޓީއެއް ނުވަތަ އެގޮތަކަށް މެޖޯރިޓީއެއް އެއް ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވާ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ކަމަށް ވާނަމަ
އެކަމުގެ މައްސަލައެއް ނެތް.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެވަނަ ސުވާލަކީ ދެންމެވެސް ތި ވިދާޅުވީ އެއްޗަކާއި ގުޅިގެން އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލާނީ މި ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް
ކޮމިޝަނުން އައި ކަމެއް ވަކި ގޮތަކަށް ނިންމާފައި ވަނިކޮށް އެ ނިންމި ނިންމުމާ ޚިލާފަށް އެއްވެސް ކޯޓަކުން އެ
ގެންނަ އެ ބަދަލަކުން ނުވަތަ އެ ބަދަލެއް ގެނެސްފިނަމަ ދެން ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރެއްގެ
ހައިޞިއްޔަތުން އެ މެންބަރަކަށް ވަޑަ އިގެންނެވިއްޖެނަމަ ދެން ޢަމަލުކުރައްވާނެ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ؟
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެފަދަ ނިންމުމެއް ނިންމޭނީ ހަމައެކަނި ސުޕްރީމް ކޯޓަށް. ދެން އެފަދަ ނިންމުމެއް ނިންމާ
ކަމަށް ވަންޏާމުން ދެން އޭގައި އިތުރަށް ހަމަ ހުރިހާ މެންބަރުން މެދުގައި ވާހަކަދައްކައިގެން އެކަމަށް އިތުރު
ފިޔަވަޅެއް އެޅޭތޯ ނުވަތަ އެ ނިންމި ނިންމުމާ ގުޅިގެން އިތުރަށް ދިރާސާކުރަންޖެހޭ ކަމެއް އޮތް ކަމަށްވާނަމަ އެކަމެއް
ދިރާސާކޮށް، އިތުރަށް މަޖިލީހަށް ލަފާއެރުވުން އެކަހަލަ ކަމެއް ކުރެއްވުން. އެކަހަލަ ކަމެއް ކަންނޭނގެ ދެން ކުރެވޭނީ
އެގޮތަށް ވެއްޖެ ހާލަތެއްގައި. ދެން މެންބަރެއްގެ ހައިޞިއްޔަތުން ވަކި، ހުރިހާ މެންބަރުން ދެއްތޯ ގޮތެއް ނިންމާނީ.
ދެން އެގޮތަށް ހަމަ ލަފާފުޅަކަށް އެހުން ކަންނޭނގެ އެކަހަލަ ހާލަތެއްގައި އަޅުގަ ނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި އެންމެ
ރަނގަޅު ފިޔަވަޅަކީ އެކަހަލަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެ ނަމަ.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަ ނޑުގެ 3 ވަނަ ސުވާލު އަދި ފަހު ސުވާލު. ދެންމެ ތި ދެއްވި ދެ ޖަވާބުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރުގައި އަޅުގަ ނޑަށް
ކޮށްލާ ހިތުން ކޮށްލާ ސުވާލެއް މީ. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ މަޤާމަށް ކުރިމަތިލެއްވީމާ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ
ކުރިމައްޗަށް ވަޑައިގެން އަޅުގަ ނޑުމެން އިންޓަރވިއުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގަތީމަ އަޅުގަ ނޑުމެން އިޙްތިރާމާ އެކީގައި
މިދަނީ ކުރިއަށް. މި މަޤާމަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ހޮވަން ވީ ކީއްވެގެންތޯ. އަދި ހޮވައިފިނަމަ ޢަމަލުކުރައްވާނީ
ކޮންގޮތަކަށްތޯ؟
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު މި މަޤާމަށް ކުރިމަތިލީ އެފަދަ މަޤާމެއް އަދާކުރެވޭނެކަމުގެ ޔަޤީންކަން އޮ ތީމަ. އަޅުގަނޑަށް އަދި
އަނެއްހެން ދަންނަވާނަމަ މިކަމުގެ އެންމެ ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތެއް އަދި ދިރާސާކުރެވިފައި ނުވަތަ ޤާނޫނުތަކާއި އެއްޗެހި
ކިޔަވާލެވޭނެހާ ވަގުތެއް އަދި ނުލިބޭ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑަށް މި މަޤާމު ލިބިއްޖެ ހާލަތެއްގައި ނުވަތަ
ލިބިއްޖެނަމަ އަޅުގަ ނޑު އެކަންތައްތައް ދިރާސާކުރާނަން. އެގޮތުން އަޅުގަ ނޑު އެންމެފަހުން އިލެކްޝަންސް
ކޮމިޝަނުގައި ސޮއިކުރިއިރު ޤާނޫނުތައް ދިރާސާކުރުން ނުވަތަ ޤާނޫނުތައް ކިޔުމުގައި، އެކަމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް
އަހުލުވެރިވެފައިވާނެ. ދެން އެހެންކަމުން އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި މަޤާމަށް އަޅުގަ ނޑު ކުރިމަތިލީއިރު އަޅުގަ ނޑު
މި މަޤާމު އޮންނާނެ ކަމަށް ދެކިގެނެއް ނޫން ކުރިއަކުން ހުރީކީ މިކަމަށް ތައްޔާރުވާކަށް. ދެން މި މަޤާމަށް ކުރިމަތިލީ
މި އިޢުލާނު ކުރެއްވީމަ އަޅުގަ ނޑަށް ކުރެވޭނެ ކަމެއް ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭތީ. ދެން އަޅުގަ ނޑު ހޮވިއްޖެނަމަ އަޅުގަ ނޑު
ކުރެވުނު އެންމެ ރަނގަޅަކަށް މި މަޤާމު އަދާކޮށް، ހުރިހާ ޒިންމާއެއް އަދާކުރާނެކަމުގެ ޔަޤީންކަން އަޅުގަ ނޑު
އަރުވަން.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީއަށް މަރުޙަބާ. ދެންމެ ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަމުން ވިދާޅުވެއްޖެ މައްސަލައެއް ކަމަށް ޖޭ.އެސް.ސީން
ނިންމާފައި އޮތް ފަ ނޑި ޔާރު ޢަލީ ޙަމީދުގެ މައްސަލައަކީ އެންމެ ބޮޑު މައްސަލަ ކަމަށް. ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ
މިހާރު ފަ ނޑިޔާރު ޢަލީ ޙަމީދު އެ ވީޑިއޯތަކުން ފެންނަނީ ފަ ނޑިޔާރު ޢަލީ ޙަމީދު ކަމަކަށް ޔަޤީން ނުވާ ކަމަށް
ޔަޤީންކަމާއެކު އެހެން ދެންނެވެން ނެތް ކަމަށް ޖޭ.އެސް.ސީން މި ވިދާޅުވެފައިވަނީ. ފަ ނޑިޔާރު ޢަލީ ޙަމީދު ނޫން
ކަމެއް ވެސް ޔަޤީންކަމާއެކު ދެންނެވޭ ކަމަކަށްނުވޭ. އެހެން، މިކަހަލަ ހާލަތެއްގައި އޮންނައިރު ފަ ނޑިޔާރު ކަމުގައި
ދެމިހުރުން، ރައްޔިތުން ވެސް މި ތިބީ ޝައްކެތްގެ މަތީގައި. އެއީ އޭނަކަން ޔަޤީން ނުވާއިރު އޭނަ ނޫންކަން ވެސް
ޔަޤީނެއްނުވޭ. ކޮންމެވެސް އެއްގޮތަކަށް ޔަޤީން ނުވާހާ ހިނދަކު ފަ ނޑިޔާރު ކަމުގައި އެ ބޭފުޅާ މިކަން ކޮންމެވެސް
ގޮތަކަށް ނިމެންދެން ހުރުމާ ދޭތެރޭގައި ކިހިނެއްތޯ ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ.

ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި ނިންމި ނިންމުމުގައި އެ ވިދާޅުވަނީ ޔަޤީން ނުވާ ކަމަށް ދެއްތޯ. ޙަމީދު ކަމެއް ނުވަތަ އެހެން
ބޭފުޅެއް ކަމެއް ޔަޤީން ނުވާ ކަމަށް. ދެން މިސާލަކަށް ޝައްކެއްގެ މައްޗަށް ބަރޯސާވެ އެ ބޭފުޅެއްގެ މަސައްކަތުން
ދުރުކޮށް ނުވަތަ އެކަހަލަ ކަމެއް ކުރުމަކީ އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެހާ އިންސާފުވެރި ކަމެއް ނޫން. އެއީ ކަމެއް
ނިންމުމުގައި ޝައްކެއް ނެތް މިންވަރަށް އެކަމެއް ޔަޤީން ކުރެވެންޖެހޭނެ. ޚާއްޞަކޮށް ޤާނޫނީ ފިޔަވަޅެއް އެޅޭއިރު
ޝައްކެއް ނެތް މިންވަރަށް އެކަމެއް ޔަޤީންވުމުން އެކަމަށް ފިޔަވަޅު އެޅެނީ. އެހެންވީމާ، ޝައްކެއް އޮވެއްޖެ
ހާލަތެއްގައި އެފަދަ ފިޔަވަޅެއް އެޅުމަކީ އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެހާ ރަނގަޅު ކަމެއް ނޫން. ދެން މީގައި ވަރަށް
ބޮޑެތި ކަންތައްތަކެއް އެބަ ހިނގާ. މި އާންމުންގެ ތެރޭގައި އިތުބާރު ގެއްލުމާއި ނުވަތަ އާންމުންގެ ތެރޭގައި މި
ދެކެވޭ ވާހަކަތަކާއި މިހުރިހާ ކަމެއް އޮތްއިރު އެކަހަލަ ފިޔަވަޅެއް އަދި އެހެން އެޅުމަކީ އެހާ ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަށް
އަދިވެސް އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާނީ އެއީ ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަކަށް ނުފެނޭ. އެއީ ޝައްކެއް ނެތް
މިންވަރަށް ޔަޤީން ނުވާތީގެ އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަ ނޑު އަދި އިތުރަށް ބުނެލަން ބޭނުންވަނީ މިސާލަކަށް އަސްލު
އެކަމެއް ވެފައި ނުވަތަ އާން މުންގެ ތެރެއިން އެކަމެއް ޔަޤީންވާވަރަށް އެ ހެކި ހުށަހެޅިފައި ނެތީމައޭ މިކަންތައް
ޔަޤީން، ނުނިންމި މިއޮތީ. އެހެން ވެއްޖިއްޔާމުން އެގޮތަށް ބަލާފައި ވެއްޖިއްޔާމުން އަ ދި ފިޔަވަޅެއްނޭޅޭނެ. އެއީ
ޔަޤީންވާވަރުވީމަ ފިޔަވަޅެއް އެޅޭނީ.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބޭ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ފަ ނޑިޔާރުންނަކީ އިސްލާމްދީނަށް ބަލައިލާއިރު ވެސް
ސުލޫކީ މިންގަ ނޑަށް ބަލާއިރު ވަރަށް ރަނގަޅު ބަޔަކަށް ވާން އެބަ ޖެހޭ. ރައްޔިތުން ޝައްކުގެ ނަޒަރުން ދެކޭ
ބަޔަކަށް ފަ ނޑިޔާރުންގެ ގޮތުގައި ތިބުމަކީ އެއީކީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތެއް ނޫން. އެހެން ކަމުން ދެން ތި ބޭފުޅާ
ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތް. އަޅުގަ ނޑަށް ހަމަ ހީވާ ގޮތް އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވާލީ. ދެން އާންމުންގެ ވިސްނުމާ
އެއްގޮތަށް މަސައްކަތް ކުރައްވަންވެގެން ޖޭ.އެސް.ސީއަށް ވަޑައިގަންނަވަނީ. ވަޑައިގަންނަވާއިރު މިހާރު ފަ ނޑިޔާރުންނާ
ދޭތެރޭ ރައްޔިތުންގެ ސެޓިސްފެކްޝަން ލެވެލެއް މެޝަރ ކުރަންޏާމުން އޮން އަ ސްކޭލް އޮފް ވަން ޓު ޓެން،
ކިހާވަރެއް ކަމަށްތޯ ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ ލިބިވަޑައިގަންނަވާނީ؟
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފަ ނޑިޔާރުންނާ ދޭތެރޭގައި، ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ހުރިހާ ފަ ނޑިޔާރުންނަށް ވެއްޖިއްޔާމުން...
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ރައްޔިތުންގެ އިތުބާރު ސެޓިސްފެކްޝަން އޮންނަ ވަރެއް މިހާރު މާޙައުލަށް ބަލާއިރުގައި.
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފަ ނޑިޔާރުންނަށްވުރެ ބޮޑަށް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެފަ ނޑިޔާރުންނާ ބެހޭ ގޮތުން ކަންނޭނގެ މި
އާންމުންގެ ބޮޑަށް މައްސަލަ...
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެން ވެއްޖިއްޔާ ސުޕްރީމް ކޯޓު ރޭޓްކޮށްދެއްވާ އެހެންވީރު.
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި 5.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އޯކޭ. ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ ފަހު ސުވާލަކީ މަނިކުފާނު ވެސް މިތަނަށް ވަޑައިގެންނެވިއިރު އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ
އަޅުގަ ނޑުމެން ގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެޖޯރިޓީ މިއޮތީ ޕީ.ޕީ.އެމަށް ކަން. ދެން މި މަޖިލީހަކީ ސިޔާސީ ތަނެއް.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ މަނިކުފާނުގެ ޖަވާބުތަކުގައި އެއްވެސް ގޮތަކަށް ވަކި ޕާޓީއެއް ފޭވަރ ކުރާނީ
މިވެނި ގޮތަކަށް ޖަވާބުދެއްވީމަ ކަމަށް ހީފުޅުވަޑައިގެން ޖަވާބުތައް އެބަ ތަރުތީބުކުރައްވަންތޯއޭ ނޫނިއްޔާ ހިތާއި ރޫޙުން
ޤަބޫލުކުރައްވާ ގޮތަށްތޯއޭ ތި ވިދަޅުވަނީ.
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑު ހުރިހާ ޖަވާބެއް ވެސް މިދެނީ އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ ވިސްނުން ހުރި ގޮތުން ނުވަތަ އަޅުގަ ނޑު
ދެކޭގޮތަށް މި ފެންނާތީ. ދެން އަޅުގަ ނޑަކަށް މި ވީހާތަނަށް މަސައްކަތް ކުރިއިރު ވަކި ޕާޓީއެއް ނުވަތަ ވަކި ބަޔަކު
ނުބަތަ ވަކި ބޭފުޅަކު ރުހޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ޖަވާބެއް ވެސް ނުދެން. ނުވަތަ އަޅުގަ ނޑު އެއްވެސް މަސައްކަތެއްގައި
އެކަހަލަ ކަމެއް ނުގެންގުޅެން. ދެން އަޅުގަ ނޑަކީ މިވީހާ ތަނަށް ސިޔާސީ ހަރަކާތެއްގައި އަނެއްހެން އެއްވެސް
ގޮތަކަށް އުޅެފައި ހުރި ފަރާތެއް ނޫން. ދެން އެގޮތުން އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނުގައި މަސައްކަތްކުރިއިރު ވަރަށް
ގިނައިން ރައްޓެހިންނާއި ތިމާގެ ފަރާތްތަކުން ވެސް އެބަ އާދޭ މި ގޮތްގޮތް ނިންމައިދޭށޭ ކިޔާފައި މަޢުލޫމާތު ހޯދަން.
އެކަމަކު ވެސް އަޅުގަ ނޑު ހަމަ އެ ވަޒީފާއަށް އަޅުގަ ނޑު ކޮމިޓްވެފައިވާވަރުން އެފަދަ އެއްވެސް ކަމެއް

ކޮށްފައިނުވާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ވަކި ފަރާތެއްގެ ރުހުމެއް ހޯދާކަށް ނޫން އަޅުގަ ނޑު ދޭ ޖަވާބެއް ދެނީ.
އަޅުގަ ނޑު އަމިއްލައަށް ފެންނަ ގޮތް ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ ނިންމުން އަޅުގަ ނޑު ޖަވާބެއްގެ ގޮތަށް މިދެނީ.
އަލިފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަރުޙަބާ ހުޝާމް ކޮމިޓީއަށް. ތި ބޭފުޅާ މި މަޤާމަށް އެޕޮއިންޓް ކުރެވިއްޖެ ނަމަ ނޫން ނަމަ އިންތިޚާބުވެ ވަޑައިގެންފި
ނަމަ އާންމުންގެ ފަރާތުން ތަމްޞީލު ކުރައްވާ ބޭފުޅެއްގެ ގޮތުގައި ތަމްޞީލު ކުރައްވާނީ. އާންމުންގެ ގިނަ ބަޔަކު
ދެކޭގޮތުގައި އެއް ބާރެއްގެ ތެރޭގައި އޮންނަ ބާރެއްގެ ގޮތުގައި މިހާރު ވެސް އެ ކޮމި ޝަން މިއޮންނަނީ. އެހެން
ކަމަށްވާއިރު ތި ބޭފުޅާ ރައްޔިތުންގެ ވިންދާއި އިހުސާސްތައް ތަމްޞީލު ކޮށްދެއްވަން އެތާ އިންނަވާނީ ރައްޔިތުންގެ
ޙައްޤުގައިތޯ ނޫނީ އަމިއްލައަށް ޤަބޫލުކުރާ އުސޫލާއި މިންގަ ނޑުތަކުގެ ތެރެއިންތޯ؟ އިންސާފަށްކަން އިނގޭ
އަޅުގަ ނޑަށް ކަންތައްތައް ނިންމަވަން ޖެހޭނީ. ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން ގިނަ ބަޔަކު ތަފާތު ގޮތްގޮތަށް ތުހުމަތުތައް
ކުރަމުންދާއިރު އެތާނގައި އަޣުލަބިއްޔަތު އޮންނަ ގޮތަކަށްތޯ ތި ބޭފުޅާ ޑީލް ނިންމާލާނީ. ނޫނީ ތި ބޭފުޅާ
ޤަބޫލުކުރައްވާ ރައްޔިތުންގެ އެ ޤަބޫލުކުރާ އިންސާފާއި ހަމަތަކުގެ ތެރެއިން ތި ބޭފުޅާއަށް ފެންނަ ރަނގަޅު ގޮތަކަށްތޯ
؟
ނިންމަވާނީ
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑުގެ ހުރިހާ ނިންމުންތަކެއް ވެސް، އަޅުގަ ނޑު ނިންމުންތައް ނިންމާނީ ހަމަ އިންސާފަށް އިނގޭތޯ.
ދެން ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން މިސާލަކަށް ދަންނަވާ ކަމަށް ވަންޏާމުން ރައްޔިތުންގެ ތެރެ އިން ވެސް ވަކި ބަޔަކު
ނިކުންނަނީ. ނޫނީ ވަކި ބަޔަކު މި ޚިޔާލުފާޅު ކުރަނީ. އެހެ ންވުމުން ހުރިހާ ރާއްޔިތުންގެ އިޙްސާސްތަކެއް ނޫން މި
އިނގެނީކީ ވަކި ބަޔަކު ހަމަ ނިކުމެ، ނުވަތަ ވަކި ބަޔަކު ފާޅުކުރާ ޚިޔާލުތަކެއް މި އިނގެނީ. އެހެންވީމާ، މުޅި
މުޖުތަމަޢަށް ރަމްޒުކޮށްދޭފަދަ ޚިޔާލުތަކަކަށް ނުދެވެދާނެ. ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް ކޮންމެ ގޮތަކަށް ބެލިކަމުގައި
ވީނަމަވެސް މިކަމަކީ ހަމަ އިންސާފުގެ ތެރެއިން ހިނގާނެ ކަމެއް ކަމަށް ދެކޭތީ އަޅުގަ ނޑުގެ ހުރިހާ ނިންމުމެއް ހަމަ
އިންސާފަށް ނިންމާނީ. ދެން އެގޮތަށް މިސާލަކަށް ރައްޔިތުންގެ ހިތްހަމަނުޖެހުން ލިބިދާނެ އެ ނިންމާ ނިންމުމަކަށް
ނުވަތަ ކޮމިޓީގެ ނިންމުމަކަށް. އެފަދަ ހާލަތެއްގައި ވެސް ރައްޔިތުންގެ ހިތްހަމަނުޖެހޭ ފަރާތަކުން ސުވާލުކުރާ ކަމެއް
ނުވަތަ އިތުރަށް ހޯދަން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތެއް އެ އޮންނަ ހުދޫދެއްގެ ތެރެއިން އެ މަޢުލޫމާތެއް ފޯރުކޮށްދޭ ކަމެއް
އެފަރާތަކަށް ވީއެންމެ ރަނގަޅަކަށް ތަފްޞީލުކޮށް އަންގައިދިނުން ކަންނޭނގެ އަޅުގަ ނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި އެފަދަ
ހާލަތެއްގައި އެންމެ ރަނގަޅުވާނީ. ދެން ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް ނިންމުންތަކަކީ ހަމަ އިންސާފަށް ނިންމޭނެ
ނިންމުންތައް ކަމަށް. އަޅުގަ ނޑުގެ ނިންމުންތައް ވެސް ވާނީ އިންސާފުން ނިންމޭ ނިންމުންތައް ކަމަށް.

އަލިފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުގެ ދެވަނަ ސުވާލު. ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަކީ ޖިނާޢީ މައްސަލަ ބަލާ ތަނެއްތޯ؟ ނޫނީ ސުލޫކީ
މައްސަލަ ބަލާ ތަނެއްތޯ؟
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ސުލޫކީ މައްސަލަ. ފަ ނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މައްސަލަ ބަލާ ތަނެއް.
އަލިފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
3 ވަނަ ސުވާލު. އެހެން ކަމަށްވާއިރު އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ ފަ ނޑިޔާރު ޢަލީ ޙަމީދުގެ މައްސަލައަކީ ޖިނާޢީ
މައްސަލައެއް ގޮތުގައި ތަޙުޤީޤު ކުރަމުންދާ މައްސަލައެއް ގޮތުގައި. އަދި އާންމުންގެ ތެރެއިން ގިނަ ބަޔަކު ތުހުމަތު
ކުރަނީ އެއީ ހަމަ ޙަޤީޤަތުގައި ވެސް ނަޒާޙަތްތެރިކަން ގެއްލިފައި ހުރި ފަ ނޑިޔާރެއްގެ ގޮތުގައި. އެހެން ކަމަށް
ވާހިނދު ޙުޝާމަކީ ޢަލީ ޙަމީދު ނަމަ އިސްތިޢުފާދެއްވާނަންތޯ؟
ޙުޝާމް ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު އެފަދަ ހާލަތެއްގައި ހުރި ކަމަށް ވެއްޖެނަމަ އަޅުގަ ނޑު އިސްތިޢުފާދޭނަން. އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި،
އަޅުގަ ނޑު ޟަމީރު ދެކޭގޮތުގައި އެފަދަ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ އިތުރު، އާންމުންގެ ތެރޭގައި އެ އޮންނަ އިތުބާރު
އެއޮތީ ގެއްލިފަ. ޝައްކެއް ނެތް މިންވަރަށް އެކަމެއް ހެކިކޮށް ނުދެވުނު ކަމުގައި ވީނަމަވެސް އެފަދަ ބޮޑު އިލްޒާމެއް
އެޅުވި އަޅުގަ ނޑުގެ، އަޅުގަ ނޑަކީ އެ މަޤާމުގައި ހުރި ބޭފުޅެއް ވަންޏާ އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި އާންމުންގެ އިތުބާރު
ހޯދުމަށް ނަމަވެސް އެކަންތައްތައް ވީހާވެސް ބޮޑަށް އެކްސްޕްލެއިން ކޮށްދީފައި އަޅުގަ ނޑު އިސްތިޢުފާދޭނަން. ދެން
ޙަޤީޤަތް އަންގައިދިނުމަށް ކުރެވެން ހުރި ހުރިހާ މަސައްކަތެއް ކުރުމަށްފަހު އަޅުގަ ނޑު އިސްތިޢުފާދޭނަން އެފަދަ
ހާލަތެއްގައި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. މުޙައްމަދު ޙުސައިން އަދި ބޭނުންފުޅުވޭތޯ އިތުރު ފުރުޞަތެއް؟ އެހެންވީމާ،
މިހާހިސާބުން ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ސުވާލުތައް ނިމުނީ. އިތުރު ބޭފުޅަކު ސުވާލަކަށް އެދިވަޑައިނުގަންނަވާތީއާ
އެއްކޮށް ނިންމާލަން. ޙުޝާމް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން މި ކޮމިޓީން އިނގޭތޯ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ވަރަށް
ބޮޑަށް މަރުޙަބާ އިނގޭތޯ އިބްރާހީމް. އަޅުގަ ނޑުމެން މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމަކަށް

މަނިކުފާނަށް މި ދަންނަވާލީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 152 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ)ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާންމުންގެ ތެރެއިން ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނަށް ކަ ނޑައަޅާ މީހަކު ހޮވުމަށް ޓަކައި
މަޖިލީހުން ހުރި އިޢުލާނަށް އިޖާބަދެއްވި ފަރާތްތަކުގެ ނަންތައް ދިރާސާކުރެއްވުމަށް މި ކޮމިޓީއާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާތީ.
މަނިކުފާނުގެ ނަންފުޅު މި ލިސްޓުގައި ހިމެނިފައި އޮތީމަ. އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަ ނޑުމެން ހުރިހާ ކޮމިޓީ ޢިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންގެ ނަމުގައި ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ތި ބޭފުޅާއަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. ދެން މި ކޮމިޓީން މި
ނަންފުޅުތައް ދިރާސާކުރެއްވުމުގައި މި ކޮމިޓީން ކަ ނޑައަޅާފައި މިއޮތީ އަޅުގަ ނޑުމެން މަނިކުފާނާ ކޮންމެވެސް
ވަރަކަށް ސުވާލުކުރައްވައި ބޭނުންފުޅުވާ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށް. އެހެންވީމާ، މަނިކުފާނާ ސުވާލުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު
ހުޅުވާލުމުގެ ކުރިން ތި ބޭފުޅާ އެއްވެސް އެއްޗެއް ހިއްސާކޮށްލަން އަމިއްލަ ތަޢާރުފުގައި އެއްޗެއް ވިދާޅުވާން
ބޭނުންފުޅުވާ ކަމަށްވަންޏާ އެ ފުރުޞަތު އަރުވަން އިނގޭތޯ.
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އަޅުގަ ނޑަކީ ކާކުކަން ކޮންމެވެސް
ވަރަކަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެހެން. ދެން އަޅުގަ ނޑަށް ކިޔަނީ އިބްރާހީމް އަޙުމަދު. އަޅުގަ ނޑު، އަޅުގަ ނޑަކީ
މީގެކުރިން ޖުޑިޝަލް ސާރވިސް ކޮމިޝަނުގައި މަސައްކަތްކުރި ފަރާތެއް. އެއީ ހަމަ މި މަޤާމުގައި އިންތިޤާލީ
މަރުޙަލާގައި. ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ އޭރުގެ މަސައްކަތުގެ ތެރެއިން އަޅުގަ ނޑުމެން ޚާއްޞަކޮށް ސްޕްރީމް ކޯޓުގައި ބެންޗު
އެކުލަ ވާލުމަށް އަދި މިހާރުގެ ޖުޑިޝަލް ސާރވިސް ކޮމިޝަނުގައި އެ ތިބި މުވައްޒަފުންތައް ޚާއްޞަކޮށް އަލަށް
އުފެދިގެންދިޔަ ތަނަކަށްވީމާ، މުވައްޒަފުން ރެކްރޫޓްކުރުމާ އެ ހުރިހާ މަސައްކަތެއްގައި ހަމަ ވަރަށް އަޅުގަ ނޑުގެ
ޤާބިލުކަން ތަންދިން މިންވަރުން އަޅުގަ ނޑު މަސައްކަތް ކޮށްފައި ހުންނާނެ. އަދި ބައެއް ޤައުމުތަކަށް ދަތުރުކޮށް
އަޅުގަ ނޑު ބައެއް ކަހަލަ މަސައްކަތްތައް ވެސް ކުރިން ފަ ނޑިޔާރުންގެ މުސާރަ ހެދުން ކަހަލަ. އަދި މުޅި
ޖުޑިޝަރީގެ މުވައްޒަފުންގެ މުސާރައިގެ ކުރިއެރުމާއި އެކަންތައްތަކާއި އަދި އެމީހުންގެ މަސައްކަތްތައް ރޭވިފަ އި
ހުންނާނެ ގޮތާއި އެމީހުންނާ ބެހޭ ގަވާއިދުތަކާ އެއްޗެއްހި އަޅުގަ ނޑު މެލޭޝިޔާ އަށް ދަތުރުކޮށް އެތާނގެ ބައެއް
ތަންތަން ބަލައި ހެދުމަށްފަހުގައި އަދި ބައެއް ފަރާތްތަކާ އިންޓަރވިއުކުރުމަށްފަހުގައި އަޅުގަ ނޑު މި މަސައްކަތް ވެސް
ކޮށްފައި ހުންނާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅު ގަ ނޑު މި ކުރިމަތިލާ މަޤާމުގައި ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތައް އަޅުގަ ނޑަށް ހަމަ
ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެންނަ ކަހަލަ. އެއީ އޭރުގައި އެކުލަވާލެވުނު ހުރިހާ ކޮމިޓީއެއްގައި އަޅުގަ ނޑު މަސައްކަތް ވެސް
ކުރިން. ޢާއްމު މެންބަރެއް ގޮތުން ހުރީތީވެ ވަރަށް ގިނަ ފަހަރަށް ކޮމިޝަނަށް ވަޑައިގަންނަވާ ކޮންމެ ވެރިއަކު ވެސް
އެއީ ރައީސެއްގެ ގޮތުގައި ހޮވޭ ކޮންމެ ބޭފުޅަކު ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ވަރަށް ފުރުޞަތު ދެއްވި މަސައްކަތުގައި އުޅެން.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ވަރަށް އެ ބޭފުޅުންގެ އަރިހުގައި މަސައްކަތްކުރުމަށް، އެއީ ސީނާ ޒާހިރު ކަމަށް ވިޔަސް

އަދި މުޖުތާޒު ފަޙުމީ ކަމުގައި ވިޔަސް އަދި އޭގެފަހުން ޙަސަން އަފީފް ކަމުގައި ވިޔަސް އެ ބޭބޭފުޅުން އަޅުގަ ނޑާއި
މެދުގައި ވަރަށް ޚާއްޞަ ގޮތަކަށް މަސައްކަތުގެ މާހައުލުގައި އަޅުގަ ނޑަށް ފުރުޞަތު ދެއްވި. އެއީ އަޅުގަ ނޑު ވެސް
އެ ބޭފުޅުންނަށް މަސައްކަތަށް ވަގުތު ދެއްވީތީ ވެ އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަ ނޑު
ހިއްސާކޮށްލަން ބޭނުންވާ އެއް ނުކުތާއަކީ. ދެވަނަ ކަމަކީ އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ މި މަޤާމު އޮންނަގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ތިބި 000 ލޯޔަރުންނަށް އެބަ ލިބޭ އެކަކު އިންތިޚާބުކުރަން އެމީހުންގެ ފަރާތުން. އެ ކަމަކު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ފެންނަނީ އަނެއްކާ ވެސް ލޯޔަރުންގެ ބައެއް މިބައިގެ ތެރޭގައި ވަރުގަދަކުރަމުންދާތަން. އެހެންވީމާ، އެހެނިހެން
ދިމާލުން ވެސް ކޮންމެވެސްވަރަކަށް މީހަކު އިޚްތިޔާރުކުރުން އެއީ ތި ބޭފުޅުން ވެސް އެކަމާ މެދުގައި ސަމާލުކަން
ދެއްވަންޖެހޭ ކަހަލަ ކަމެކޭ އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވަން ބޭނުންވަނީ. އެހެންނޫނީ އާންމުންގެ ފަރާތުން އެ އަންނަ ބައި
ތަންކޮޅެއް ކުޑަވެގެން ހިނގައިދާނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ލަފާކުރެވެނީ. އެއީ ވަރަށް ފަންނީ ބޭފުޅުން މި ކޮމިޝަނުގައި
ތިއްބަވާނީ. އެ ފަންނީ ބޭފުޅުންނާއި އެކުގައި އެހެން ދާއިރާއެއްގެ ފަންނީ ބޭފުޅަކަށް ވެސް ފުރުޞަތު ދެއްވުމަށޭ
އަޅުގަ ނޑަށް ލަފާކުރެވޭ ގޮތުގައި މި ކޮމިޝަނުގައި އާންމުންގެ ފަރާތުން މެންބަރަކު ހުރުމަށް މި އެކުލަވާލި އިރުގައި
ވެސް އެކުލަވާލެވިފައި އޮންނާނީ. އެވާހަކަ އަޅުގަ ނޑު ހިއްސާކޮށްލީ. ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ ސުވާލުތަކަށް ދިއުމުގައި އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަ ނޑު
ސުވާލެއް ކޮށްލަން ކަމަށް ޤަޞްދުކުރަނީ މިފަހަރު. ވިދާޅުވެއްޖެ އިންތިޤާލީ މަރުޙަލާގައި އެ ކޮމިޝަނުގައި
މަސައްކަތް ކުރެއްވި ވާހަކަ ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހިތަށް މިއަރަނީ ދެން މިހާރު ކޮމިޝަނަށް ވަޑައިގަތުމުގައި
ތި ވިސްނުންފުޅު ގެންގުޅުއްވަނީ އާންމުންގެ ތެރެއިން ކޮންކަހަލަ މަޤުޞަދުތަކެއް ކޮންކަހަލަ މަސައްކަތްތަކެއް
ކުރައްވަންބާވައޭ އެތާނގައި.
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އަބަދު ވެސް އަޑުއިވެނީ ޖުޑިޝަރީ އިޞްލާޙުކުރުމުގެ ވާހަކަ. ދެން ކުރިން ވެސް
އަޅުގަ ނޑު ހަމަ އިޝާރާތްކުރި ގޮތަށް އޭގެ ވަރަށް ގިނަ މަސައްކަތުގައި އުޅެވިފައި ހުރި މީހެއް އަޅުގަ ނޑަކީ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އެކަންކުރުމުގައި ހުރި ދަތިތަކާއި އަދި އެކަން ކުރިއަށް ގެންދަން ބޭނުންވާ
ކަންތައްތައް އަޅުގަ ނޑަށް އެބަ އެނގޭހެން. އެހެންވީމާ، އެކަމުގައި އަޅުގަ ނޑަށް ދެވެން އޮތް ފުލް ސަޕޯޓެއް ދީގެން
އެކަން އެގޮތުގައި ކުރަން ބޭނުންވާތީ އަޅުގަ ނޑު އެ މަސައްކަތަށް ކުރިމަތިލަނީ. އެއީ އަޅުގަ ނޑު އެ ދިމާއަށް

ޝައުޤުވެރިކަން ހުރިކަމަކީ. އެނޫން އެއްވެސް ޝައުޤުވެރިކަމެއް ނެތް. އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ވީހާ ވެސް ބޭނުމަކީ
ރައްޔިތުންނަށް ޢަދުލުއިންޞާފު ހެޔޮގޮތުގައި ގާއިމުކޮށްދިނުމަށް މަސައްކަތްކުރުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން އަޅުގަ ނޑު މި ހިތަށްއަރަނީ ބައެއް ބޭފުޅުން ދެން ވަރަށް ބޮޑަށް ކަންކަމާއި ދޭތެރޭގައި މި ކޮމިޝަނާ ދޭތެރޭގައި
ވެސް އަދި ޖުޑިޝަރީއާ ދޭތެރޭގައި ވެސް ފާޑުކިޔަމުން އެބަދޭ މިހާރު އަޅުގަ ނޑު މި މަސައްކަތްތައް
ކުރަމުންދާއިރުގައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހިތަށް އެބައަރާ އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ކިހިނެއްބާއޭ ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ
މިހާރު ހުރި ފާޑުކިޔުންތަކާ މީގައި ހުރި ގޮންޖެހުންތަކާއި ދޭތެރޭގައި ކިހިނެއްބާއޭ ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ. އެކަން ކަން
ސާފުކޮށްލަން އަޅުގަ ނޑު ބޭނުންވި.
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ކޮމިޝަނާ ދޭތެރޭގައި އެކި ވައްތަރު ވައްތަރުގެ ޚިޔާ ލު ހުންނަ ބޭފުޅުންނާ އަޅުގަ ނޑާ ވެސް ބައްދަލުވެފައި
އެބަހުރި. އަދި އެފަދަ ބައެއް ބޭފުޅުންނާ އަޅުގަ ނޑުމެން މުޢާމަލާތުކުރެވިފައި ވެސް އެބަހުރި. ތެދެއް ކޮމިޝަނުން
ކުރަންޖެހޭ ވަރަށްގިނަ ކަންތައްތައް އެބަހުރޭ. ބައެއްފަހަރަށް ކޮމިޝަން އުފެދިފައި އޮތްގޮތުން ވެސް ބައެއް ބޭފުޅުން
ޚިޔާލު އުފައްދަވާ. އަދި ހަމަ އެގޮތަށް އަނެއްބައި ފަހަރަށް ކޮމިޝަނުން ނިންމާ ނިންމުންތަކާއި މެދުގައި މިސާލަކަށް
ހަމަ ފަ ނޑިޔާރުން ޢައްޔަންކުރެއްވި އިރު، މިސާލަކަށް ރާއްޖެތެރޭގައި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަކަށް އަސްލުގައި އިސްލާމީ
ޝަރީޢަތް ނުދަންނަ މީހަކު ޢައްޔަންކޮށްފިއްޔާ އޭނައަކީ ދެއަތް ބަނދެފައި ހުރި މީހެއް އަސްލުގައި. ޢާއްމުކޮށް
ދިމާވަނީ ވަރި ކައިވެނީގެ މައްސަލަ. ދެން ތަރިކަ މުދަލުގެ މައްސަލަ. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ކަންތައްތައް ކުރަން
ނޭނގޭ މީހަކު ޢައްޔަންކޮށްފިނަމަ އޭނަގެ ފަރާތުން ދިމާވާނެ މައްސަލަތައް އޮންނާނެ ވަރަށް ބައިވަރު. އޭނަ
ހިތްހަމަނުޖެހިގެން ނިކުމެ ދޭ އިންޓަރވިއުގައި ކޮމިޝަނަށް ފާޑުކިޔާނީ. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ވަރަށްގިނަ ކަންތައްތައް
ދިމާވާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެކަހަލަ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ބައެއްފަހަރު ނިކުމެ މީޑިއާގައި ފުލްކޮށް
ވާހަކަ ދައްކާލުމުގެ ފުރުޞަތު ކޮމިޝަނުގެ ތެރެއިން ފަހިކޮށްފަ އެއް ނޯވެ. އެއީ ދިމާވާކަމެއް އެއީ. އެހެންވީމާ،
އެހެން ހުރި ކަންތައްތައް ވެސް ހުރޭ އެބަ. އެކަންކަމަކީ އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ ކޮމިޝަނުގެ ތެރެއިން
އިޞްލާޙުކުރެވިގެން ރަނގަޅު ކުރެވިއްޖެއްޔާ ނިކުމެ އާންމުންނާއި ހަމައަށް ފޯރުކޮށްދިނީމާ އާންމުން ވަރަށް
ފަސޭހައިން ޤަބޫލުކުރާނެ އެކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ، ކޮމިޝަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ހަމަ
ހުޅުވާލުން ބޮޑުކުރަންވީ. ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ދެކެވޭ ވާހަކަތަކާއި ގެނެވޭ ޕޮއިންޓް އޮފް ވިއުސް ހަމަ
ރަނގަޅުކުރި ވަރަކުން އެކަންކަން އާންމުން ބަލައިގަންނާނީ. ދެން ބައެއްފަހަރަށް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހަމަ

ފާހަގަކުރެވުނު ފަ ނޑިޔާރުންނަށް ހެދިފައި ހުންނަ ބައެއް ކަހަލަ ކުދިކުދި މިސްޓޭކްސް އެއީ ކޮމިޝަނަށް ރަނގަޅު
ކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކެއް ނޫން. މިސާލަކަށް އަޅުގަ ނޑަށް ހަމަ އަޅުގަ ނޑުމެން ތިބިއިރު ދިމާވި ކޭހެއްގައި އާއިލާއެއްގެ
2 ދަރިން ތިބި އާއިލާ އެއް ބައްޕަ، މަންމަ ނިޔާވެ މުދާ ބެހިއިރުގައި ފަ ނޑިޔާރު ހަމަ ހުރިހާ ވާހަކަ އެއް ދައްކަމުން
ދައްކަމުން އައިސް ޙުކުމުގައި މިލިޔަނީ ދޮށީ ދަރިފުޅަށް ހުރިހާ އެއްޗެއް ދިން ވާހަކަ. އަނެއް ކުއްޖާއަށް މުދާ
ނުލިބިގެން އޭނަ އަންނަނީ ކޮމިޝަނަށް. އެކަމަކު ކޮމިޝަނަކުން ނުބުނެވޭނެ އޭގައި މިހެން ހަދައިދޭށޭ. އެ
ކޮމިޝަނުން ބުނާނީ އިސްތިޢުނާފަށް ދާށޭ. އިސްތިޢުނާފުގެ މުއްދަތު ހަމަވެފައި އޮތް ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ ކޮމިޝަނުން
ބުނާނީ ދެން ތީގައި ތިމަންމެންނަށް ކުރެވޭނެ ކަމެއް ނެތޭ. އެކަހަލަ ޖަވާބުތަކެއް އަންނާނީ. އެހެންނަމަވެސް،
ފަ ނޑިޔާރުގެ މިންގަ ނޑުން ބަލާއިރުގައި އޭނައަށް އެބަހުރި އޭގައި ދެވޭނެ އަދަބުތައް. އެއާ ދިމާލަށް ދާނީ އެހެން
ގޮތަކަށް އަތުވެއްޖެއްޔާ. އެއެއް ނުވެއް ބުނެވޭނެ ކޮމިޝަނަކުން އޭނަގެ މި ޝަކުވާ ކުރާށެކޭ. އެހެން ދިމާވި މައްސަލަ
ވެސް އެބަހުރި. ދެން އެއީ ހަމަ ވަރަށް ކުޑަ މިސްޓޭކެއް ފަ ނޑިޔާރަށް އެ ޙުކުމް ކޮޕީ ޕޭސްޓު ހެދިފައި އޮތީ
އަސްލުގައި. އެމީހާގެ ނަން ދެވަނަ އެތީގައި ވެސް އެކެއްގެ ނަން މިއަންނަނީ. އެހެންވީމާ، އެހެން ހުންނަ އެއްޗެހި
އަޅުގަ ނޑުމެން ހަމަ އިންސާނުން އެކަހަލަ ކުދިކުދި މިސްޓޭކް ހެދިފައި ހުންނާނެ. އެ ޤަބޫލުކޮށްލާފައި ޙުކުމް
ބަދަލުކޮށްލާ ކަހަލަ ކަމެއް އެއީ އަސްލަށް ބަލައިފިއްޔާ. އެކަމަކު އޭނައަށް އެ ހިފައިގެން އަންނަން ޖެހުނުއިރު
އިސްތިޢުނާފުގެ މުއްދަތު ވެސް ފާއިތުވެ ގޮސްފައި އޮތީ. އަޅުގަ ނޑުމެން މި ޝަކުވާ ކޮމިޓީން އޭރު މައްސަލަ
ބެލިއިރު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެކަން ފާހަގަކުރެވޭ. އެކަމަކު ކޮމިޓީ މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތަކުން އަޅުގަ ނޑަށް އޭނަ
ގާތުގައި އެ ވާހަކަ އެއް ނުދެއްކޭނެ. އެހެން އެބަހުރި ބައެއް ކަހަލަ ކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ، މިއީ ވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފެނުނު ކަންތައްތައް. މިހުންނަނީ ރަނގަޅުކުރަން ހުރި ބައެއް ކަންތައްތައް އަސްލު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުގެ އެންމެފަހު ސުވާލަކީ ދެން ވަރަގިނަ ކަންތައްތައް ފާހަގަ ވެސް ކުރައްވައިފި. އެހެންނަމަވެސް،
އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ޚާއްޞަ ކޮށް ފާހަގަކޮށްލަން އަހާލަން ބޭނުންވޭ ޖުޑިޝަރީއާ ދޭތެރޭގައި ރައްޔިތުންގެ ހިތްތަކަށް
ތަސައްލީ އެއް ގެނެސްދީ ހިތްފަސޭހަކަން ގެނައުމަށް ޓަކައި ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނަށް ވަޑައިގެންނެވިއްޖެ
ކަމަށްވަންޏާ އެންމެ އިސްކަމެއް ދެއްވައިގެން ކުރައްވަން މިފަދަ މަޤާމަކަށް ވަޑައިގަންނަވާއިރު ހުންނާނެ ކަންނޭނގެ
ކަންތައްތަކެއް ވިސްނަވާފަ. އޭގެ ތެރެއިން ފާހަގަކުރެވޭ އެންމެ މުހިއްމުކަމަކީ ކޮބައިތޯ އަޅުގަ ނޑު ހިތަށްއަރަނީ.
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އިންޞާފު ގާއިމުކޮށްދޭން މަސައްކަތްކުރާ އިންޞާފު ލަސްނުކުރާ ރަނގަޅު ފަ ނޑިޔާރުންތަކެއް ގެނެސްދިނުމަށް
ޓަކައި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކުރެވެން ހުރި ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރުމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ކުރެވުނު ހުރިހާ
މަސައްކަތެއް ކުރާނަން. އެއީ އަސްލުގައި އިންޞާފު ލަސްވުމަކީ އިންޞާފު ނުލިބުން. ތި ބޭފުޅުންނަށް ވެސް
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ މިސާލަކަށް ހައެއްކަ މަސް ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ދެން އައިސް ހަމަހަށް ޙުކުމްކުރާއިރު އޭނަ
އަނެއްކާ އޭނަ އަށް އެ އަންނަނީ ބާރަމަސްދުވަހުގެ ޙުކުމެއް. އަދި ބައެއްފަހަރަށް އެބަދޭ އެއަށްވުރެ ދިގުވެގެން.
ބައެއް މީސްމީހުން އެބަހުރި އެއް އަހަރު ދެ އަހަރުވަންދެން މައްސަލައިގައި އުޅެފައި އޭނައަށް 3 މަސްދުވަހުގެ
ޙުކުމެއް ކުރަނީ. އަދި އޭނަ އޭރުގައި މި ހުރިހާ ދުވަހެއްގައި މި ހުންނަނީ، އޭނަ އަނެއް ބައި ފަހަރަށް ބަރީޢަވެގެންދާ
ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އަދި އެއަށްވުރެ ގޯސް ހާލަތަށް އެދަނީ. އެހެންވީމާ، އަވަހަށް ޙުކުމް ކުރެވޭ ހީވާގި ޤާބިލު ޢިލްމީ
ފަ ނޑިޔާރުންތަކެއް އުފައްދަން އެބަޖެހޭ އަސްލުގަ. މުޅި ޖުޑިޝަރީގައި އޮތް މައިގަ ނޑު އެއް މައްސަލައަކީ ޢިލްމީ
ޤާބިލުކަން ފަ ނޑިޔާރުންގެ ކިބައިގައި ހުންނަންވާ ވަރަށްވުރެ ދަށްވުން އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަމެއް.
ދެން މިހާރު ބައެއް ބޭފުޅުން ކުރިއަށްވުރެއް ތަންކޮޅެއް ރަނގަޅުވެއްޖެ. އެއީ ޑިޕްލޮމާ ފެންވަރަށް ބައެއް ބޭފުޅުން
ވަޑައިގަންނަވައިފި. އެހެންނަމަވެސް، މުޅި ޖުޑިޝަރީ އަށް ބަލައިފިއްޔާ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ފެންނާނީ ފަ ނޑިޔާރުންގެ
ޢިލްމީ ޤާބިލުކަން ހަމަ އިތުރުކުރަންޖެހޭ ކަން. އަދި އެ ބޭފުޅުންނަށް އެހެން ބަސްބަސް ވެސް މިސާލަކަށް
އިނގިރޭސި ބަސް ނަމަވެސް އަރަބި ބަސް ނަމަވެސް ކޮންމެވެސް ދިރާސާއެއް ކުރެވޭވަރުގެ ބަހެއް އެނގެން އެބަޖެހޭ.
އެއީ މައްސަލަ އެއް އައިމާ ޖެހިގެން އިންނަ ފަ ނޑިޔާރު ނޫނީ އަޅުގަ ނޑު ދަންނަ އެހެން ފަ ނޑިޔާރެއް ކައިރިން
އަހައިގެން ނޫން އަސްލުގައި މުޅިއަކުން ދިރާސާކުރަންޖެހޭނީކީ. އެއީ ޙުކުމަށް އަސަރުކުރާނެ ކަމެއް. އެއާ ޚިލާފަށް
އަޅުގަ ނޑު އަމިއްލަ އަށް މައްސަލަ ދިރާސާކުރާ ކަމަށްވަންޏާ އެކޮޅު މިކޮ ޅު ހޯދާ އަޅުގަ ނޑަށް އޭގައި اله
އިޖްތިހާދުން ދައްކަވާ ގޮތް ފެނިގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، މި އިޖްތިހާދުގެ ބައި ގެއްލިގެން އެބަދޭ އެހެން ފަ ނޑިޔާރެއްގެ
ޚިޔާލު ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ ޚިޔާލު ހޯދަން މަސައްކަތް ކޮށްފިއްޔާ. މި ހުންނަނީ ފަ ނޑިޔާރުން ބިނާކުރުމަށް ވެސް
އަޅުގަ ނޑުމެން ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް. މި ނުކުތާ، މިކަހަލަ ކަންތައްތަކާއި މެދު އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ޤާބިލުކަން
ތަންދިންވަރަކުން ނުވަތަ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް، އަޅުގަ ނޑު ކޮމިޓީގައި މަރުޙަލާގެ ތެރެއިން ވެސް ހުށަހަޅައިގެން
ކުރިއަށް ދެވޭތޯ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މަސައްކަތްކުރާނަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިނަށް އަޅުގަ ނޑު ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރީގައި އެކީގައި އުޅުނު ދައުލަތުގެ ވާހަކައެއް ވެސް ސީ.ވީގައި އެބަ އިޝާރާތްކުރޭ.
ރައްޔިތުންގެ ޚާއްޞަ މަޖިލީހުގައި މަސައްކަތް ކުރެއްވިއިރު އަޅުގަ ނޑު ހަނދާންވަނީ އަލްއުސްތާޛު ނުވަތަ
އައްޝައިޙް އިބްރާހީމް އަޙުމަދެއް ކަހަލަ ނަމަކުން އަޅުގަ ނޑުމެން މުޙާތަބުކޮށް އުޅުނުކަމަށް. ކޮންމެއަކަސް އަނެއްކާ
ވެސް އަޅުގަ ނޑު މި ސީ.ވީއަށް ނަޒަރު ހިންގާލާއިރު އެބަ ފެނޭ މިހާރު ޢިލްމީ ގޮތުން ކުރިއަށް ވަޑައިގަތުމަށް ޓަކައި
މާސްޓަރ، މާސްޓަރ އޮފް އާޓްސްގެ ރޮނގުން ކިޔަވާ، އާޓްސްގެ ޑިގްރީއަކަށް އެންރޯލުކުރައްވައިގެން އުޅުއްވާ
ކަމަށާއި އެއީ ފިޤްޙް އަދި އުސޫލުލް ފިޤްޙް ކަމަށް. ދެން މި ޤާނޫނުއަސާސީގައި މިއޮންނަނީ 5 އަހަރުދުވަހަށޭ
ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު ކަމަށް ޢައްޔަންކުރަނީ. އެންމެފުރަތަމަ އޮޅުންފިލުވާލަން ބޭނުންކަމަކީ މިކަހަލަ
ޑިގްރީއަކަށް އެންރޯލުކުރައްވައިގެން ކިޔަވާ ވިދާޅުވަމުން ގެންދަވާއިރު 5 އަހަރުގެ ދައުރު ކިހިނެއްތޯ ފުރިހަމަ
ކުރައްވަން ޤަޞްދުކުރައްވަނީ؟
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ތިއީ ވަރަށް ރަނގަޅު ސުވާލެއް. އަޅުގަ ނޑު އަސްލުގައި މިހާރު މިހިރީ މާސްޓަރސް ޑިގްރީ ނިންމާފައި އޭގެ
އެންމެފަހުގެ ޕްރޮސެސް ތެރޭގައި މިހިރީ އިނގޭތޯ. މިހާރު އަޅުގަ ނޑުގެ ތީސިސް ނިންމާފައި މިއަދު އަޅުގަ ނޑަށް
ޖަވާބު ލިބިއްޖެ އެމެންޑްމަންޓްސް އެކޮޅަށް ގޮސް ހަމަ ރަނގަޅު ކޮށްލާފައި އަންނަންވީ ނުވަތަ އަޅުގަ ނޑު ފޮނުވާ
މީހަކު މެދުވެރިކޮށް އަޅުގަ ނޑަށް އެބައި ލިބޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް އޮތީ. މިހާރު އަޅުގަ ނޑުގެ އަނެއް ލެޓަރއިން
ފާހަގަވާނެ 4102ގެ އޮކްޓޯބަރގައި އަޅުގަ ނޑު ގްރެޖުއޭޓުވާނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މިހާރު ކިޔަވަންދާކަށް ވެސް
ނުޖެހޭނެ. އަދި އެހެންކަމެއް ވެސް އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ކުރާކަށް ނުޖެހޭނެ. އަޅުގަ ނޑު ގޮސް ހަމަ އެމަންޑްމަންޓްސް
ނިންމާލާފައި ތީސިސް ވައްޓާލީމަ އެހިސާބުން އަޅުގަ ނޑު މިހިރީ ގްރެޖުއޭޓުވެފަ. އެ މަރުޙަލާގައި އަޅުގަނޑު މިހިރީ.
އެ މަރުޙަލާއަށް އާދެވުނީމަ އަޅުގަ ނޑު މިކަހަލަ މަޤާމަކަށް މި ކުރިމަތިލީ. އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް އެނގޭ މިކަހަލަ
މަޤާމަކަށް ކުރިމަތިލާފައި ދެން އަޅުގަ ނޑު ދުއްވައިގަނެއްޖެއްޔާ ރައްޔިތުންނަށް ދެވޭ ވަރަށްބޮޑު ކޮޅުކެއްސެއް އެއީ.
އެހެންވީމާ، އެކަހަލަ ކަމެއް ކުރާކަށް އަޅުގަ ނޑު ބޭނުމެއް ނޫން. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަ މީހުންނަށް ވެސް އެނގޭނެ
އަޅުގަ ނޑަކީ އެގޮތަށް މަސައްކަތްކުރަން ބޭނުންވާ މީހެއް ނޫންކަން. އެހެންވީމާ، ތިބޭފުޅުން ތި ވިދާޅުވި ގޮތަށް
އަޅުގަ ނޑުގެ ނަމުގެ ކުރިއަށް ބައެއްފަހަރަށް އެހެން އަތުވެދާނެ. އަޅުގަ ނޑަށް މީހުން މުޙާތަބުކުރަނީ އައްޝައިޙް
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑު ބުނަނީ އިބްރާހީމް އަޙުމަދޭ. ދެން ޚާއްޞަ މަޖިލީހުގައި އަޅުގަ ނޑު
މަސައްކަތްކުރިން. އެގޮތަށް އެއީ އަޅުގަ ނޑުގެ ޤާބިލުކަން ތަންދިން މިންވަރުން އެވަރު އޭރުގައި މަސައްކަތްކޮށްފަ އި
ހުންނާނީ. އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އެވަރުން ފުދޭނެހެން.

ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އަޅުގަ ނޑު ކުރިއަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުން ކަންތަކާ ބެހޭ ގޮތުން އެއްޗެއް ވިދާޅުވެއްޖައިމު.
ދެން އެކަމަކު އޭގެ އިތުރަށް އެ ބަންޑެލި އިތުރަށް އަޅުގަ ނޑު މުހާލަން ބޭނުން ނުވަތަ އެ ބޮކުސާ އަޅުގަ ނޑު
އިތުރަށް މުހާލަން ބޭނުން. އެއީ ތި ވިދާޅުވާ ފަދައިން ޢަދުލުއިންޞާފު ގާއިމުކުރުމުގެ ދާއިރާއަށް ވިސްނާލާއިރު
އިންޞާފު ލަސްވުމަކީ އިންޞާފު އިންކާރުކުރުން ކަމަށް. އެއީ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ވަރަށް ތެދުބަހެއް އެއީ. އަޅުގަ ނޑު
ދަންނަ ބައެއް ޤާނޫނީ ވަކީލުންނާ އަޅުގަ ނޑަށް ލިބޭ، ލިބިފައިވާ ބައެއް މަޢުލޫމާތުތަކާއި ގުޅިގެން ސުވާލު ކޮށްލީމަ
އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވަނީ ބައެއް ކަހަލަ މައްސަލަތައް ޚާއްޞަކޮށް މަދަނީ މައްސަލަތައް ކަހަލަ މައްސަލަތައް 3 އަހަރު
2 އަހަރުވަންދެން 5 އަހަރު 6 އަހަރުވަންދެން އެހެން ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައި ހުރުމަކީ އެއީ ހަމަ އާދައިގެ ކަމެކޭ. މީހަކު
އައިސް އެކަހަލަ ވާހަކައެއް ބުންޏަސް ތިހާ ހިތް ނުތަނަވަސް ނުވާށޭ އެއީ ދެން ކަންތައް ހިނގާ ގޮތޭ އެއީ. ދެން
ދެންމެ ޝެއިޙް ތި ވިދާޅުވީ ޢަދުލުއިންޞާފު ގާއިމުކުރުމުގައި ދާއިރާގައި ވިސްނާލާއިރުގައި އިންޞާފު ލަސްވުމަކީ
އިންޞާފު އިންކާރުކުރުމޭ. އަދި އަނެއްކާ އެކަން ރަނގަޅުކުރުމަށް ކުރަން އޮތް ކަމަކީ މީހުން ތަމްރީނު ކޮށްގެން ދެން
މިވެނިގޮތަކަށް ގެންދަންވީއޭ. ޤާޟީންގެ ޢިލްމީ ފެންވަރު ރަނގަޅުކުރަންވީއޭ. ކިހާ މުއްދަތެއް ނަގާނެތޯ އެކަން
ކުރަން. އެއީ މިހާރު އިންޞާފު އިންކާރު ކުރެވެމުންދާ އިންކާރު ކުރެވުމަށް ނިމުމެއް ގެނައުމަށް ޓަކައި އަވަހަށް
ކުރެވޭނެ ކަމެއް އެބައޮތްތޯ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަންގެ މެންބަރަކަށް ވެވަޑައިގެންނެވި ކަމަށް ވަނީވިއްޔާ
އެތާނގެ ތެރެއިން ކޮންކަހަލަ މަސައްކަތްތަކެއްތޯ މިކަމަށް ފަރުވާއެ އް ދެއްވުމަށް ކުރައްވަން ޤަޞްދު ކުރައްވަނީ؟
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ދެންމެ ތިވިދާޅުވި ގޮތަށް މިހާރު މި ދާދިފަހުން ހިނގާދިޔަ ބައެއް ޙާދިސާތަކަށް ބަލާއިރު ވެސް ފަ ނޑިޔާރުންގެ
ކޮންސަރނެއްގެ ގޮތުގައި ވެސް ރާއްޖޭގެ މި ޢިލްމީ ޤާބިލްކަން އިތުރުވަމުންދާ ފަ ނޑިޔާރުންގެ ކޮންސަރނެއް ގޮތަށް
ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ފާހަގަކުރެވެނީ މިހާރު ޓްރެއިނިންގ އަށް ފަ ނޑިޔާރުންނަށް ނުދެވޭތީ އެ މައްސަލަތައް. އެމީހުންގެ
ޢިލްމީ ޤާބިލްކަން އިތުރުކުރަން މަސައްކަތް ނުކުރެވޭތީ އެ މައްސަލަތައް. އެހެންވީމާ، ދެ ފަރާތުގެ ކޮންސަރންގަ އި
ވެސް އެކަން އޮތީމަ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ރާއްޖޭގައި އެކި މީހުން ބިނާކުރުން ހަމަ ފެށުނީއްސުރެން ވެސް މަސައްކަތްކުރާ
ތަނެއް. އެހެންނަމަވެސް ދޭތެރެ ދޭތެރެއިން ކުދިކުދި މަޑުޖެހުންތައް ވެސް އަންނާނެ. އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ލިބޭ
އިޤްތިޞާދީ ޤާބިލުކަން ފުދުންތެރިކަން ހުންނަ މިންވަރަކުން އެކަން ކުރެވެން އަންނަނީ. އެހެންވީމާ، އެ
ފުދުންތެރިކަމާ ގުޅުވައިގެން އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އެ މަސައްކަތް ހަމަ ކުރަން ފެށިޖެއްޔާ ހަމަ ރާއްޖޭގައި މިއޮންނަނީ
ދުއިސައްތަ ވަރަކަށް ރަށް. މިވަގުތު އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ އަދިވެސް އެބަހުރިހެން ފަ ނޑިޔާރު ނެތް ރަށްރަށް ވެސް.
ދެން ބައެއްފަހަރު ވިދާޅުވާނެ އެއީ ދުއިސައްތަ މީހުން ތިބޭ ރަށަކަށް ބޭނުމެއް ނުވާނޭ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެކަން ވެސް

ހައްލުކުރެވޭނެ ގޮތްތަކެއް ރާވައިފިއްޔާ އަދި އެ ޚަރަދުތައް ވެސް ކުޑަވެގެން ދާނެ. އެކަމަކު އެ ކަންކަމަށް އެބަ
ބޭނުންވޭ ކޮންމެވެސް ގޮތެއް ރާވަން. އެއީ ހަމަ ދެ އަހަރެއް ތިން އަހަރެއްގެ ތެރޭގައި ވެސް ކުރެވިދާނެ ކަންތައް.
ތިން އަހަރުން ޑިގްރީ މީހުންނަށް ހެދިދާނެ. އަދި މިހާރު ތިބި މީހުން އެއަށްވުރެން މަތިކުރަން ބޭނުންވާ ކަމަށް
ވަންޏާ ދެން އެހެން ގޮތްގޮތަށް ވެސް އަދި އެކަން ރާވައިލެވިދާނެ. އެއީ ޚިޔާލުތަކެއް ކޮށްގެން މަސައްކަތް ކޮށްގެން
ކުރެވޭނެ ކަންތައްތައް އެއީ. ދެން އޭގެ ހުރަސްތައް ވެސް ބައެއްފަހަރަށް ދިމާވޭ. ދެން އެއީ މިސާލަކަށް އަޅުގަ ނޑު
ކުރިން އިޝާރާތްކުރި ގޮތަށް އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން އެފަދަ ފުދުންތެރިކަމެއް ނެތް ކަމަށް ވެއްޖިއްޔާ މަޑު ޖެހެމުންދާނެ.
އެހެންވީމާ، ކޮމިޝަނަށް އަދި އަޅުގަ ނޑު ދިޔަ ކަމަށް ވިޔަސް އަޅުގަ ނޑު މިއީ އެކަމަށް މަސައްކަތް ކުރާއިރުގައި
ވިސްނަން ހުރި ބައެއް އެންގަލްތައް އެ ހުންނަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ހުރިހާ ދިމާއަކުން ފުރުޞަތު ލިބިޖިއްޔާ ވަރަށް
ފަސޭހައިން ކުރެވިދާނެ. ބައެއް ފަހަރަށް އެ ފުރުޞަތު ހަނިވެގެން ދިއުމުން ވެސް އެ ކަންކަން އެބަދޭ. އަނެއް ބައި
ފަހަރަށް އެބަދޭ ހަމަ މީހުން ބިނާކުރަން މަސައްކަތް އެއްކޮށް ހުއްޓާލެވިފައި އޮންނަ ދުވަސްވަރެއް. އެހެންވެގެން
ކަންނޭނގެ ފަ ނޑިޔާރުންގެ ކޮންސަރނަކަށް ވެގެން އެ ބޭފުޅުން އެ މައްސަލަ ކޯޓަށް ވެއްދީ ދާދިފަހުން. އެހެންވީމާ،
އެގޮތަށް އެ ކޯޓަށް ވައްދައި ގެން އެ ބޭފުޅުން އުޅުމުގެ ބޭނުމަކީ ވެސް އެ ބޭފުޅުން ވެސް ހަމަ ތަމްރީނު އިތުރުކުރަން
ބޭނުންވަނީ. އެ ތަމްރީނުތަކުގެ ސަބަބުން އެ ބޭފުޅުންގެ މައްސަލަ ހަލުވިކުރުމުގެ ބާރު ލިބިގެންދާނެ ކުރިން
އަޅުގަ ނޑު އިޝާރާތްކުރި ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، މިހިރީ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކުރެވިދާނެ ކަންތައްތައް.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. މަރުޙަބާ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ކޮމިޓީ އަށް. އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ފުރަތަމަ ވެސް ޖެހިލާނަން އަޅުގަ ނޑުމެން
އާންމުންގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ބޮޑު ކޮންސަރނަކަށް ވެފައި އޮތް ކަމަކަށް. ދެން އެއީ ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ޙަމީދުގެ
މައްސަލަ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ބައްލަވާފައި ޖިނާޢީ ކަންތައްތަކެއް އޭގެ ސާބިތު
ނުވާ ވާހަކަ ވިދާޅުވެފައި ނިންމާލާފައި އޮތީ. ދެން މިކަމާ ދޭތެރޭގައި ކިހިނެއްތޯ ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ. މިހާރު އެ
ޕޮޒިޝަންގައި މަނިކުފާނު ހުންނެވިނަމަ އަދިވެސް ކޯޓަށް ނިކުމެވަޑައިގަންނަވާނަންތޯ؟
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފަ ނޑިޔާރެއްގެ ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ނު ކުތުމަކީ އަސްލުގައި އެ ފަ ނޑިޔާރަކު ވެސް ވަރަށް ވިސްނަންޖެހޭ ކަމެއް.
އަޅުގަ ނޑު ޕާރސަނަލީ އަޅުގަ ނޑު ލަދުގަނޭ އިނގޭތޯ އެކަހަލަ ގޮތަކަށް މީހުން އަޅުގަ ނޑޭ ކިޔައިގެން ވާހަކަ ދައްކާ
ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ. އެހެންވީމާ، އެވަރުގެ މަޤާމެއްގައި އަޅުގަ ނޑު ބޭނުމެއް ނޫން ހުންނާކަށް އެ ލަދު އުފުލާކަށެއް.
އެކި މީހުންގެ ޚިޔާލު ތަފާތު ވެދާނެ. ޢަލީ ޙަމީދުގެ ޚިޔާލެއް އަޅުގަ ނޑަކަށް ނުދެއްވޭނެ ތި ބޭފުޅުންނަކަށެއް.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ ޢަލީ ޙަމީދު ޢަލީ ޙަމީދުގެ ޚިޔާލުގައި ހުންނެވި ތަން. އެ ބޭފުޅާ
ޤަބޫލުފުޅުކުރައްވާ ހަމަތަކުގެ މަތީގަ. އަޅުގަ ނޑާ ޚިޔާލު ތަފާތުވެދާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑުގެ ޚިޔާލަކީ އެވަރުގެ
ބޮޑު އިނގިލި ދިއްކުރުމެއް އަޅުގަ ނޑާ މެދުގައި ދިމާކުރައްވާ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ހާލަތުގައި އަޅުގަ ނޑު އިސްތިޢުފާ
ދީފައި ދާނަމޭ ހަމަ ރައްޔިތުންގެ އެ އިނގިލި ދި އްކުރުމުން ސަލާމަތްވެވޭނެ އެހެން ގޮތެއް އަޅު ގަ ނޑު ހޯދާނަމޭ
އެއްގޮތަކަށް. ދެވަނަ ގޮތަކީ އަޅުގަ ނޑު އެ ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަ ނޑު ސާބިތުކޮށްދޭނަމޭ އަޅުގަ ނޑަކީ ބަރީޢަ
މީހެއްކަން. މި ހާލަތްތައް އަންނާނީ. އެހެންވީމާ، މިއިން ހާލަތަކަށް އަޅުގަ ނޑު ފޭސްކުރާނަން އެ ހާލަތުގައި.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޖޭ.އެސް.ސީން އެގޮތަށް އެ ނިންމެވި ނިންމެވުން...
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ކޮމިޝަންގައި އެ މައްސަލަ ދިރާސާކުރި ގޮތެއް އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ޖެހޭނީ ވިސްނަން. އެއީ އެއް ކަންތައް.
އަޅުގަ ނޑުގެ އަމިއްލަ ވިސްނުމަކަށް ގޮސް މައްސަލަ ދިރާސާއެއް އަޅުގަ ނޑެއް ނުކުރަން. އަޅުގަ ނޑު މިހުރީ ރާއްޖެއާ
ވަރަށް ދުރުގައި. ކިޔެވުމުގައި އަޅުގަ ނޑު އުޅުނީ. އަދި ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަ ނޑު އުޅުނީ ތީސިސްއެއް ލިޔުމުގެ
ތެރޭގައި ވީމަ ތަންކޮޅެއް ދުރުގައި އެކަމާ އަޅުގަ ނޑު އުޅުނީ. އެހެން، އެ ހާލަތަށް ބަލައިފިއްޔާ އަޅުގަ ނޑަކަށް ނޭނގެ
އެ ބޭފުޅުން ބެއްލެވީ ކޮންކޮން ކަމަކަށް ކަމެއް. ދެން ސޯޝަލް މީޑިއާގައި...
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު އެހެންވީމާ، އަދި ކުރުކޮށް ދަންނަވާލާނަން. އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވެފައި މިއޮންނަނީ އެކަމުގައި އެ ވީޑިއޯ ގައި
މިސާލަކަށް އެ ފެންނަނީ ޢަލީ ޙަމީދު ކަމެއް ޔަޤީންކަމާ އެއްކޮށް ދަންނަވާކަށް ނޭނގެއޭ. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އިޝޫއަކީ
އެއީ ޢަލީ ޙަމީދު ނޫން ކަމެއް ވެސް ދަންނަވާކަށް ނޭނގެ. އެހެންވީމާ، ސުލޫކީ މިންގަ ނޑޭ އަޅުގަ ނޑުމެން މި
ބަލަނީ ކްރިމިނަލް އިންވެސް ޓިގޭޝަނެއްގައި ކަމެއް ސާބިތުވޭތޯ އެއް ނޫނޭ. އެހެންވީމާ، އެކަހަލަ ހާލަތެއްގައި
ކޮންމެވެސް އެއްގޮތަކަށް ސާބިތުވަންދެން ކޯޓަށް ނިކުމެވަޑައިގަތުމާ ދޭތެރޭގައި ކިހިނެއްތޯ ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ.
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުގެ ވާހަކައަކީ އަޅުގަ ނޑު އެކަހަލަ ހާލަތުގައި ކޯޓަކަށް ނުކުންނާކަށް ބޭނުމެއް ނޫނޭ. އެއީ. ޖޭ.އެސް.ސީގެ
ހާލަތަށް ބަލާއިރުގައި ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަ ނޑަށް ދެންނެވެން އޮތީ އެ ބޭފުޅުން އެ މައްސަލަ އިންވެސްޓިގޭޓް ކުރި ގޮތެއް

އެ އަޅުގަ ނޑު ބޭނުންވޭ ބަލާލަން. ޢާއްމު ފިޤުހީ ޤާއިދާގައި މިއޮންނަ އުސޫލަކީ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާއަކީ އަނެއް
ސާބިތު ނުވާ މީހެއް ކަމަށްވަންޏާ ބަރީޢަ މީހެކޭ. އެހެންވީމާ، އެ ހާލަތަށް އޭނަ ރިޢާޔަތް ކުރައްވަނީ ކަމަށް ވެދާނެ
އެ ބޭފުޅުން ވެސް ހަމަ. އެހެންވީމާ، އެ ބަރީޢަ ހާލަތުގަ އި ދޫކޮށްލެވީއޭ. ދެން އޮތީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަމިއްލަ
ޕާރސަނަލީ އުސޫލު. އެހެންވީމަ، ޖޭ.އެސް.ސީގެ އުސޫލަކީ ހެކި ނެތީއޭ. އެ ހެކިންނަށް އެ ބުނެ ނުދެވޭ ކަމަށް
ވަންޏާ މީހަކަށް ހަދާފައި ވެސް އޭތި ދެއްކޭތީވެ އެހެންވީމާ، އެ ބޭފުޅުން ޤަބޫލުކުރައްވަނީ އެއީ ޢަލީ ޙަމީދެއް ނޫނޭ
ނުވަތަ ތި ވިދާޅުވި ގޮތަށް އަދި ޢަލީ ޙަމީދު ކަމަށް ވިޔަސް ތިމަންމެންނަކަށް ނެތޭ ސާބިތުވާވަރުގެ ހެއްކެއް. އެއީ
އަންނަންޏާ އަންނަން މިޖެހެނީ ޒިނޭއަކާ ދިމާލަށް ނޫންނަމަ ފާޚިޝް ޢަމަލަކާ ދިމާލަށް. އެހެންވީމާ، މިއިން
އެއްޗްިއސަށް ބޭނުންވޭ ހެކި. އެ ހެކި ނެތް ކަމަށްވަންޏާ އަޅުގަ ނޑުމެން މިޖެހެނީ ތުހުމަތު ކުރިޔަސް އެއީ ބަރީޢަ
މީހެކޭ ބުނަން. އެއީ އިސްލާމީ ފިޤުހުގެ ވަރަށް ވަރުގަދަ ގަވާއިދެއް އެއީ. އެ ގަވާއިދުން އަޅުގަ ނޑުމެން ޖެހޭނެ
ވިސްނަން ހަމަ. އެހެންވީމާ، ޖޭ.އެސް.ސީގައި ތިއްބެވި ބޭފުޅުން އެގޮތަށް ވިސްނެވީ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ.
އެއީ އެ ބޭފުޅުންގެ ހަމަ ކަމަށް ވެދާނެ.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން ޝޭޚެއް ކަމަށް ވިދާޅުވޭ މުޙްސިން ވިދާޅުވި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ދެން އެ ނޭނގޭ އެއްޗެއް. ގައިމު ވެސް މިއީ
ދީނީ ތަޢުލީމް ލިބިވަޑައިގެން ހުންނެވި ބޭފުޅެކަން އެބަ އިނގޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހަމަ އައުޓް އޮފް
ކިޔުރިއޯސިޓީ ވެސް އަހާލަން ބޭނުންވަނީ މިސާލަކަށް ދެންމެ ތިވިދާޅުވި މިންގަ ނޑުން ބަލާނީ ޢާއްމު މީހާކާ
ދޭތެރޭގައި ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް މި ބުއްދި ޤަބޫލުކުރެވެނީ. މިސާލަކަށް އެހެން މީހެއްގެ މައްޗަށް ޝަރީޢަތް ކުރަން
އިންނަ މީހާއާ ދޭތެރޭގައި މުޖުތަމަޢުން ޝައްކުގެ ނަޒަރަކުން ދެކެންޏާ އެމީހަކު ޝަރީޢަތް ކުރަން ބޭންދުމަކީ އެންމެ
ރަނގަޅު ގޮތްތޯ؟ އޭނަ އަދި ކުރިން ވެސް މިދެންނެވިހެން ކްރިމިނަލް މައްސަލައެއް އޭނަގެ ބެލުމާއި އޭނަ އަށް
އަދަބު ދިނުމާއި އެއީ އެއް ކައިރީގައި ބާއްވާފައި ފަ ނޑިޔާރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ރައްޔިތުން އެގޮތަށް ޝައްކުގެ
ނަޒަރަކުން ދެކޭ މީހަކު ރައްޔިތުންގެ މައްޗަށް ޝަރީޢަތް ކުރަން ބޭންދުމަކީ އިސްލާމްދީނުގައި ކޮންކަހަލަ ކަމެއްތޯ؟
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަސްލުގައި އެކަހަލަ ހާލަތުގައި ދުރުވުން ރަނގަޅު ގޮތަކީ. އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާ ހަމައަކީ އެއީ. އެއީ އެ ބޭފުޅެއްގެ
އަމިއްލަ ޒިންމާއެއް. ދެން ކޮމިޝަންގެ ޒިންމާއެއް އެއީ ހަމަ ކޮމިޝަންގެ އެބައޮތް ފަ ނޑިޔާރުންގެ އަޚްލާޤު ސުލޫކް
ބަލާ ކޮމިޓީއެއް. އެ ކޮމިޓީން އެ ބޭފުޅަކަށް އެބަ ފުރުޞަތު ދެއްވާ ތިމަންމެންނަށް މިކަހަލަ މައްސަލައެއް
ހުށަހެޅިއްޖެޔޭ. އެއް މަސް ދުވަހުގެ ނޯޓިސްއެކޭ މިއޮތީ. މި ނޯޓިސްގައި ވަކީލެއް ގޮވައިގެން ވަޑައިގެންނަވައިގެން

ވެސް ދިފާޢު ކުރެއްވިދާނެއޭ. ތިމަންމެންގެ ކޮމިޓީ އަށް ވަޑައިގަންނަވާށޭ. އެހެންވީމާ، އެ ވަޑައިގަންނަވައިގެން އެ
މައްސަލަ ދެފަރާތުން ޙައްލުކުރެއްވީމަ ރައްޔިތުންގެ އޭގެ އެކޮޅު މިކޮޅު ފެންނާނެ. އަޅުގަ ނޑަށް ބޮޑަށް މިފެންނަނީ
އެހާހިސާބަށް ނުގޮސް މައްސަލައާ މެދުގައި ގޮތެއް ނިންމީ ކަމަށް މި ވާހަކައިން އަޅުގަ ނޑަށް މި ސާފުވަނީ.
އެހެންވީމާ، އެހެން ވުން ވެސް އެއީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ އެންމެ ފަހު ސުވާލަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ސްޕްރީމް
ކޯޓާ ދޭތެރޭގައި މި ދިމާވި އެކިއެކި ކަންތައްތަކާ އެކި މައްސަލަތައް ނިމިގެންދިޔަ ގޮތާ ދޭތެރޭގައި މި އާންމުންގެ
ޚިޔާލު މިވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް ތަފާތުވެފައި. ދެން ހަމަ ޓްރުތްފުލީ ވިދާޅުވަންޏާމު މަނިކުފާނު އެކި މީހުންގެ، ވާހަކައަކީ
ޚިޔާލުތައް ލިބިފައި ހުރި ގޮތަށް ބަލާއިރު އޮންނަ ސްކޭލް އޮފް ވަން ޓު ޓެން ކިހާވަރެއްތޯ ދެއްވާނީ އާންމުން
ދެއްވާނެ ކަމަށް ލަފާކުރެއްވަނީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެންގެ ސްޕްރީމް ކޯޓަށް.
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާންމުން ދޭނެ މާކުހަކަށް ދިއުމުގެ ކުރިން އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ކުޑަކުޑަ ދެ މިސާލެއް ދަންނަވާލާނަން އިނގޭތޯ.
މިވަގުތު ރާއްޖޭގެ ސްޕްރީމް ކޯޓުގައި ތިއްބެވި ފަ ނޑިޔާރުންނަށް ބަލައިފިއްޔާ ޢިލްމީ ޤާބިލްކަމުގެ ގޮތުން ހަމަ ވަރަށް
ރަނގަޅު ބޭފުޅުން އެބަ ތިއްބެވި. ހަމަ އެވްރެޖް ބޭފުޅުންނަކީ ޑިގްރީ ދެން މާސްޓާސް ބޭފުޅުން އެބަ ތިއްބެވި
ޕީ.އެޗް.ޑީގެ މަރުޙަލާގައި އެއް ބޭފުޅަކު ޕީ.އެޗް.ޑީ ހައްދަވާފައި އަނެއް ބޭފުޅަކު ތީސިސް ލިޔުއްވަލިޔުއްވާ ހުންނަވާފައި
ސްޕްރީމް ކޯޓަށް ވަޑައިގަތީ. ދެން އެ ކޮމްޕްލީޓްކުރި ކަމަކަށް އަޅުގަ ނޑަކަށް އަދިއެއް ޔަޤީނެއް ނޫން. އެއީ އެގޮތަށް
ނޭނގޭތީވެ. މި މުޖުތަމަޢު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ބައެއްފަހަރު އެބަ އަޑުއިވޭ މިސާލަކަށް އެހެން އިޝޫއެއްގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެހެން ބޭފުޅަކާ ބެހޭ ގޮތުން ހަމަ އަޅުގަ ނޑު ވެސް މިހެން މުޖުތަމަޢުގެ ތެރޭގައި މިހެން އުޅޭ
މީހަކަށްވާތީވެ އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުކިޔަވާ ހުރި މީހެއްގެ އެއްވެސް ގޮތަކަށް ނޭނގޭނެ މީނައަކަށް އެއްވެސް އެއްޗެއް .
ދެން އަޅުގަ ނޑު ބުނެފިން އެ ބޭފުޅަކަށް ޢަރަބި ވެސް އެނގިވަ ޑައިގަންނަވައޭ އެބޭފުޅަކަށް އުރުދޫ ބަސް ވެސް
އެނގިވައިގަންނަވައޭ އިނގިރޭސި ބަސް ވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެއޭ . މިވަގުތު އަޅުގަ ނޑު ބޭފުޅެއްގެ ނަން ހަމަ
ބުނަން ބޭނުން ނޫން ކަމަށް މި ހަދަނީ. އަޅުގަ ނޑަށް ޔަޤީނޭ އެ ބޭފުޅަކަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވައޭ ޢަރަބި ބަސް ހަމަ
އުރުދޫ ބަސް އެނގިވަޑައިގަން ނަވައޭ އިނގިރޭސި ބަސް ވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވައޭ. އެހެންވީމާ، އެހެން ހުރި
ބޭފުޅެއްގެ ވާހަކައޭ ތި ދައްކަވަނީ. މި މާޙައުލުގައި ތިބި ހުރިހާ އެންމެން ސުބްޙާނަاله. ހަމަ އެހެން. މިއީ
އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރޭގައި. އެހެންވީމާ، ވާހަކަ އެބަ ފެތުރޭ އަސްލުގައި ޙަޤީޤަތާ ވަރަށް ބޮޑަށް ޚިލާފުކޮށް ވެސް.

އެހެންވީމާ، ޖުޑީޝަރީއާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަ ދައްކާއިރު މި ވާހަކަ ދެކެވެނީ އަސްލު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢުގައި
އެބަ ތިބި ވަރަށް ގިނަ ވައްތަރު ކުށްވެރިން. ޚާއްޞަކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްތުވާތަކެތީގެ ކަންތައް ވަރަށް ބޮޑު.
އެމީހުންނަށް ކޮންމެ ދުވަހަކު ކުރިމަތިލާ އެތައް ފަ ނޑިޔާރުންނެއް އެބަ ތިއްބަވާ. އެ ބޭފުޅުންނަށް މި ތްރެޓް އާދޭ
ވަރަށް ބޮޑަށް. ހަމަ އެގޮތަށް އެހެނިހެން މިސާލަކަށް ފޭރުން، ޓެކުން، މާރާމާރީ މި ވެސް ހަމަ އަޅުގަ ނޑުމެން
ހީނުކުރާ ވަރަށް އިތުރު އެއްޗެއް އެއީ. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން އެބަ ދިމާވޭ. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލަތައް މިހެން
ހުރީމަ އާންމުން އެއްކަލަ ބޭފުޅުންނަށް މި ޙުކުމްކުރާ ގޮތަކާމެދު ވެސް ޚިޔާލު ތަފާތުވެގެން ހަމަ އިނގިލި ދިއްކުރާ
ތަން އެބައާދޭ. އެހެންވީމާ، މި އީ ހުރި މައްސަލަތަކޭ. މި ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން އެޑްރެސް ކޮށްލަންޖެހޭ ކަމެއްހެން
ހީވަނީ.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ތިކަހަލަ މައްސަލަތަކަކަށް ނޫން އިނގޭތޯ. ޙުކުމެއް ނުކުރެވޭނެ ހުރިހާ އެންމެން ޤަބޫލުވާ ގޮތަކަ ށް
އެއްވެސް އިރެއްގައި. އެހެންނޫން. ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ ލޯޔަރުންނާއި މުޖުތަމަޢުގައި ހަމަ ތިއްބެވި ހަމަ ފުންނާބު އުސް
ތަޢުލީމީ ބޭފުޅުންނާ ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތް ތަފާތުވާ ކަހަލަ ބައެއް ޙުކުމްތައް އެބަ ނުކުމޭ. މިސާލަކަށް އަޅުގަ ނޑު
ދެންމެ ދެންނެވި އެއްޗެއް އެހާ ބޮޑަށް ސާފުވެވަޑައިނުގެންނެވީ ކަންނޭނގެ. އަޅުގަ ނޑު އެއް ކަމަކަށް ރިޢާޔަތް
ކޮށްލާނަން. މިސާލަކަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަންސްގެ މެންބަރުން ވަކި ކުރެއްވީ އެ ބޭފުޅުން ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކަށް ވަޑައިގެން ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅުތަކާ ގުޅިގެން ފަ ނޑިޔާރުން އިސްނަންގަވައިގެން މައްސަލައެއް
ބައްލަވައިގެން. މިހާރު އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަކީ ވަރަށް ޑިމޮކްރަޓިކް ޤާނޫނުއަސާސީއެއް.
ޚިޔާލުފާޅުކުރުމުގެ މިނިވަންކަމާއި ކަންކަން އޮތްގޮތާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަ ދެކެވޭ ގޮތަށް އޮތް. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ
ސިޓުއޭޝަނެއްގައި އެންމެ ރަނގަޅު ނިންމުމަކަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވަންތޯ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ވަޑައިގެން އެބަޖެހޭ
ޤާނޫނުއަސާސީން އެބަ މަޖުބޫރުކުރޭ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުންނަށް ވެސް ތެދުބަހުން ޙަޤީޤަތާ އެއްގޮތަށް
ކަންތައްތައް ހިނގާދިޔަ ގޮތަށް ވާހަކަ ދައްކަން. ކޯޓެއްގައި ކަންހިނގާދިޔަ ގޮތް ވެސް އަޅުގަ ނޑުމެން އަހައިފިއްޔާ އެ
ބޭފުޅުން އެބަޖެހޭ އެކަން އޮތްގޮތަށް ކިޔައި ދޭން. އެ ހާލަތުގައި އެ ބޭފުޅުން މިތަނުގައި ދެއް ކެވި ވާހަކައަކަށް
ސްޕްރީމް ކޯޓުން އިނިޝިއޭޓިވް ނަންގަ ވައިގެން އެގޮތަށް މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމާއި މިއީ ޑިމޮކްރަޓިކް
ނިޒާމެއްގެ ތެރޭގައި މިކަމާ ދޭތެރޭ ކިހިނެއްތޯ ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ. އެއީ އަސްލު އަޅުގަ ނޑު މިކުރާ ސުވާލަކީ.
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ދާދިފަހަކުން ސްޕްރީމް ކޯޓުން ނެރުނު ޤަރާރެއް ތިވިދާޅުވާ މައްސަލަ އެގޮތަށް އައުން އެއީ ދެއްތޯ. އެ
ޤަރާރުގެ ދަށުން އެ ބޭފުޅުން އެކަމަށް އެ ރިޢާޔަތްކުރީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް މީގައި ބޮޑަށް ފެންނަނީ ދެފަރާތުގެ
ކޯޅުމެއް ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް މީގެ ތެރޭގައި އޮތީއޭ. ދެން މި އަންނަނީ އަޅުގަ ނޑުމެން ކަހަލަ ޑިމޮކްރަސީ
ޅަފަތުގައި އޮންނައިރުގައި އޮންނަ ޤައުމުތަކުގައި ދިމާވާ މައްސަލައެއް އަސްލަށް ބަލާއިރުގައި ވެއްޖިއްޔާ. ކޮންބައެއްތޯ
އެންމެ ވަރުގަދައީ. މިކަހަލަ ކުދިކުދި އަރައިރުންތައް އެއްގޮތަށް ބުނަންޏާ. އަނެއް ގޮތަށް ބުނަންޏާ ހަމަ ބޮޑު
އަރައިރުންތަކެއް ހިނގާފާނެ. އަދި މިއޮތީ ހިނގަން ވެސް ފަށާފަ. އެހެންވމާ، މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަކީ އަސްލު އެންމެ
ރަނގަޅު ގޮތް ކަމަށް ނުވެ ވެސް ހިނގައިދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބޭފުޅުން ބެއްލެވީ އެ ބޭފުޅުންނަށް އޭގަ އެބަ
ޝަރުޠުކެއް ލާޒިމްކުރާ ކަމަށް އެކަން ބައްލަވަން. އެހެން ބެއްލެވި އެއާ މެދުގައި ބައެއް ބޭފުޅުން ރަޢުޔު ތަފާތުވެގެން
މިދިޔައީ. އެކަހަލަ ހާލަތެކޭ އަޅުގަ ނޑަށް އޭގެން ފެންނަނީ.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑު އިބްރާހީމް އަޙުމަދުކުރެ އަހާލަން ބޭނުންވާ ދެތިން ސުވާލެއް. ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ ދެންމެ
ވިދާޅުވެއްޖެ މުދާ ބެހުމުގެ މައްސަލައެއްގެ ވާހަކަ އަދި ވަރަށް ގޯސްކޮށް އެ މައްސަލަ ދެން އޮޅުމަކުން ނަމަވެސް
ގޯސްކޮށް ނިންމިފައި އޮތް ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ކަމުގައި ތި ބައްލަވަނީ
ކޮންކަހަލަ މައްސަލައެއް، މިސާލަކަށް އެ މައްސަލައަކީ އެއީ ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ގޮތުގައިތޯ ބައްލަވަނީ. އަދި
ސުލޫކީ މައްސަލަތައް ސާބިތު ވާ މިންގަނޑަކީ ތި ބޭފުޅާ ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތުގައި ކޮބައިތޯ.
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަސްލު އެ މައްސަލަ އަންނަންޖެހޭނީ ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ގޮތުގައި. އެކަމަކު އެ މައްސަލަ ކޮމިޝަނަށް އަންނަނީ
އިސްތިޢުނާފަށް ފުރުޞަތު ހޯދަން އަންނަ މައްސަލައެ އް ގެ ގޮތުގައި. އެހެންވީމާ، ހާލަތު ވަރަށް ތަފާތުވެގެން އައީ.
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި އިސްތިޢުނާފެއް ނުކޮށްދެވޭ. މިސާލަކަށް ޖުޑިޝަރީ އަށް އައި ބަދަލު ރައްޔިތުންނަކަށް ނޭނގެ.
ނޭނގުނީމަ މި ހީކުރަނީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަކީ ކުރީގެ މި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އޮފީހުން ކުރައްވާ
މަސައްކަތްތައް ކުރަން އުފެއްދި ތަނެއް ކަމަށް. ހީކޮށް މި އަންގަނީ މި ޤާޟީއާ މެދުގައި މި ޤާޟީ މިހެން މައްސަލަ
ބަލައި ނިންމީ މި މައްސަލަ ތިމަންނަމެންނަށް ބަލާލަދޭށޭ ޤާޟީ ނިންމާފައި އޮތް މައްސަލަ. އެ ބޭފުޅުންނަކީ އެ
މައްސަލަ ބަލަން ތިބޭ ބައެއް ނޫން. އެ މައްސަލައިގައި އެ އުފެދުނު ކަމާއި ގުޅިގެން އެ ޤާޟީއާމެދު ޝަކުވާއެއް
ނޫން މި އަންނަނީކީ ބޮޑަށް އަނެއްހެން. ޤާޟީގެ ސުލޫކީ މައްސަލަ ބަލާކަށް ނޫން. ޤާޟީ ތިމަންމެންނަށް މިހެން މި
މުދާ ބަހައި ދިނުމުގެ ސަބަބުން އެ އުފެދުނު މައްސަލައާ މެދުގައި މަނިކުފާނުގެ ޚިޔާލަކީ ކޮބައިތޯ ބަލައި ކޮމިޝަނުގެ

ރައީސަށް މިއަންނަނީ ވެސް އަސްލުގަ. އައިމަ ރައީސް އެއްކަލަ މި މައްސަލަ މި ފޮނުވާލަނީ އޮންނަ ޝަކުވާ
ކޮމިޓީއަށް. އަންނަންޖެހޭނެ ތި ވިދާޅުވިގޮތަށް ސުލޫކީ މައްސަލައެއް. އަތުވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެ ސުލޫކީ
މައްސަލައެއް ގޮތުގައި ބެލޭނެ. ބެލިއްޖެއްޔާ އޭނައަށް އެއޮންނަ ފުރުޞަތުތަކާއި އެއްޗެހި ދީގެން ވެސް އޭނައާ
މެދުގައި ފިޔަވަޅު އަޅަން ފުރުޞަތު ފަހިވެގެންދާނެ. އެކަހަލަ ފުރުޞަތަށް ރައްޔިތުންނަށް އެކަންކަން
ހޭލުންތެރިކޮށްދިނުން ވެސް އެއީ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ވެސް ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް އަދި އެނޫން
ދާއިރާތަކުގެ ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް. އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ކޮމިޝަން އުފެދިގެން އައިއިރުގައި
އެންމެބޮޑަށް ދިމާވި އެންމެ އުނދަގޫ މައްސަލައެއް ގޮތުގައި މިކަހަލަ ކަންތައްތަކަށް ރައްޔިތުން ހޭލުންތެރިކުރުވުން އެ
ވަރަށް އުނދަގޫކޮށް ދިމާވީ.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު މި އަހަނީ ސުލޫކީ، އެހެންވެގެން އަޅުގަ ނޑު މިއެހީ ސުލޫކީ މައްސަލައަކީ ކޮބައިތޯ؟ މިސާލަކަށް ޤާނޫނަކާ
ޚިލާފަށް ފަ ނޑިޔާރަކު މައްސަލައެއް ނިންމުމަކީ އެއީ ސުލޫކީ މައްސަލައެއްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ؟ އެއީ އަޅުގަ ނޑު
މިދަންނަވާ ވާހަކައަކީ.
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަސްލަކީ އެގޮތަށް ނިންމައިފިއްޔާ ވާނީ ސުލޫކީ މައްސަލައަކަށް. އެކަމަކު އޭތި ހުށަހަޅާ މީހާ ހުށަނާޅާ ކަމަށް
ވެއްޖެއްޔާ ކޮމިޝަނުގެ އަމިއްލަ ރަޢުޔަކަށް މައްސަލަ ބަލަން ފަށައިފިއްޔާ ކިހިނެއްތޯ ވާނީ. އޭރުން ދެންމެ
އަޅުގަ ނޑުމެން ކުރިން އިޝާރާތްކުރި ނުކުތާއަށް އަނެއްކާ ވެސް ދާނެ. ކޮމިޝަނުން އޭތި ގޮތަކަށް ނަގާފާނޭ. އޭރުން
ކޮމިޝަނާއި އެއްކަލަ ފަ ނޑިޔާރުންނާ އޮންނަ ގާތްކަން އަބަދު ވެސް ދުރުވެ ތަޅައިފޮޅުމަށް ދާން ފަށާފާނެ.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، ތި ވިދާޅުވަނީ އިސްތިޢުނާފުކޮށްގެން މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓަކުން ބަދަލުވާ ކޮންމެ މައްސަލައަކީ ސުލޫކީ
މައްސަލައަކަށްވާނެތޯ.
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނޫން އިސްތިޢުނާފުކޮށްގެން ބަދަލުވާ ކޮންމެ މައްސަލައަކީ ސުލޫކީ މައްސަލައަކަށް ނުވެ ހިނގައިދާނެ. އެއީ އެ ޙާލަތު
ނިޔާކުރާ ގޮތުން އިނގޭތޯ. އެއީ އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް ހަމަ ރަނގަޅަށް އެނގޭ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އިސްތިޢުނާފު
މަރުޙަލާތައް ދީފައި އޮންނަނީ. މީގައި މިއުޅޭ މަރުޙަލާ ވެސް ނިމިގެން އަސްލު އަންނަނީ.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން 225 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އޭރުގައި ތިއްބެވި ފަ ނޑިޔާރުން ދާއިމީކުރެވިގެން
ދިޔައީ އެންމެ ރަނގަޅަށް ކަމަށް ދެކެވަޑައިގަންނަވަމުތޯ؟ އެކަމާއިމެދު ޚިޔާލުފުޅަކީ ކޮބައިތޯ؟
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފަ ނޑިޔާރުން ދާއިމީކުރުމުގައި ގެންގުޅުއްވި މިންގަ ނޑު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް މި ނޫސް ތެރެއިން މި އަންނަނީ
އިނގޭތޯ. ރާއްޖޭގެ ޚަބަރު ފަތުރާ ވަޞީލަތްތަކަށް ވެސް ހަމައެކަނި ބަރޯސާވެފައި އަޅުގަ ނޑުމެން ޙުކުމެއް
ކަ ނޑައަޅާ ވަރަށްވުރެ ބައެއްފަހަރަށް ޚަބަރު ފަތުރާ ވަޞީލަތްތަކުގައި ހުންނަ ވާހަކަތައް އަޅުގަ ނޑުމެން ޖެހޭ
ފުރާނާލަން. އެ ވަރަށްގިނަ ފަހަރަށް ކަމަކާ ބެހޭގޮތުން ވާހަކަދައްކާއިރު އަންނާނެ ވަރަށް ފުންނާބު އުސް އެކަކު ނޫނީ
ދެ މީހެއް ބުނި އެއްޗެކޭ ކިޔާފައި ހަމަ އާދައިގެ މީހަކު އެ ވާހަކަ އަންނާނީ. މިސާލަކަށް އަޅުގަ ނޑަކީ ޤާނޫނީ ވާހަކަ
ދައްކާކަށް ފުންނާބު އުސް މީހެއް ނޫން. އެކަމަކު ފަހަރެއްގައި ދީނީ މަޢުލޫމާތެއް އަޅުގަ ނޑަށް ދެވިދާނެ. އެކަމަކު
އޭގައި ވެސް ފުންނާބު އުސް މީހެއް ނޫން އަޅުގަ ނޑަކީ. އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލެއް ނުކުރަން އެންމެ ފުންނާބު އުސް މީހެއް
ކަމަކަށެއް. އެހެން އޮތް ކަމެއް މިއަންނަނީ. ދެން އޭގައި އެ ބޭފުޅުން ހަމަ ކުއްލިއަކަށް އެކަން ކުރެއްވީއޭ އެހެން
ބުނާކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އެއީ ގޯސް ނިންމެވުމަކަށްވާނީ. އެއާ ޚިލާފަށް ފަ ނޑިޔާރުން ދާއިމީކުރުމަށް ޓަކައި ކުރަން
ކޮމިޝަނަށް އޮތް ކަންތައްތަކެއް އެ ކުރައްވާ. އެކަން ކުރައްވައިގެން ކުރައްވައިފި ކަމަށް ވަންޏާ އެއީ ރަނގަޅު
ކަމެއް. އެކަން ނުކުރައްވާ ކޮށްފައި ހުރެއްޖެ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ އެއީ މައްސަލައެއް. ދެން އެކަން ނުކުރައްވާ ކަމަށް
އަޅުގަ ނޑުމެން ޖެހޭނީ ލިޔެކިއު މުން ބަލަން އެކަން އެގޮތަށްތޯ އަސްލުގައި ގޮއްސަ އޮތީ. ދެން ފަ ނޑިޔާރުން ތެރޭގައި
ތުހުމަތުކުރެވޭ ސުލޫކީ މައްސަލަ ހުރި މީހުން ދާއިމީކުރިތޯ ނޫންނަމަ އެއްވެސް ވަރަކަށް ބައްލަވާފައިތޯ ދާއިމީ ކުރީ
މިކަންކަން މިއީ ކޮމިޝަންގައި ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭނެ ކަންތައް ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ލަފާކުރެވެނީ.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހަމަ އެއާ ގުޅޭ ސުވާލެއް އިނގޭތޯ. އެއީ އަޅުގަ ނޑު މިހެން ދަންނަވަނީ އެ ފަހަރުގައި ކްރައިޓީރިއާ ހެއްދެވިއިރުގައި
މިއޮތީ އެ މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށެއް ސާބިތުނުވާ ކަމުގައި ވަންޏާމު އެ ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ނެތީއޭ. އެގޮތަށް އެ

މިންގަ ނޑުން ބައްލަވާފައި ދާއިމީ ކުރެއްވީ. އެހެންވެގެން އަޅުގަ ނޑު މި ސުވާލު މި އަހާލީ. 3 ވަނަ ސުވާލު
އަޅުގަ ނޑު ކޮށްލާނަން. އެއީ އަންހެނުންނަށް ޤާޟީކަން ދިނުމާ ބެހޭގޮތުން ތި ބޭފުޅާގެ ޚިޔާލަކީ ކޮބައިތޯ؟
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ތިއީ ވަރަށް ފަސޭހަ ވާހަކައެއްހެން ދައްކަން. އަޅުގަ ނޑު ކޮމިޝަނުގައި ހުއްޓާ އަންހެނުންނަށް
ޤާޟީކަން ލިބިގެންދިޔަ. އަދި އެ ބޭފުޅުން އެބަ ތިއްބެވި މިހާރު ވެސް ހަމަ ފަ ނޑިޔާރުކަމުގެ ތެރޭގައި އިނގޭތޯ.
އަޅުގަ ނޑު ޓޯޓަލީ ދެކޮޅުހަދާ ކަމެއް ނޫން އަންހެނުން ފަނޑިޔާރުކަން ދިނުމަކީ. އެހެންނަމަވެސް އިސްލާމީ ޢިލްމުގެ
ތެރޭގައި އެބަހުރޭ ފަ ނޑިޔާރުން ވާހަކައަކީ އަންހެނުން ފަ ނޑިޔާރު ކަމަށް އަތުވެއްޖެއްޔާ އެ ބޭކަނބަލުންނަށް ކުރެވޭނެ
ކަންތައްތަކާއި ނުކުރެވޭނެ ކަންތައްތައް. އެކަންކަމާއިމެދުގައި ހަމަ އަޅުގަ ނޑުގެ ވެސް ވާހަކަދައްކާނަން. އެއީ ޚިޔާލު
ތަފާތު ކަމެއް ޢިލްމުވެރިންގެ ތެރޭގައި. އެހެންވީމާ، އެ ޚިޔާލު ތަފާތުވުމުގެ ތެރޭގައި މީހުން މި ވާހަކަދައްކަނީ. ދެން
އެކަންކަމަކީ އަޅުގަ ނޑު މި އެއްކޮށް އެ ބޭފުޅުންނަށް އެކަން ބަންދުކުރާނެ ކަމެއް ނޫން. ރާއްޖޭގެ މިވަގުތު އެބަ
ތިއްބެވި ވަރަށް ހަމަ ޤާބިލު އަންހެން ބޭކަނބަލުން ފަ ނޑިޔާރުކަމުގެ ތެރޭގަ އި. އަދި އެ ބޭކަނބަލުންގެ ތެރެއަށް
އަޅުގަ ނޑު ވެސް ކޮމިޝަނުގައި ހުރެގެން ފަ ނޑިޔާރުކަން ދެއްވި ބޭފުޅުން ވެސް އެބަތިބި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑަށް
އެހާ އުނދަގޫކަމެއް ނޫން އެއީކީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އިތުރު ބޭފުޅަކު ސުވާލުކުރައްވަން އެދިވަޑައިގެންފައި ނެތުމާ އެއްކޮށް
މިހިސާބުން އިބްރާހީމް އަޙުމަދުގެ އިންޓަރވިއު މަސައްކަތް އަޅުގަ ނޑުމެން ނިންމާލަން. ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.
އިބްރާހީމް އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑުގެ ފަރާތުން ވެސް ތި ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު ޝުކުރު ދަންނަވަން.
އަޅުގަ ނޑު އުއްމީދުކުރަން އަޅުގަ ނޑަށް ފުރުޞަތެއް ލިބޭނެ ކަމަށް މި ފުރުޞަތުގައި ޚިދުމަތެއް ކުރަން.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢަބްދުލްހަންނާނު ދެއްތޯ؟ އަޅުގަ ނޑުމެން މި ކޮމިޓީއަށް ވަރަށްބޮޑަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު މަރުޙަބާ ދަންނަވަން
އިނގޭތޯ. އަޅުގަ ނޑުމެން މިއީ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީއަށް މި ދަންނަވާލީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 152 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާންމުންގެ ތެރެއިން ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސް
ކޮމިޝަނަށް ކަ ނޑައަޅާ މީހަކު ހޮވުމަށް ޓަކައި މަޖިލީހު ން ކުރި އިޢުލާނަށް އިޖާބަދެއްވައި ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތްތަކުގެ
ތެރޭގައި ޢަބްދުލްހަންނާނުގެ ނަންފުޅު އެބަ ހިމެނޭ މި ކޮމިޓީއަށް އައިއްސަ އެބައޮތް ދިރާސާކުރުމަށް. ދެން މި
ކޮމިޓީން އަޅުގަ ނޑުމެން ނަންފުޅުތައް ދިރާސާކުރުމުގައި މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ކޮންމެ ބޭފުޅަކާ ވެސް ވަކިވަކިން
ސުވާލުކުރައްވައި އެ ބޭފުޅުން ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތުތައް ހޯއްދަވައި ދިރާސާކުރައްވަމުން އެ ގެންދަވަނީ. އެހެންވީމާ، އެ
މަސައްކަތަށް އަޅުގަ ނޑުމެން މިރޭ ހަންނާނަށް ވެސް މި ދަންނަވާލީ. އެހެންވީމާ، ކުރިން ވެސް ދެންނެވި ފަދައިން
ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ނަންފުޅުގައި އަޅުގަ ނޑު ވަރަށް ހޫނު މަރުޙަބާއެއް ދަންނަވަން. އެހެންވީމާ،
ކޮމިޓީގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ސުވާލުފުޅުތަކަށް ދިއުމުގެ ކުރިން އަޅުގަ ނޑު ހަންނާނަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން
ތިކޮޅުން ތަޢާރަފުވެލައި އަދި ދަންނަވާލަން ތަޢާރުފުގައި ބޭނުންފުޅުވާ ވާހަކައެއް އޮތިއްޔާ އެ ވާހަކައެއް ދަންނަވާލަން
ވީހާ ވެސް ކުރުކޮށް އިނގޭތޯ.
ޢަބްދުލްހަންނާނު އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަދި މުޤައްރިރު. އަދި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ!
އަޅުގަ ނޑުގެ ނަމަކީ ޢަބްދުލްހަންނާނު އަޙުމަދު. އަޅުގަ ނޑަކީ ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ
މީހެއް. އަޅުގަ ނޑު އެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތް ކުރަމުންގެންދާތާ ގާތްގަ ނޑަކަށް ވިއްސަކަށް އަހަރަށްވުރެ އިތުރުވެއްޖެ.
އެގޮތުން އަޅުގަ ނޑު ތަފާތު ދާއިރާތަކުގެ މަސައްކަތް ކޮށްފިން. އެންމެ ފުރަތަމަ މުހާމީ ކޯސް ނިންމުމަށްފަހު އެޓަރނީ
ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގައި އެސިސްޓެންޓް ސްޓޭޓް އެޓަރނީ އަދި އެންމެފަހުން ސްޓޭޓް އެޓަރނީކަމުގެ މަޤާމުގައި
ފުދޭވަރަކަށް ދުވަހު މަސައްކަތް ކޮށްފިން. އަދި އޭގެފަހުން އޭރުގައި މިނިސްޓްރީ އޮފް އެޓޯލްސް ޑިވެލޮޕްމެންޓުގައި
ވެސް މަސައްކަތް ކުރިން. އެތާނގައި މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ތެރޭގައި އެންމެފަހުން އަޅުގަ ނޑު އެތަނުން ވަކިވިއިރުގައި
އަޅުގަ ނޑު އޭގެ ދެތިން އަހަރެއް ކުރިން ލީގަލް ޑިޕާޓްމެންޓުގެ ހެޑެއްގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރަމުން ދިޔައީ.
އެތާނގައި ދިމާވާ ތަފާތު މައްސަލަތަކުގެ ވެސް ތަޖުރިބާ އަޅުގަ ނޑު ކުރިން. އަދި ތަޙުޤީޤު ކުރުމުގައި ވެސް ވަރަށް
އިސް ދައުރެއް އަދާކުރަމުން ގެންދިޔައިން. އަދި އޭގެ ފަހުން އަޅުގަ ނޑު މިހާރު ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން ގެންދަނީ ވެސް
އަދި މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދަނީ ވެސް ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ހައިސިއްޔަތުންކަމަށްވާތީ، ތަފާތު މައްސަލަތަކުގެ
ތަޖުރިބާ އަޅުގަ ނޑަށް ލިބިފައިވޭ. އަދި އަޅުގަ ނޑަކީ އޭގެފަހުން ޝަރީޢާ އިން ލޯ ޑިޕްލޮމާ އަދި އޭގެފަހުން ޝަރީޢާ
އިން ލޯގެ ޑިގްރީ ހާސިލުކޮށްފައިވާ މީހަކަށް ވެފައި އަދި އޭގެފަހުން ވެސް އިތުރު ތަޖުރިބާތައް ލިބިފައިވާތީ

އަޅުގަ ނޑު ޖޭ.އެސް.ސީގެ ޢާއްމު ރައްޔިތުންގެ ތެރެއި ން މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތު ލިބިއްޖެކަމަށް ވަންޏާ
ޖޭ.އެސް.ސީއަށް ދިމާވެފައިވާ ތަފާތު އެކި ކަންތައްތަކުގައި ކުރިއެރުން ގެނެވޭނެ ކަމުގެ ވަރަށްބޮޑު އުއްމީދެއް އޮތުމާ
އެއްކޮށް އަޅުގަ ނޑު ކުރިމަތިލީ. އެހެންވީމާ، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެކަމަށް ވިސްނަވައި އަޅުގަ ނޑަށް
ތާއީދުކޮށްދެއްވާނެ ކަމަށް އުއްމީދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ދެން ހަމަ އެ ފިތަށް ފިއްތަވާލައްވާ! އަޅުގަ ނޑު މި ކޮމިޓީގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
ފުރުޞަތު ހުޅުވާލުމުން ހަމަ މެންބަރުން މި ކޮމިޓީގެ މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ފުރަތަމަ އަޅުގަ ނޑު ސުވާލެއް
ދަންނަވާލާހިތްވޭ ހަންނާނަށް. ވާހަކަފުޅުގައި ފާހަގަކުރައްވައިފި ވަރަށް ގިނަ ދާއިރާތަކެއްގައި މި ޖުޑިޝަރީގެ ތެރޭގައި
ގުޅުން ހުރި އެކިއެކި މަސައްކަތްތައް ކުރައްވަމުން ތި ގެންދަވަނީ. ވިއްސަކަށް އަހަރުގެ ތަޖުރިބާ ވެސް އެބަހުރި
ލިބިވަޑައިގެންފަ. ދެން އެ ތަޖުރިބާތަކުގެ އަލީގައި ވިދާޅުވެއްޖެ އިތުރު މަސައްކަތްތަކެއް ކުރައްވާށޭ ޖުޑިޝަލް
ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނަށް ވަޑައިގަތުމުގެ ޝައުޤުވެރިކަން ތި ގެންގުޅުއްވަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު ހިތަށް
ކުއްލިއަކަށް މި އެރީ، މިހާރު އެހެންވީމާ އެ ވަޑައިގެން ގޮނޑިކޮޅުގައި އިށީނދެވަޑައިގެން ކުރައްވާނެ
މަސައްކަތްޕުޅުގެ ޚިޔާލީ ތަޞަ އްވުރެއް ވެސް މިހާރުގެ މަޝްރަޙަށް ރިޢާޔަތްކުރައްވާފައި އޮންނާނޭ. އެހެންވީމާ، އެ
ތަޞައްވުރުން ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އަޅުގަ ނޑަށް ކޮންމެވެސް އަލިކަމެއް އޭގެ ހުރި ބައެއް ކަންކަމަށް
ރިޢާޔަތްކުރައްވާ ދެއްވަފާނަންތޯ؟
ޢަބްދުލްހަންނާނު އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު އަދި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އަޅުގަ ނޑު ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ވިދާޅުވި
ފަދައިން އަޅުގަ ނޑުގެ ތަޞައްވުރެއް ވެސް އެބައޮތް. އާދެ! އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ކޮންމެ
މުއައްސަސާއަކީ ވެސް އެއް ދުވަހުން އަނެއް ދުވަހަށް ކުރިއެރުން އަންނަންޖެހޭ މުއައްސަސާތައް. އެގޮތުން
ޖޭ.އެސް.ސީގައި ވެސް ކުރިއެރުންތަކެއް އަންނަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ފާހަގަކުރެވިފައި އެބަހުރި. އެގޮތުން
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން ޢާއްމުކޮށް ދެކެވޭ ވާހަކައެއް މައްސަލަތައް ތަންކޮޅެއް ލަސްވަމުންދާ ވާހަކަ.
އެހެންވީމާ، އެކަންކަމަށް ވެސް އިޞްލާޙުތަކެއް އެބަ އަންނަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން.
އެހެންކަމަށްވާތީ، އެކަންކަން އިޞްލާޙުކުރުމަށް ޓަކައި ގެނެވެން ހުރި ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ވިސްނައި އެކަންކަން
ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އަޅުގަ ނޑަށް ކުރެވެން ހުރި މަސައްކަތެއް ކުރާނެކަމުގެ ޔަޤީންކަން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް
އަރުވަން. މިވަގުތު އެއީ ކަ ނޑައެޅިގެން ކޮންކޮން ކަންތައްތަކެއްކަން އަޅުގަ ނޑު ނުދެންނެވިޔަސް އަޅުގަ ނޑުގެ ހިތުގެ

ތަޞައްވުރުގެ ތެރޭގައި ވަރަށްގިނަ ކަންތައްތަކެއް ރޭވިފައި އެބަހުރި. އެހެންވީމާ، އެ ކަންތައްތަކަށް ޢިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުން ވިސްނަވާނެ ކަމަށް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު އިތުރު ސުވާލަކަށް ދިއުމުގެ ކުރިން ދެން އެހެން މެންބަރުންނަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލަން އިނގޭތޯ.
އެއްވެސް މެންބަރަކު، ކެންދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިންގެ ފުރުޞަތު ކުރިއަށް ގެންދަވާ!
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އަދި ޢަބްދުލްހަންނާނަށް މަރުޙަބާ އިނގޭތޯ މި ކޮމިޓީއަށް. އަޅުގަ ނޑު ފުރަތަމަ އަހާލަން ބޭނުންވާ
ސުވާލަކީ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އިންނަވާއިރުގައި އަޅުގަ ނޑަށް ޔަޤީން
ފަ ނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކީ މައްސަލަތައް ވެސް ކުރިމަތިވެގެން އަންނާނެ. އެހެންވީމާ، ފަ ނޑިޔާރެއްގެ ސުލޫކީ މައްސަލަ
އެއީ ސުލޫކީ މައްސަލައެ އް ސާބިތުވާކަން ނުވަތަ ނުވާކަން ނުވަތަ ސުލޫކީ މައްސަލައެއްގައި ފިޔަވަޅު އަޅަން ނުވަތަ
ނާޅަން ނިންމާނެ މިންގަ ނޑަކީ ކޮބައިތޯ؟
ޢަބްދުލްހަންނާނު އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! ކޮންމެ މައްސަލައެއްގައި ވެސް މައްސަލައެއްގެ ފައިސަލާއާ ހަމައަށް ދާނީ
އެ މައްސަލައެއްގައި ހިމެނިފައިވާ ޑޮކިޔުމެންޓްރީ އަދި ޝަފަހީ ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް. އަދި އެއާއި ގުޅުން ހުރި
ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ކަމަށްވާތީ އެ މައްސަލައިގެ ކުޑަބޮޑުމިން އަދި އޭގަ އި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކާއި ހިސާބަށް ދެވޭނީ
މިދެންނެވި ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް. އަދި ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކި އެ ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ބެލުމަށްފަހުގައި ކަމަށްވާތީ އަދި
އެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައަކީ ކަ ނޑައެޅިގެން ކޮން މައްސަލައަކަށް ކަމަށް އެނގުނީމަ އެހިސާބުން އަޅާނެ
ފިޔަވަޅުތަކާއި އެ ކަންތައްތައް ވަރަށް ފަސޭހައިން ނިންމާލަން އެނގޭނެ.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު މި ދަންނަވަނީ ދެ މިންގަ ނޑެއް ޢާއްމު ގޮތެއްގައި މިއޮންނަނީ. އެއީ މަދަނީ މިންގަ ނޑު މިއީ
އަޅުގަ ނޑުމެން މިކިޔާ ބޮޑަށް ބުރަވެވޭ މިންގަ ނޑު. ދެން މި އޮންނަނީ ޖިނާޢީ ގޮތުން އަޅުގަ ނޑުމެން މި ބަލާ
އެއްވެސް ޝައްކެއް ނެތް މިންވަރަށް ސާބިތުވާ މިންގަ ނޑު. ދެން ތިންވަނަ މިންގަ ނޑެއް ކިޔަންޏާމުން ޙުދޫދުގެ
މައްސަލަތަކުގައި މިއޮންނަނީ އެއްވެސް ޝައްކެއް ނެތް މިންވަރަށް ސާބިތުވާ މިންގަ ނޑު މިއޮންނަނީ. އެހެންވީމަ،

ތިން މިންގަ ނޑެއް ޢާއްމު ގޮތެއްގައި އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރޭގައި މި ބޭނުންކުރެވެނީ. އެހެންވީމަ، މީގެ ތެރެއިން ކޮން
މިންގަ ނޑަކަށްތޯ ސުލޫކީ މައްސަލަ ސާބިތުވާންޖެހެނީ؟
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ސާބިތުވުމުގައި އަޅުގަ ނޑުގެ ވިސްނުމުގައި ހުރީ ފަ ނޑިޔާރެއްގެ ފަ ނޑިޔާރުކަން އެ
ބޭފުޅެއްގެ ކުރުމުގެ ތެރޭގައި އެ ބޭފުޅެއްގެ އިތުބާރު ގެއްލޭފަދަ ގޮތަކަށް އެ މައްސަލައެއްގައި ދިމާވެއްޖެ ކަމަށްވަންޏާ
އެ ފަ ނޑިޔާރަކު ފަ ނޑިޔާރުކަމުގެ ގޮނޑީގައި އިންނެވުމަކީ ރައްޔިތުންނަށް އެ އިތުބާރާ އެއްކޮށް އެ ކަންކަން ، އެ
ކަންތައްތައް ފަހިކޮށްދިނުމުގައި ވަރަށް އެހެން ކަހަލަ ގޮތަކަށް ރައްޔިތުންނަށް އެ ކަންކަން ފެނިގެންދާނެ ކަމެކޭ.
އެހެންވީމަ، ތި ވިދާޅުވިހެން އޭގައި ތިން މިންގަ ނޑުގެ ތެރޭގައި ޖިނާޢީ ކުށެއްގެ ތުހުމަތު ވެއްޖެ ކަމަށްވަންޏާ އަދި
ކުށެއްގެ އެ ތުހުމަތު ސާބިތުވެއްޖެ ކަމަށްވަންޏާ އެއްވެސް ޝައްކެއް ނެތް ގޮތުގައި އެ ބޭފުޅަކު އެ ގޮނޑިކޮޅުގައި
އިންނެވުން އަޅުގަ ނޑަކަށް ނުފެނޭ ރަނގަޅު ކަމަކަށް. އަދި މަދަނީ މިންގަ ނޑަށް ބަލާއިރު މަދަނީ މިންގަ ނޑުގެ
ތެރޭގައި ވެސް ހުރެދާނެ ތަފާތު ކަންތައްތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް އޭގެ ތެރެއިން އެ ގޮނޑިކޮޅުގައި ފަ ނޑިޔާރަކު
އިންނެވުމާއި އަދި ނުވަތަ އެ ބޭފުޅަކަށް ސަސްޕެންޑް ދެއްވުމާއި އެ ބާވަތުގެ ކަންތައްތަކެއް ވެސް އޭގެ ތެރޭގައި
އައިސްދާނެ. އެހެންވީމަ، އެ މައްސަލައެއް ބެލުމަށްފަހު އޭގެ ލިޔެކިއުންތަކާއި އެއްޗެހި ބެލުމަށްފަހު އެހެން ގޮތަކަށް
ކަ ނޑައަޅަން އެނގޭނީ އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެ އްކެވުން:
ދެން އަހާލަން ބޭނުން ސުވާލަކީ ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރަކު އިނގޭތޯ، ދަށު ކޯޓުގެ ފަ ނޑިޔާރަކު އުއްތަމަ ފަ ނޑިޔާރުގެ
ސުލޫކީ މައްސަލައެ އް ބަލަން ހަމަ މި އިންނަނީ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގައި. މީގައި ޤަބޫލުކުރެވޭތޯ އެއީ
އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ކަމަށް؟ އަދި އެއަށްވުރެ ރަނގަޅު ގޮތެއް އޮތްކަމަށްވާނަމަ އެ ޕްރޮޕޯޒްކުރައްވާ ނުވަތަ
ހުށަހަޅުއްވާނެ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ؟
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއް ޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! ޖޭ.އެސް.ސީ، ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ޤާނޫނުން ވެސް
ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެ ކަންކަން ފުރިހަމައަށް ބަޔާންކުރައްވާފައި އެބައޮތް. ޢިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުން ނިންމަވާފައިވާ
ޤާނޫނެއް އެއީ. އެ ޤާނޫނުން ވެސް ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެބަ އިނގޭ ފަ ނޑިޔާރެއްގެ މަސްލަޙަތު ހިމެނޭ ކަމެއް
ކަމަށްވަންޏާ އެހެން ގޮތަކަށް އެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކޮށް ބެލިދާނެކަން. މިސާލަކަށް ތަޙުޤީޤު ކޮމިޓީއެއް

ޢައްޔަންކުރައްވައި އެ ފަ ނޑިޔާރުންގެ ތެރޭގައި ނުހިމެނޭ ބޭފުޅަކު ނުވަތަ އެ ކަންކަމުގެ މަސައްކަތުގައި އުޅުއްވި
ބޭފުޅުން ނޫން ބޭފުޅަކު އޭގެ ތެރޭގައި ހިމަނުއްވައިގެން އަދި މުސްތަޤިއްލު ވަކީލަކު ބޭނުންފުޅިއްޔާ ވަކީލަކު ވެސް
ހިމަނުއްވައިގެން އެ ކަންކަން ބެލުމަކީ އޭގައި އަޅުގަ ނޑު ދެކޭގޮތުގައި ހަމަ އެންމެ ރަނގަޅަށް އެކަން
ފުރިހަމަވެގެންދާނެ ގޮތް. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިތުރު ބޭފުޅަކަށް ފުރުޞަތު. އާދެ! ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަދި އަޅުގަ ނޑުމެން ގެ މި މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީއަށް ހަންނާނަށް
މަރުޙަބާ ދަންނަވަން، ޢަބްދުލްހަންނާން. ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 152 ވަނަ
މާއްދާގައި އިން ކަ ނޑައެޅި ބަޔާންވެގެންވާ މަޤާމެއްގެ ތެރެއިން އެއް މަޤާމު މި ވެސް ކުރިމަތިލައްވައިގެން ތި
އުޅުއްވަނީ. ހަމަ އެގޮތުގެ މަތިން ބަލާއިރުގައި އެބަ ތިއްބެވި މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު ވަކި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގައި
ހިމެނެންނުޖެހޭ މީހުން އަދި އޭގެ އިތުރުން ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގައި ހިމެނި ސިޔާސީ މީހުންގެ ގޮތުގައި ތިބި ބަޔަކު.
މިގޮތުން ބަލާއިރުގައި ޖުޑި ޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ނިންމުންތައް ނިންމުމުގައި ކިހިނެއްތޯ ކަންތައްތައް
ވެގެންދާނެ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ؟ އެއީ ސުވާލަކީ.
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަރްތެރި މެންބަރު. އާދެ! ތި ސުވާލުގެ ތި ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަ ގަކުރެއްވި ދާއިރާ، އާދެ!
އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގައި ހިމެނޭ އަދި ސިޔާސީ ޕާޓީއެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ އެއްވެސް
ބޭފުޅަކަށް ޖޭ.އެސް.ސީގައި ބައިވެރިއެއް ނުވެވޭ. އެހެންކަމަށްވާތީ އޭގެ ތެރެއަށް އެ ކަންތައްތައް ނިންމުމުގެ ތެރެއަށް
ސިޔާސީ ކުލަވަރެއް އޭގައި ޖެ ހިގެން ނުދާނެކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރެވެނީ. އެހެންވީމަ، އޭގައި އެ މުސްތަޤިއްލު
ކޮމިޝަނެއް، މުސްތަޤިއްލު ކޮމިޝަނެއް ކަމަށްވާތީ އެ މައްސަލަތައް ނިމިގެން ދިއުމުގައި އެ ބާވަތުގެ ކަންތައްތައް
އޭގެ ތެރެއިން އެއްކިބާވެގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެވަނަ ސުވާލަކީ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ވަކި ގޮތަކަށް ކަމެއް ނިންމި ފަހުން އެ މައްސަލައެއް
ކޮންމެވެސް ފަރާތަކުން ނުވަތަ ކޯޓަކުން ނިންމީ އެއީ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ނިންމި ނިންމުމާ ތަފާތުކޮށް.
އެހެންވެއްޖެ ކަމުގައިވަންޏާ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ޤަބޫލުކުރައްވާނެ ގޮތަކީ
ކޮބައިތޯ. މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން؟
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! ޖުޑީޝަލް ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައި އޮތް މައްސަލައެއް އަދި އެހެން
ފަރާތަކުން އެ ނިންމި ނިންމު މާ މެދުވެސް އަދި އެހެން ފަރާތަކުން ނުނިންމެވި ނަމަވެސް ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް
ކޮމިޝަނަށް އެ މައްސަލަ އިތުރަށް މުރާޖަޢާކުރަން ނުވަތަ ދިރާސާކުރަން ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ކަމަށްވަންޏާ އެ
ފުރުޞަތު، އެ ޙައްޤު އެ ކޮމިޝަނަށް ލިބިވަޑައިގެންވޭ. އެހެންކަމަށްވާތީ އެ ކޮމިޝަނުން މުރާޖަޢާކުރައްވަން ނުވަތަ
ދިރާސާކުރައްވަން ބޭނުންފުޅިއްޔާ އެ މަސައްކަތް ކުރައްވައި ނިންމަވާނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ.
ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު އިބްރާހީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ފަހު ސުވާލު. ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ މެންބަރުކަމަށް ކުރިމަތިލެއްވީމާ އަޅުގަނޑުމެން އެ މަޤާމަށް
ޢަބްދުލްހަންނާން ހޮވަންވީ ކީއްވެގެންތޯ؟ އަދި ހޮވައިފިނަމަ ޢަމަލުކުރައްވާނީ ކޮން ގޮތަކަށްތޯ؟
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! ކުރިން ވެސް އަޅުގަ ނޑު ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރުގެ އެންމެ ފުރަތަމަ
ސުވާލަށް އަޅުގަ ނޑަށް އެއަށް ޖަވާބު ދެވިއްޖެ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑު ހީކުރަނީ އިތުރަށް ތަކުރާރުވެގެން އަންނާނެ
ކަމަށް. އެހެންވީމަ، އެ ސުވާލަށް ޖަވާބު ލިބިވަޑައިގެންފި ކަމަށް ހީކުރަން.
ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އަލްއުސްތާޛު ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެންނެވީތީވެ މަރުޙަބާ
ދަންނަވަން. އަޅުގަ ނޑު ޢަބްދުލްހަންނާނުގެ ޚިޔާލު ހޯދާލަން ބޭނުންވާ އެއް ކަމަކީ ޢާއްމު ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން
މީހަކު ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގައި ހުންނަން އެމީހުންގެ ފަރާތުން ދެން ކުރިމަތިލައިގެން ހުންނަ މީހަކު
ހުންނަންޖެހޭ ކަމަށްވެގެން އެ ގޮނޑި އަށް އެ މެންބަރު ކަމަށް ޢަބްދުލްހަންނާން ކުރިމަތިލައްވާފައި މިއޮތީ. އެހެންވީމަ،

ރާއްޖޭގައި ޢަދުލުއިންޞާފު ޤާއިމްކުރުމުގެ ކަންތައްތައް މިހާރު ހިނގަމުންދާ ގޮތާއިމެދު ޢާއްމު ރައްޔިތުންގެ ތެރޭގައި
މިހާރު ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް 3،2،1 އެ ތަރުތީބުން ޢަބްދުލްހަންނާނަށް ސިފަކުރެއްވޭ ގޮތަށް ވިދާޅުވެދެއްވަފާނަންތޯ؟
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެންމެ ފުރަތަމަ ތަޢާރުފުގައި ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރުގެ
ސުވާލުގައި ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ދަންނަވާލެވިއްޖެ. އެހެންނަމަވެސް، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލާ ގުޅިގެން
އިތުރަށް ތަކުރާރުކޮށްލަން ބޭނުންވޭ. އަޅުގަ ނޑަށް ތަޞައްވުރުކުރެވޭ ގޮތުގައި އެންމެ މުހިއްމު އެއް ކަމެއްގެ ގޮތުގައި
އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވެނީ އަދި ޢާއްމު ރައްޔިތުންގެ ބައެއް ބޭފުޅުންގެ ޝަކުވާތަކެއް މައްސަލަތައް ލަސްވަމުން
ދިއުމުގެ ޝަކުވާ. އެއީ އެއް ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އެހެންކަމަށްވަންޏާ އަވަސްކުރުމުގައި
ފިޔަވަޅުތަކެއް އެބަ ގެންނަން ވެސް ޖެހޭ. އެހެންކަމަށްވާތީ އެ އިދާރީ ހިންގުމުގެ ތެރެއިން ވެސް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް
ކުރެވިދާނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އެހެންކަމަށްވާތީ މިސާލަކަށް އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާ ކަމަށްވަންޏާ
މީޑިއޭޝަން އަދި އެގްރީމަންޓުގެ މައްސަލަތައް ކަހަލަ ކުދިކުދި މައްސަލަތައް ހިންގުމަށް ވަކި ސެކްޝަނެއް ނަމަވެސް
އުފައްދައި އެ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުން ނުވަތަ ޖިނާޢީ ކުދިކުދި މައްސަލަތައް ވަރަށް އަވަހަށް ނިންމޭނެ ކަހަލަ
ކުދިކުދި މައްސަލަތައް އެބަހުރި. ކުރިން އަޅުގަ ނޑުމެން އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގައި މަސައްކަތްކުރިއިރުގައި ވެސް
އެ ބާވަތުގެ މައްސަލަތަކަކީ ހަމަ ތަޙުޤީޤުކުރައްވައި ތަޙުޤީޤު ފުލުސް އޮފީހުން އެ މައްސަލަތައް ފޮނުވާ ދުވަހު ކޯޓަށް
ހުށަހެޅިގެން އެދުވަހު ނިމި ޙުކުމްކުރެވޭ މައްސަލަތަކެއް ހުރޭ. ހަމަ އެ އުސޫލު މިހާރު ވެސް ޤާއިމްކުރެވިގެން
ހިނގައިދާނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމަ، އަޅުގަ ނޑުގެ ތަޞައްވުރުގެ ތެރޭގައި އެކަހަލަ ކަންތައްތައް
ހުރި ވާހަކަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ މަޢުލޫމާތަށް ޓަކައި ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.
އައްޑޫމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަރުޙަބާ ކޮމިޓީ އަށް އިނގޭތޯ. އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ ފަ ނޑިޔާރު ޢަލީ ޙަމީދުގެ މައްސަލަ ޖޭ.އެސް.ސީ އިން
ބައްލަވައި ނިންމެވި ގޮތާއި ދޭތެރެ ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ ކިހިނެއްތޯއޭ؟ އެއީ ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ބެއްލެވީ. އެއްވެސް
ވަރަކަށް ދިރާސާކޮށްލެއްވިންތޯ އެ ބޭފުޅުން މައްސަލަ ބައްލަވާފައި އޮތް ގޮތް؟
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އަޅުގަ ނޑު އެ މައްސަލަ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް މީޑިއާ ގެ ތެރެއިން
އަޑުއިވުނީ. އަޅުގަ ނޑަކަށް އޭގެ ލިޔެކިއުންތަކެއް ނުއެއް ފެނޭ. އެހެންވީމަ، މައްސަލައެއްގެ ރަނގަޅުކަން ނުވަތަ

ނުރަނގަޅުކަން އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ނިންމޭނީ އެ މައްސަލައެއްގައި ކުރިން ވެސް ދެންނެވިހެން ހުރި ޝަފަހީ ހެކި
ނުވަތަ ކިތާބީ ހެކި ނުވަތަ އެއާ ގުޅުން ހުރި ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ބުރަވެ ނޫނިއްޔާ އަޅުގަ ނޑުމެންނަކަށް އެ
މައްސަލައަކީ ރަނގަޅު މައްސަލައެކޭ ނުވަތަ ގޯސް މައްސަލައެކޭ ދަންނަވަން އުނދަގޫވާނެ. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި
މެންބަރު.
އައްޑޫމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަނިކުފާނަކީ ޢަލީ ޙަމީދުގެ ޕޮޒިޝަންގައި ހުންނެވި ބޭފުޅެއް ކަމަށްވަންޏާ މިހާރު ކޯޓަށް ފަ ނޑިޔާރެއް ގޮތަށް
ނުކުމެވަޑައިގަންނަވާނަންތޯ މިހާރު މިއޮތް ޙާލަތުގައި ރައްޔިތުން އެކި ގޮތްގޮތަށް ދެކޭ، އެއްގޮތަކަށް ވެސް ކްރިމިނަލް
މިންގަ ނޑަކުން ބަލާއިރަކު އަދި ކަމެއް ކުރި ކަމެއް ވެސް ނުކުރާ ކަމެއްވެސް ސާބިތެއް ނުއެއްވޭ. އެހެންވީމަ،
މިކަހަލަ ޙާލަތެއްގައި ޝައްކުގެ ނަޒަރަކުން ދެކޭ ވަގުތެއްގައި ފަ ނޑިޔާރުކަން ކުރައްވަން ނުކުމެވަޑައިގަންނަވާނަންތޯއޭ
މަނިކުފާނަކީ ޢަލީ ޙަމީދުނަމަ؟
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑު އަޅުގަ ނޑުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ވާޖިބު ނުވަތަ އާމްދަނީ ހޯދަން ކުރާ މަސައްކަތަކަށް އަޅުގަ ނޑު އެ
މައްސަލައެއް އެ ކަ ނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލެއްގެ ތެރެއިން ނިންމައި ސާބިތުނުވާ ކަމަށް ނިންމައިފި ކަމަށްވަންޏާ
އަޅުގަ ނޑަކީ އެ ބޭފުޅާ ކަމަށް ވިޔަސް އަޅުގަ ނޑު ވެސް އެ މަސައްކަތަށް ހުރަސްނޭޅޭ ގޮތަށް އަޅުގަ ނޑު
ކުރިއަށްދާނަން. ޝުކުރިއްޔާ.
އައްޑޫމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން މިވަގުތު ތިބޭފުޅާ ތި ވަޑައިގަންނަވަނީ މި މަޤާމަށް އާންމުން ރެޕްރެޒެންޓްކުރައްވާ ބޭފުޅެއްގެ
ހައިސިއްޔަތުން އާންމުންގެ މެންބަރެއްގެ ގޮތުގައި. ރާއްޖޭގެ ރައްޔިޔުން މިހާރު އޮތް ސުޕްރީމް ކޯޓާ ދޭތެރެ
ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތް ސެޓިސްފެކްޝަން ލެވަލް 1 އާއި 10 އާއި ދޭތެރޭގައި މެޝަރކުރައްވަންޏާމުން ކިހާވަރެއްތޯ
؟
ދެއްވާނީ
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑަކަށް އެ ކަންކަން ދިރާސާކޮށްލެވިފައެއް ނެތް. މިދެންނެވީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ މިންގަ ނޑު
ބަލައިލެވިފައެއް ނެތް ކިހާވަރެއް ކަމެއް އެ ބޭފުޅުން... އާދެ! އާންމުންގެ ތަފާތު ޚިޔާލުތައް އެބަ ހުރޭ. ބައެއް

ބޭފުޅުން ވިދާޅުވާ ކަމަށްވަންޏާ އެ ބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތް އެހާ ރަނގަޅެއް ނޫން. އަނެއްބައި ބޭފުޅުން
ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ކަމަށްވަންޏާ އެބޭފުޅުންގެ މަސައްކަތް އެކަށީގެންވާ ވަރަށް ރަނގަޅު. އަޅުގަ ނޑު ގާތްގަ ނޑަކަށް 0
މާކްސްވަރު ދޭނަން. ޝުކުރިއްޔާ.
އައްޑޫމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު ޖުޑިޝަރީގެ ޖުޑިޝަރީ ނިޒާމު އޮތް ގޮތާއި ދޭތެރެ ރައްޔިތުން އެންމެ ހިތްހަމަޖެހޭ ކަމަކަށް
އަޅުގަ ނޑުމެންނަކަށް ބަލައެއް ނުގަނެވޭ. އެއީ ދެން ބައެއް ބޭފުޅުން ހިތްހަމަޖެހޭނެ. އަނެއްބައި ބޭފުޅުން ހިތްހަމައެއް
ނުޖެހޭނެ. ހިތްހަމަނުޖެހޭ ބޭފުޅުން ނުޖެހޭ ބައެއް ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރައްވަމުން އެބަ ގެންދަވާ. އެހެންވީމަ، އާންމުން
ދެކޭގޮތުގައި ކިހިނެއްތޯ ޖުޑިޝަރީގައި ހުރި މައްސަލަތަކަކީ ކޮބައިކަމަށްތޯ ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ؟ މި ކަންކަން
ޙައްލުކުރުމަށް އެޅިދާނެ ފިޔަވަޅުތަކަކީ ކޮބައިކަމަށްތޯ ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ؟
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، އާންމުން ގެ ޝަކުވާތަކާއި ގުޅިގެން ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ މީގެ ކުރިން ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު ވެސް އަދި
ޢިއްޒަތްތެރި ށ، ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލަށް ވެސް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ޖަވާބު
ދެވިއްޖެކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަން. ޢާއްމު ރައްޔިތުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް
ހާމަކުރެވިއްޖެ.
ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަ ނޑު އަދި އޭރު ދަންނަވާލިހެން އެވަގުތު އަޅުގަ ނޑު އިތުރު ސުވާލެއް ދަންނަވާލަން ބޭނުން ނޫންކަމަށް
ދެންނެވީ. ދެން އެން އެހެން ބޭފުޅުންގެ ސުވާލުން ވެސް މަޢުލޫމާތު ލިބެމުންދާނެކަން އަޅުގަ ނޑަށް ޔަޤީންކުރެވޭތީ.
އަޅުގަ ނޑު ދެން ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ އުސްތާޛު ޢަބްދުލްހަންނާން ދެންމެ ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅުގައި
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ވިދާޅުވެދެއްވި އާންމުންގެ ކޮންސަރންތަކުގެ ތެރެއިން އެންމެ ބޮޑަށް ދެން ކޮންސަރން އޮތް
ކަމެއް ކަމަށް ފާހަގަކުރެވެނީ މައްސަލަތައް ލަސްވާ، އިންޞާފު ލިބުން ލަސްވާ މައްސަލައޭ. ޝައްކެއް ނެތް އެއީ
ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް. އަޅުގަ ނޑުމެން ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އިންޞާފު ލިބުން ލަސްވުމަކީ އިންޞާފަށް އިންކާރުކުރެވުން.
އެހެންވީމަ، އެކަން އަވަސްކުރުމަށް ޓަކައި ވިދާޅުވި އޮނި ގަ ނޑު އިޞްލާޙުކުރުމުގައި ބައެއް ކަހަލަ ފިޔަވަޅުތައް
އަޅުއްވާ ވާހަކަ. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެން ޙަޤީޤަތް ޤަބޫލުކުރާ ކަމަށް ވަނީވިއްޔާ އެނޫން އަޑުތައް ވެސް ޢަދުލުއިންޞާފު
ޤާއިމްކުރުމުގެ ދާއިރާގައި ހުރި މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި އެނޫން ބާވަތްބާވަތުގެ އަޑުތައް ވެސް ހުރޭ. ކަންތައްތައް

އިޞްލާޙުކުރުމުގައި ސްޓްރަކްޗަރަލް ޗޭންޖަސް ބަދަލުތައް ނޫން އެހެން ކަންތައްތަކަށް ވެސް އެޑްރެސްކުރަން
ޖެހިފައިވާކަން އަޅުގަ ނޑު ހިތުން ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކު ޤަބޫލުކުރޭ. އެހެންވީމަ، އާންމުންގެ ހިތްހަމަޖެހުން
އިތުރުކުރުމަށް ޓަކައި އޮނިގަ ނޑު އިޞްލާޙުކުރުން ނޫން ދެން ކޮން ކަހަލަ ކަންތައްތަކެއް ކުރެވެން އޮންނާނެ ކަމަށްތޯ
ޢަބްދުލްހަންނާން ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ؟
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އޮނިގަ ނޑު އިޞްލާޙު އަޅުގަ ނޑު ދެންނެވިހެން މައްސަލަތައް
އަވަސްކުރުމަށް އިންޞާފު ލިބުން އަވަސް ކުރުމަށް ޓަކައި ކުރިން ދެންނެވި ކަހަލަ ކަންތައްތަކެއް ކުރެވިދާނެ ކަމަށް
އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އޭގެ ތެރެއިން ޙަޤީޤަތުގައި އިތުރު ކުރުމާއި އަދި ޖާގައިގެ ދަތިކަން ވެސް ވަރަށް ބޮޑު
ކަންނޭނގެ. ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ޢާއްމު ގޮތެއްގައި ކޯޓުތަކަށް ގޮސް އުޅޭ މީހުން ކަމަށްވާތީ
އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ތަސައްވުރު ކުރެވޭ ކަންތައްތަކަށް ވެސް ދަތިތަކެއް ހުރިކަން. އެހެންނަމަވެސް އޭގެ ތެރެއިން
ގެނެވެން ހުރި ހައްލުތަކަކާ ދޭތެރެއަށް ވިސްނައި އިތުރުކުރަންޖެހޭ މުވައްޒިފުން ނުވަތަ ފަ ނޑިޔާރުން އިތުރުކޮށް
މިދެންނެވި އަޅުގަ ނޑު ކުރިން ދެންނެވި އުސޫލުން އެކަންތައްތައް ޤާއިމު ކުރެވިއްޖެ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ހުރި
ސްޓްރަކްޗަރަލް ކަންތައްތަކާއި އަދި އިދާރީ ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން އަދި އިންޞާފު ލިބުމުގެ ތެރެއިން ވެސް
ހަލުވިވެގެން އަވަސްވެގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ.
ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢާއްމު ރައްޔިތުންގެ ތެރެއިން މީހަކު ސިވިލްސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ގޮސް ތިމަންނަ ހުށަހަޅައިގެން އުޅޭ މައްސަލަ
މިހާރު 6 އަހަރުވެއްޖެއޭ 5 އަހަރު ވެއްޖެއޭ. ނިމުމަކަށް ނާދޭ އިންޞާފެއް ނުލިބުނޭ. އެހެން ވިދާޅުވެއްޖެއްޔާ ބޭބޭ
ވަޅިއަކު ތުނޑެއް ނެތޭ އެ ޖަވާބުތޯ ދެއްވާނީ.
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ނޫން. އެ ބާވަތުގެ ޖަވާބު ދެއްވުމަކީ ޙަޤީޤަތުގައި އެ ދާއިރާގައި މަސައްކަތް ކުރާ މީހަކު އެއްގޮތަކަށް ވެސް ކޮށްގެން
ވާނެކަމެއް ނޫން. އޭގެ ބަދަލުގައި އެ ބޭފުޅަކު ކުރައްވަންޖެހޭނީ ޢުއްމީދީ ޖަވާބެއް ދެއްވުމާއެކު އެކަންކަން ރަނގަޅު
ކުރުމަށް ޓަކައި މަސައްކަތްކުރުން. ޝުކުރިއްޔާ.
ކަނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތިއަށްވުރެ އިތުރެއް ވިދާޅުވެދެއްވާ ކީކޭތޯ ކޮން މަގެއްތޯ އޭނައަށް ދައްކަވާނީ.
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އެ މަގު އަވަސް ކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަ ނޑު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން އެކަން ކުރާ ގޮތަކީ ޙަޤީޤަތު ގައި ގިނަ
ރައްޔިތުންނަކަށް ނޭނގޭ ކިހިނެއް ކަމެއް އަވަސް ކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރާނީ. މިހާރު ވެސް މިސާލަކަށް ދަންނަވަންޏާ
އަޅުގަ ނޑު އެ މައްސަލަތަކެއްގައި މަސައްކަތްކުރާ މައްސަލަތައް އެކަށީގެންވާ ވަރަށްވުރެ މިދެންނެވީ އެހާ
ލަސްވެގެނެއް ނުދޭ. ފުދޭވަރަކަށް އަވަސްކޮށް. އެއީ ޙަޤީޤަތުގައި ކަމެއް މިވަނީ ގިނަ ފަހަރަށް ކަމެއް މިވަނީ ކޮންމެ
ފަރާތަކަށް ވިޔަސް ކޯޓަކަށް އަދި އެހެން ފަރާތަކަށް ވިޔަސް އެ ބޭފުޅުންނަށް އުނދަގޫ ކޮށްގެން ނުވަތަ ގުޅައިގެން.
އެގޮތުން ގިނަ ފަހަރަށް އަވަސްވެފައި ހުންނާނީ. ގިނަ ރައްޔިތުންނަކީ އެކަންކަން އެ އުސޫލުން ގެންދެވޭނެކަން ނުވަތަ
ނޫންކަން ނޭނގޭ ބޭފުޅުން ކަމަށްވާތީ ބައެއް ބޭފުޅުންނަށް އެކަންކަން އަވަސްވުމުގައި ނުވަތަ އެ އިންޞާފު ލިބުމުގައި
ލަސްވެގެން ހިނގައިދާނެ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާގަކަދެއްކެވުން:
އިތުރު ބޭފުޅަކު ފުރުޞަތަކަށް އެދިވަޑައިގެންފައި ނެތީމަ މިހާހިސާބުން މި އިނޓަރވިއުގެ ބައި އަޅުގަ ނޑުމެން
ނިންމާލާނަން. ދެން ހަންނާން ވަޑަ އިގެން އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންނަށް ސުވާލުތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި
އެއްބާރުލުން ދެއްވިކަމަށް ޓަކައި ފައްފަށުން ނިންމާލަމުން ވެސް ޝުކުރުން ދަންނަވަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ
އިނގޭތޯ.
ޢަބްދުލްހަންނާން އަޙުމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އަޅުގަ ނޑަށް މި ފުރުޞަތު ދެއްވިކަމަށް ޓަކައި ޢިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރަށް ވެސް އަދި ކޮމިޓީގައި
ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ އެހެން ޢިއްޒަތްތެރި މެމްބަރުންނަށް ވެސް. ޝުކުރިއްޔާ.
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އައްސަލާމްޢަލައިކުމް. ޒޫނާ މުޙައްމަދު ދެއްތޯ. އަޅުގަ ނޑުމެން ފުރަތަމަ ވެސް މި ކޮމިޓީގެ ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި
މެންބަރުންގެ ނަމުގައި އަޅުގަ ނޑު ޒޫނާއަށް ވަރަށް އިޚްލާޞްތެރިކަމާއެކު މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަޅުގަ ނޑުމެން މިރޭ

ޒޫނާއަށް މި ކޮމިޓީއަށް ދަންނަވާލީ އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 152 ވަނަ
މާއްދާގެ (ޅ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އާންމުންގެ ތެރެއިން ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ކަ ނޑައަޅާ މީހަކު
ހޮވުމަށް ޓަކައި މަޖިލީހުން ކުރި އިޢުލާނަށް އިޖާބަދެއްވާ ނަން ހުށަހަޅުއްވާފައިވަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ނަން، ޒޫނާގެ
ނަން ހުށަހެޅުމާ އެއްކޮށް މި ކޮމިޓީއަށް ދިރާސާކުރުމަށް އެބައޮތް މި ނަން ހުށަހެޅިފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެ
ނަންފުޅުތައް ދިރާސާކުރުމުގައި މި ކޮމިޓީން ޒޫނާއާ އިތުރަށް ސުވާލުކުރައްވައި މަޢުލޫމާތު ހޯއްދަވަން އެބަ
ބޭނުންފުޅުވޭ. އެހެންވެ އެކަމަށް ޓަކައި ދަންނަވާލީ. އެހެންވީމާ، ކޮމިޓީގެ މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތު ހޯއްދެވުމުގައި
ސުވާލުތައް ކުރެއްވުމަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލުމުގެ ކުރިން އަޅުގަ ނޑު ޒޫނާއަށް ފުރުޞަތެއް އަރުވާނަން އަމިއްލައަށް
ތަޢާރުފުވެވަޑައިގެން އަދި ކަމާ ގުޅޭގޮތުން އިތުރަށް އެއްޗެކޭ ތަޢާރުފުގައި ވިދާޅުވާން ބޭނުންވާ ކަމަށްވަންޏާ އެ
ފުރުޞަތު އަޅުގަ ނޑު އަރުވަން. ދެން ވީހާވެސް ކުރުކޮށް ވަގުތު ވެސް ދަމުން ދާތީ. އެހެންވީމާ، ވީހާ ވެސް ކުރުކޮށް
ވިދާޅުވެދެއްވުން އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުގެ ނަމަކީ ޒޫނާ މުޙައްމަދު. އަޅުގަ ނޑުގެ އުފަން ރަށަކީ ރ.އަތޮޅު އުނގުލު. އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަ ނޑު
ތަޢުލީމް ޙާސިލްކުރީ އަޅުގަ ނޑުގެ ރަށުގައި. އޭގެ ފަހުން އަޅުގަ ނޑުގެ މެދު މަދަރަސީ ތަޢުލީމާއި ސާނަވީ ތަޢުލީމު
ޙާސިލުކުރީ މާލޭގައި މައުޙަދުލް ދިރާސާތިލް އިސްލާމިއްޔާ އިން. އެއަށްފަހު އަޅުގަ ނޑު މަތީ ތަޢޫލީމު ޙާސިލުކުރުމުގެ
ގޮތުން މައުޙަދުން ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުގެ ޑިޕްލޮމާ ކޯސް ހެ ދިން. އެއަށްފަހު ހަމަ އެތަނުން ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުގެ
ޑިގްރީ ކޯސް ހެދިން. ހެދުމަށްފަހު މެލޭޝިއާގެ އިސްލާމިކް ޔުނިވަރސިޓީ އިން ބިޒްނަސް ލޯ އިން މާސްޓަރސް އެއް
ހަދާފައި މިހާރު އޮންނާނީ. ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ މަސައްކަތުގެ ތަޖުރިބާއަށް ބަލައިލާއިރު އަޅުގަ ނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ
ސަރުކާރުގައި މަސައްކަތް ކޮށްފައިވާނީ އަމީނިއްޔާ ސްކޫލްގައި ޓީޗަރެއްގެ ގޮތުގައި. ދެން އެއަށްފަހު ކުރިން
މިދެންނެވި ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނުގެ ޑިޕްލޮމާ ކޯސް ހެދުނީމާ އޭގެފަހުން އަޅުގަ ނޑުގެ މަސައްކަތް ބަދަލުކޮށްލީ ޤާނޫނީ
ދާއިރާއަށް. އެގޮތުން އަޅުގަ ނޑު އެންމެ ފުރަތަމަ މަސައްކަތްކުރީ އެންޓި-ކޮރަޕްޝަންގައި. އެންޓި-ކޮރަޕްޝަންގައި
މަސައްކަތްކުރިއިރު ކޮރަޕްޝަނާ ބެހޭ ގޮތުން ހުށަހެޅޭ ހުރިހާ މައްސަލަތަކެއް ތަޙްޤީޤު ކުރުމުގެ މަސައްކަތުގައި
ބައިވެރިވެ ރިޕޯޓްތައް ހެދުމާއި ޤާނޫނީ ގޮތުން ދޭންޖެހޭ ލަފާ ދިނުމާއި އަދި ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހެދުމާއި މި
މަސައްކަތް ކުރަމުން ދިޔައީ. ގާތްގަ ނޑަކަށް 4 އަހަރެއްހާ ދުވަހު އެންޓި -ކޮރަޕްޝަންގައި މަސައްކަތް ކުރުމަށްފަހު
ދެން އަޅުގަ ނޑު ބަދަލުވީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާރޒަށް. ދެން ހޯމް އެފެއާރޒަކީ ހޯމް އެފެއާރޒުގެ ދަށުގައި
ވަރަށްގިނަ މުއައްސަސާތަކެއް އޮންނަ ވަރަށްބޮޑު މިނިސްޓްރީއެއް. އެހެންކަމުން ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ވަރަށް
ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަންޖެހުނު. ދެން ހޯމް މިނިސްޓްރީގެ ދަށުގައި އޭރު އޮންނާނެ ހަމަ ޕޮލިހާއި އައިޑީ ކާޑް

ޔުނިޓާއި މާލޭ މުނިސިޕަލްޓީ އާއި ދެން ހަމަ ބަންދުގައި ތިބޭ ހުރިހާ މީހުންނާއި މިކަހަލަ ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް
ހުންނާނެ. ދެން އެކަންތައްތަކެއް ގުޅޭގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ ޤާނޫނީ މަސައްކަތްތަކެއް ވެސް ކުރަންޖެހޭ. ދެ ން
މައިގަ ނޑު ގޮތެއްގައި އެކަމަކު މަސައްކަތް ކުރަމުން ދިޔައީ ބިމާ ބެހޭ މަސައްކަތްތައް. ލީގަލް މަސައްކަތްތައް. ދެން
އަދި އޭގެ އިތުރުން ޤާނޫނީ މަސައްކަތްތަކުގެ އިތުރު މަސައްކަތްތައް ވެސް ފުދޭވަރަކަށް ކުރަންޖެހޭ ތަނެއް
މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާރޒަކީ. އެއީ އެކި އެކި ރަސްމިއްޔާތުތައް ރާވައި ހިންގާ ތަނަކީ ހޯމް އެފެއާރޒް
ކަމަށްވާތީވެ ހަމަ 24 ގަޑި އިރު ހޭލާ ތިބެގެން ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތްތަކެއް އެއީ ހުރިހާ ސްޓާފުން. އެގޮތަށް އެ
މަސައްކަތްތަކުގައި ވެސް ބައިވެރިވެ މަސައްކަތްތައް ހިންގުމުގައި ހަރަކާތްތެރިވެފައި ހުންނާނެ. ދެން އޭގެ ފަހުން
އަނެއްކާ ބަދަލުވީ މިނިސްޓްރީ ، ޕޮލިސް އިންޓަރގްރިޓީ ކޮމިޝަނަށް. ޕޮލިސް އިންޓަރގްރިޓީ ކޮމިޝަނުގައި ވެސް
ހަމަ ޕޮލިހުންނާ ގުޅޭ މައްސަލަތައް ތަޙްޤީޤުކޮށް މައްސަލަތަކާ ގުޅޭ ރިޕޯރޓް ތައްޔާރުކޮށް އަދި ޤާނޫނީ ގޮތުން
ދޭންޖެހޭ ލަފާތައް ދިނުމާއި ހަދަންޖެހޭ ގަވާއިދުތައް ހެދުމާއި މިކަހަލަ ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރަމުން ދިޔައީ. ދެން
ޕޮލިސް އިންޓަރގްރިޓީގައި މަސައްކަތްކުރަން ހުރެފައި އަޅުގަ ނޑު މާސްޓާރޒް ހެދުމަށް ޓަކައި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް
ދިޔައީ. ގޮ އްސަ އައުމަށްފަހު ދެން އަޅުގަ ނޑު މިހާރު މަސައްކަތްކުރަމުން މިދަނީ ޖޭ.އެސް.ސީގައި، ޖުޑިޝަލް
ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގައި. ޖޭ.އެސް.ސީ ގައި މަސައްކަތް ކުރާތާ ދެން މިހާރު ގާތްގަ ނޑަކަށް 3 އަހަރާ ކައިރިވަމުން
މިދަނީ. ޖޭ.އެސް.ސީގައި މައިގަ ނޑު ގޮތެއްގައި ކުރަމުން މިދަނީ ހަމަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ހަމަ ހުރިހާ
ކަންތައްތަކެއް. އަދި އޭގެ އިތުރަށް ބައެއް ކަންތައްތައް ވެސް ކުރަންޖެހޭ. ޤާނޫނީ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ
ތެރޭގައި ފަ ނޑިޔާރުންނާ ގުޅޭގޮތުން ހުށަހެޅޭ ހުރިހާ މައްސަލަތަކެއް ތަޙްޤީޤުކޮށް ދައުލަތަށް ބޭނުންވާ ހުރިހާ
ކަންތައްތަކެއް ރާވައި އިންތިޒާމުކޮށް ކުރަންޖެހޭ ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް ވެސް ކުރަންޖެހޭ. ރިޕޯޓްތައް ތައްޔާރު ކުރުމާއި
މިހުރިހާ ކަންތައްތައް ވެސް ކުރަންޖެހޭ. އަދި އޭގެ އިތުރުން ހަމަ އެކިއެކި ގަ ވާއިދުތައް ހެދުމަށާއި މިކަހަލަ ހުރި ހާ
ކަންތައްތަކެއް އަދި ޤާނޫނީ ގޮތުން ދޭންޖެހޭ ލަފައެއް ދިނުމާއި މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް ކުރަމުންދަނީ. ދެން އަދި
އޭގެ އިތުރުން ޖޭ.އެސް.ސީގައި މަސައް ކަތްތައް އެކި އެކި ފަރާތްތައް އަހުލުވެރިކުރުވުމުގެ ގޮތުން އެކިއެކި
ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގަން. އެގޮތުން ނޫސްވެރިންނަށާއި ފަ ނޑިޔާރުންނަށާއި އަދި އޭގެ އިތުރުން ކޮލެޖްތަކަށާއި އެކިއެކި
ޕްރޮގްރާމްތައް ހިންގަން. އެގޮތުން އެ ހިންގާ ޕްރޮގްރާމްތަކުގަ އި ވެސް އެފަރާތްތަކަށް މަޢުލޫމާތު ދިނުމުގެ ގޮތުން
އެކިއެކި މަސައްކަތްތައް ކުރަމުންދަނީ އިނގޭތޯ. ދެން ރަސްމީކޮށް މި ކުރާ މަސައްކަތުގެ އިތުރުން ވެސް އަދި ޕާޓް
ޓައިމްކޮށް ވެސް އެކިއެކި ދުވަސްވަރު އެކިއެކި މަސައްކަތްތައް ކުރަމުން. އެގޮތުން ކީރިތު ޤުރުއާނާ ބެހޭ މަރުކަޒުގައި
ވެސް ޓީޗަރެއްގެ ގޮތުން މަސައްކަތް ކުރެވިފައި ހުންނާނެ. އަދި އޭގެ އިތުރުން ކުއްލިއްޔާގައި ވެސް ޝަރީޢަތާއި
ޤާނޫނުގެ ޑިގްރީ ކޯހަށް ކިޔަވައި ދިނުމުގެ މަސައްކަތް ވެސް ކުރަމުންގެންދަން. އަދި ޤައުމީ ޔުނިވާސިޓީގައި ވެސް
ބައެއް ކަހަލަ މަސައްކަތްތައް ކުރަމުން އެބަ ގެންދަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެން ކޮމިޓީގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަ ނޑު ޒޫނާ އާ
ސުވާލުކުރައްވައިގެން އެ ބޭފުޅުން ބޭނުންފުޅުވާ މަޢުލޫމާތު ހޯއްދެވުމަށް އަޅުގަ ނޑު ހުޅުވާލަން. ހުޅުވާލުމުގެ އެންމެ
ފުރަތަމަ އަޅުގަ ނޑު ސުވާލެއް ކޮމިޓީގެ މެންބަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ދަންނަވާލާހިތްވޭ. އެއީ ވިދާޅުވެއްޖެ ދެން ތަފާ ތު
ތަންތާ އެހެން މަސައްކަތް ކުރައްވަމުން ރާއްޖެ އާއި ރާއްޖެއިން ބޭރުން ކިޔަވައި ވިދާޅުވެގެން އައިސް މިހާރު
ޖުޑިޝަރީގެ ތެރޭގައި ތި މަސައްކަތް ކުރައްވަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު މިހާރު މިހިތަށް އަރަނީ ކޮންމެ ގޮތެއްގައި
ވިޔަސް ދެން ތެދުތެދަށް ބުނަންޏާ އަޅުގަ ނޑުމެން ސިޔާސީ ބަޔަކު ދެއްތޯ މަޖިލީހުން މި ނިންމަނީ. ތި މަޤާމަށް ދާނެ
ބޭފުޅަކު މި ކަ ނޑައަޅަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަ ނޑު މި ހިތަށްއަރަނީ އަޅުގަ ނޑުމެން ދެން ސިޔާސީ ބަޔަކު ތިބެގެން
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ވަކިގޮތަކަށް ޒޫނާގެ ނަން މިސާލަކަށް އަޅުގަ ނޑުމެން ނިންމިއްޔޯ.
ނިންމައިގެން ވަޑައިގެންފިކަމަށްވަންޏާ ދެން މަސައްކަތް ކުރެއްވުމުގައި ކޮން އަސާސެއްތޯ ބައްލަވާނީ. ކޮބައިތޯ
މަސައްކަތުގެ ވިސްނުން ގެންގުޅުއްވާނެ ގޮތަކީ.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑަށް މެންބަރުކަމުގެ މަސައްކަތް ތިބޭފުޅުން ހަވާލުކުރައްވައިފި ކަމުގައި ވާނަމަ އަޅުގަ ނޑުގެ މަސައްކަތް
ބިނާކުރާނެ އަސާސަކީ އަޅުގަ ނޑުކުރާ ހުވާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ދިވެހި ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ
ޖަދުވަލު 1 ގައި ބަޔާންކުރެވިފައި އޮންނާނެ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ކުރާ ހުވާ. އޭގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނާނެ
އިސްލާމްދީނަށް ޙުރުމަތްތެރިކޮށް ހިތުމަށާއި ދިވެހިޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ރައްކާތެރިވުމަށާއި ޤައުމަށް
އިޚްލާޞްތެރިވުމަށާއި އަދި ކޮމިޝަނުގެ މަސްޢޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި އަމާނާތްތެރިކަމާއި ތެދުވެރިކަންމަތީގައި
ދެމިހުރެގެން މަސައްކަތް ކުރުމަށް. އެހެންވީމާ، އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އޭގެ މަތީގައި ދެމިހުރެގެން މަސައްކަތް ކުރާނީ.
ދެން މިހާރުވަނީ ޖޭ.އެސް.ސީގެ ޤާނޫނު ވެސް ހެދިފަ. އަދި ފަ ނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު ވެސް ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު ވެސް
ވަނީ ހެދިފަ. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ޤާނޫނުތަކަކާ ގުޅުން ހުންނާނެ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މަސައްކަތްތައް. އެހެންވީމާ، އެ
ޤާނޫނުގައި ކަ ނޑައެޅިފައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން އިރާދަކުރެއްވިއް ޔާ އަޅުގަ ނޑު މަސައްކަތްތައް ކުރައްވަމުން ގެންދާނަން.
ދެން ތިވިދާޅުވީހެން ތަފާތު ފިކުރު އެބަ ތަމްސީލުކުރޭ ހަމަ ދައުލަތުގެ އެހެން ހުރިހާ ދިމަދިމާލަކާ އެއްފަދައިން ހަމަ
ޖޭ.އެސް.ސީ ގައި ވެސް. އެހެންވީމާ، ތަފާތު ފިކުރު ތަމްސީލުކުރާ ތަނެއްގައި ކަމަކަށް ޑިސިޝަނެއް ނަގާ ހާލުގައި
ވަރަށް ބޮޑެތި ގޮންޖެހުންތައް އަންނާނެ. ވަރަށް ގިނަ ފާޑުކިއުންތައް އަންނާނެ. އެކަމަކު އެހެން ވިޔަ ސް އަ ޅުގަ ނޑުގެ
އަމާޒަކަށްވާނީ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ކޮންމެ މީހަކު ވެސް ، އަޅުގަ ނޑުމެން މައިގަ ނޑު ގޮތެއްގައި ބަލާނެ

މައްސަލަތަކަށްވާނެ ފަ ނޑިޔާރުންގެ މައްސަލަތައް. އެހެންވީމާ، މައްސަލައެއް ބަލާ ޙާލަތުގައި އެމީހަކު އެމީހަކަށް އެ
ކުރެވޭ ތުހުމަތެއް ތަޙްޤީޤުކޮށް އެ ތަޙްޤީޤަށް އެކަށީގެންވާ ހެއްކާއި ޤަރީނާ ލިބިއްޖެ ކަމުގައި ވާނަމަ އެ ފަރާތަކަށް
އަޅަންޖެހޭ، ޤާނޫނީ ގޮތުން އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅެއް އެޅިގެން ދިއުން. އަދި ހަމަ އެފަދައިން ޤާނޫނުން އެބަ ލިބޭ ކޮންމެ
ފަރާތަކަށް ވެސް ހަމަ ހިމާޔަތާއި ރައްކާތެރިކަން. މީހެއްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތެއް ކުރެވޭ ޙާލަތެއްގައި އެމީހެއްގެ އަބުރު
ކަތިލާލުމަކީވެގެންވާނެ ކަމެއް ނޫން. ޤާނޫނުއަސާސީން ވެސް އެއީ ކޮންމެ މިހަކަށް ލިބިދީފައިވާ ޙައްޤެއް.
ޤާނޫނުއަސާސީގަ އި އެބައޮވޭ ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް އެމީހެއްގެ ނަމާއި އަބުރު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެން
ވާކަމަށް. އެހެން ކަމުގައިވާނަމަ އެ ޙައްޤު ވެސް އެ ފަރާތަކަށް ލިބިދިނުމާއި އެކުގައި ޤާނޫނީގޮތުން އެފަރާތަކަށް
އެޅެން އޮތް ފިޔަވަޅެއް އެ ޅިގެން ދާނެ އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އަޅުގަ ނޑު އެ މަސައްކަތް ކުރާކަމުގައި ވާނަ އަޅުގަ ނޑުގެ
ބެލުމުގެ ދަށުން ދާކަމެއްގައި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ދެއްކި ވާހަކަފުޅާ ގުޅިގެން ހިތަށް މިއަރަނީ ދެން މަސައްކަތް ބިނާކުރައްވާނެ އަސާސެއް ވަރަށް ސާފުކޮށް
ވިދާޅުވެ އްޖެ އަ ޅުގަ ނޑުމެން ކޮންމެ ބަޔަކު ކޮންމެ ގޮތަކަށްކަން ނިންމެވިޔަސް ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، ތިދެންނެވި
އަސާސްގެ މަތީގައި މަސައްކަތް ކުރެއްވުމުގައި އަޅުގަ ނޑު މިހިތަށް އަރަނީ ހަމަ ތިހާ ފަސޭހަކޮށް އޮންނާނެ
ކޮންމެވެސް ކަހަލަ ތަޞައްވު ރެއް ވެސް. ކޮންކަހަލަ މުހިއްމު ކަންތައްތަކެއް ޖުޑީޝަރީގެ ތެރެއިން ކޮންކަހަލަ
ތަސައްވުރެއް ކޮންކަހަލަ ކަންތައްތަކެއްތޯ ޚިޔާލުފުޅުގައި އޮވެގެންތޯ މި މަޤާމަށް ތި ވަޑައިގެންނަވަނީ އަޅުގަ ނޑު
ދަންނަވާނީ.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުގެ ޚިޔާލުގަ އި ވެސް ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ހުންނާނެ ދެއްތޯ. އެއީ އަޅުގަ ނޑުމެން ބަލާލި ކޮންމެ
ދިމާލަކުން އަހާލި އަޑެއް އި ވޭ ކޮންމެ ދިމާލަކުން ޖޭ.އެސް.ސީގެ އަޑު އިވޭ. މީޑިއާތަކުން ވިޔަސް ޢާއްމު ރައްޔިތުންގެ
ތެރެއިން ވިޔަސް ބަޔަކު އެއްވާ ތަނަކުން ވިޔަސް ހަމަ ހުރިހާ ތަނަކުން ޖޭ.އެސް.ސީގެ އަޑުތައް އިވެނީ.
އެހެންކަމުގައި ވާނަމަ އޭގެ މާނައަކީ ޖޭ.އެސް.ސީ އަކީ ވަރަށް ގިނަ ބައެއްގެ އުއްމިދުތަކަކާ ގުޅިފައިވާ ތަނެކޭ. ވަރަށް
ގިނަ ބައެއްގެ ޙައްޤުތަކަކާއި ގުޅިފައިވާ ތަނެކޭ. އެހެން ކަމަށް ވާނަމަ އެތަނުގައި އަދި ރަނގަޅު ކުރަންޖެހޭ ވަރަށް
ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ވެސް ހުރީތީވެ އެހާ ގިނަ ބައެއްގެ އެ ވާހަކަތައް އެތަނަކަށް އަމާޒުވެގެން އެ ދަނީ. އެގޮތުން
އަޅުގަ ނޑުގެ ވެސް އެބަހުރި ކަންތައްތަކެއް. އެއީ އަޅުގަ ނޑު އެތަނުގައި މަސައްކަތްކުރާތާ މިއީ ގާތްގަ ނޑަކަށް 3
އަހަރުވެގެން ދާއިރުގައި އަޅުގަ ނޑަށް ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ފެނިފައި ހުންނާނީ. ރަނގަޅު ކުރަންޖެހޭ

ކަންތައްތަކެއް ރަނގަޅު ކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކެއް. އެކަމަކު ކޮންމެވެސް ޤަބޫލުކުރަން ދަތި ސަބަބުތަކަކާ ހުރެ
ހުއްޓިފައި ނުވަތަ މަޑުމަޑުން ހިނގަހިނގާ ހުންނަ ތަން ދެކޭކަށް އެހާ ފަސޭހައެއް ނޫން. އަޅުގަ ނޑު މި މަޤާމުގައި
ހުރެގެން އެ މަސައްކަތްތައް ، މިހާރު މިހިރަ މަޤާމުގައި ހުރެގެން އެ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވޭނެ އެކަށީގެންވާ ނަތީޖާ
ނެރެވޭނެ ގޮތެއް ނެތް. އެކަމަކު އަޅުގަ ނޑު އިރާދަކުރައް ވައިގެން މެންބަރުކަމުގެ މަޤާމާ ހަމައަށް އާދެވިއްޖެ
ކަމުގައިވާނަމަ އަޅުގަ ނޑަށް އެކަންތައްތައް ކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އެ ވިސްނުމުގައި އަޅުގަ ނޑު މި މަޤާމަށް
ކުރިމަތިލީ. މިދެންނެވިހެން ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް އެބަ ހުރި އިނގޭތޯ. ހަމަ އެކި ދިމަދިމާލުން މި އިވޭ
އަޑުތަކަކޭ އެއްގޮތަށް އަޅުގަ ނޑު ވެސް ފާހަގަކުރާ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް އެބަ ހުރި ރަނގަޅު ކުރަންޖެހޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި ކޮމިޓީ މެންބަރުންގެ އަރިހުން ކުޑަކޮށް މަޢާފަށް އެދެމުން އަޅުގަ ނޑު އެ ހަމަ ދެންނެވި އެއްޗަކާ
ގުޅިގެން އެންމެފަހު ސުވާލެއްގެ ގޮތުގައި އަދި ސުވާލެއް ކޮށްލައްވާފައި ކުރިއަށް ދާން ކަމަށް. އެއީ ވިދާޅުވެއްޖެއީމު
މިހާރު ހުރި މަޤާމުގެ ގޮތުން ލޮލަށް ފެންނަ ކަންތަކާއި އިވޭ އަޑުތަކުގެ ތެރެއިން ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް އެބަ
ހުއްޓޭ ވަރަށް ހިތަށް އުނދަގޫވާ. އާންމުންގެ ތެރޭގައި ދެކެވޭ ވާހަކައާ ވެސް އެއްކޮށް. ދެން ވިދާޅުވެވޭނެ ވަރަށް
ގިނަ ކަންތައްތަކެކޭ. އެއީ ވަރަށް ގިނަ ކަންތަ އްތަކޭ. އެހެންވީމާ، އޭގެ ތެރެއިން އެހާ ގިނަ ކަންތައްތައް ހުރިއްޔާ
އަޅުގަ ނޑު މި ހިތަށް އަރަނީ ކޮންމެވެސް ވަރެއް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް ހިއްސާކޮށްލުން ކީއްތޯއޭ؟
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ހަމަ އެހެން މީހުންނަށް ވެސް އިނގޭފަދަ ކަންތައްތައް އަޅުގަ ނޑަށް ހި އްސާކޮށްލެވިދާނެ. އެގޮތުން އޭގެ ތެރެއިން
އަޅުގަ ނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބައެއް ކަހަލަ ކަންތައް ނިންމުމުގައި ޓްރާންސްޕޭރެންޓް ނުވުމުގެ ވާހަކައަކީ ދެކެވޭ
ވާހަކައެއް. އެއީ ފަ ނޑިޔާރުން ޢައްޔަނުކުރުން ކަހަލަ ކަންތައްތަކުގައި ޓްރާންސްޕޭރެންޓް ނުވުމުގެ ޝަކުވާ ވަރަށް
ގިނަ. އެކަމުގެ ކަންބޮޑުވުންތައް ވަރަށް ގިނަ. މިހާރު ކަންތައްތައް ވެގެންދާ ގޮތުން ޓްރާންސްޕޭރެންޓް ކުރެވޭ ކަހަލަ
ގޮތަކަށެއް ނޫން އެކަންތައްތައް ދަނީކީ. ދެން އެކަންކަން އެހެންވުމުގެ ސަބަބުން ކޮރަޕްޝަނަށް މަގުފަހިވުމާއި
މިކަހަލަ ހުރިހާ ކަންތަކެއް ވެސް އާދޭ. އަދި އެ ކަހަލަ ކަންތައްތައް އެހެންވެގެން ދިއުމުގެ ސަބަބުން މެޖިސްޓޭޓަރުން
ނުވަތަ ފަ ނޑިޔާރުންގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހުން ވަރަށް ޖޯޝާއި ހިތްވަރާއެކު މަސައްކަތް ކުރަމުން އަންނަ
މީހުންގެ ވެސް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ރޫޙު ގެއްލޭތަން އާދޭ. އެކަމުގެ ސަބަބުން އެކަށީގެންވާ ނަތީޖާއެއް ނުނެރެވޭ. އެ
ބޭފުޅުންނަށް މަސައްކަތް ކުރަން ބޭނުންވާ ވަރަކަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ ޝައުޤެއް ނުހުރޭ އިނގޭތޯ.

އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކޮމިޓީއަށް މަރުޙަބާ ޒޫނާ. ވަރަށް ގިނަ ޒަމާނަށްފަހު އަޅުގަ ނޑާ މި ދިމާވީ.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުގެ ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ ސީނިއަރ ކޮމްޕްލެއިންސް އޮފިސަރއެއްގެ ގޮތުގައި މިހާރު މަސައްކަތް
ކުރައްވަމުންދާ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑުމެންގެ އަތުގައި އޮތް ސީވީގައި މިއޮތީ. މައިގަ ނޑު ގޮތެއްގައި ކޮންކަހަލަ
މައްސަލަތަކެއްތޯ ޑީލް ކުރައްވަން ޖެހެނީ. ފަ ނޑިޔާރުންނާ ގުޅޭގޮތުން ޢާއްމު ގޮތެއްގައި ކޮންކަހަލަ މައްސަލަތަކެއްތޯ
ހުށަހަޅުއްވާފައި މިވަނީ.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ދެން ހަމަ ހުރިހާ، ފަ ނޑިޔާރުންނާ ގުޅޭ ގޮތުން ހިތްހަމަނުޖެހޭ ވަރަށް ގިނަ މައްސަލަތަކެއް ހުށަހަޅުއްވާ. އެކަމަކު
ހުށަނާޅާ މައްސަލަތަކެއް ވެސް ވަރަށް ގިނަކަން އިނގޭ އިނގޭތޯ. ޢާއްމު ގޮތެއްގައި އެ ބޭފުޅުންގެ
އިންޓަރގްރިޓީއާމެދު ސުވާލު އުފެދޭ މައްސަލަތައް ވަރަށް ގިނަ. ދެން އެ ބޭފުޅުން ވަކި ފަރާތަކަށް ޖެހުމާއި
ހަމަހަމަކަން ނުގެންގުޅުމާއި ބައެއް ކަހަލަ ފޮލޯކުރަންޖެހޭ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތައް ފޮލޯ ނުކުރުމާއި އިޖުރާޢާތުތައް
ފޮލޯނުކުރުމާއި ކަންތައްތައް މިކަހަލަ ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް ވެސް ހުށަހެޅިގެންދޭ. އަދި ބައެއް ފަހަރު ހަމަ
ފަ ނޑިޔާރުންގެ ބަދުއަޚްލާޤީ މައްސަލަތަކާމެދު ތުހުމަތުކޮށްފައި ވެސް ވަރަށް ގިނައިން ހުށަހެޅެމުންދާނެ. ހަމަ މީޑިއާ
އިން ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ފަދައިން އެކަހަލަ މައްސަލަތަކަކީ ވެސް މަދު މައްސަލަތަކެއް
ނޫން އިނގޭތޯ.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޒޫނާއަކީ ދެން އަޅުގަ ނޑާ ދިމާވިއިރު އިސްލާމް ޓީޗަރެއް. ދެން އޭގެފަހުން ޝަރީޢާ އިން ލޯ އާއި ދެން އެކަހަލަ
ވަރަށް ދީނީ ގޮތުން ވެސް ވަރަށް ގިނަ މަޢުލޫމާތުތަކެއް ލިބިވަޑައިގެންފައި ހުންނަވާނެ ކަހަލަ ތަޢުލީމު
ހާސިކުރެއްވުމުގައި މި އޮތީ އެ ދާއިރާއިން ގޮއްސަ ކުރިއަށް. ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ މިހާރު ސުވާލަކީ ޖޭ.އެސް.ސީގައި
އިންނަވާއިރު ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ކަންނޭނގެ މި ފަ ނޑިޔާރު ޢަލީ ޙަމީދުގެ މައްސަލަ. ސުލޫކީ

މައްސަލައެއް ބެލިގެން ނިމިގެންދިޔަ ގޮތް. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެން ޢާއްމު ރައްޔިތުންގެ ތެރޭގައި އަޅުގަ ނޑުމެން ވަރަށް
ކަންބޮޑުވޭ ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ބެއްލެވިއިރުގައި ކްރިމިނަލް މިންގަނޑުތަކަކުން ބައްލަވާފައި ކްރިމިނަލް
މިންގަނޑުތަކަކުން ސާބިތުނުވާ ވާހަކަތަކެއް މި ދައްކަވަނީ. ދެން ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ބަލާއިރުގައި ކްރިމިނަލް
މިންގަ ނޑަކުން ސާބިތުވާން ޖެހޭނެތޯއޭ. ޚާއްޞަ ގޮތެއްގައި ފަ ނޑިޔާރެއްގެ ވާހަކަ އަޅުގަ ނޑުމެން މިދައްކަނީ.
ރައްޔިތުން ޝައްކުކުގެ ނަޒަރުން އެވަރަށް ދެކޭއިރުގައި ފަ ނޑިޔާރުކަން ކުރައްވަން އިންނެވުމަކީ ދީނީ ގޮތުން ވެސް
ކޮންކަހަލަ ކަމެއްތޯ ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު ވަކި މައްސަލައަކާ ބެހޭ ގޮތުން ޖަވާބުދާރީވުން އެހާ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ނުވާނެ ކަންނޭނގެ. އެހެންވީމާ،
ކްރިމިނަލް މިންގަ ނޑަކުން ބެލުމާއި ސުލޫކީ މިންގަ ނޑަކުން ބެލުމާ މިކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރުގައި ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ
ވިސްނުމަކީ ފަނޑިޔާރުންނާ ބެހޭ ގޮތުން ފަ ނޑިޔާރުންގެ ސުލޫކު ނަގަހައްޓަންޖެހޭ ޚާއްޞަ މިންގަ ނޑެއް އެބަ އޮވޭ
ކަ ނޑައެޅިފަ. ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން އުފެދުމާއެކު ސުލޫކީ މިންގަ ނޑުތަކެއް އެބަ އޮތް ކަ ނޑައެޅިފަ.
އެގޮތުން ވަރަށް އާދައިގެ ކަންތައްތައް ވެސް އެބަ ހުރޭ ފަ ނޑިޔާރަކަށްވީތީ މަނާކުރެވިފަ. އެގޮތުން ޢާއްމު
ރައްޔިތަކަށް ވީތީވެ މީހުން ބަލައިގަންނާނެ ކަންތައް. އެކަމަކު ފަ ނޑިޔާރަކަށް ވީތީވެ ޢާއްމު ރައްޔިތުން ބަލައިނުގަންނާނެ
ކަހަލަ ކަންތައްތަކުން ވެސް އެބަ ފަ ނޑިޔާރުން ދުރުހެލިވާންޖެހޭ. އެއީ ސުލޫކީ މިންގަ ނޑުގައި ކަ ނޑައެޅިފައިވާ
ކަމެއް. އެހެން ކަމަށް ވަންޏާ އެފަދަ ކަންތައްތަކުން ވެސް ދުރުވާންޖެހޭ ކަމަށްވާއިރު ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ގެ ގޮތުގައި
އެފަދަ ތުހުމަތެއް ކުރެވިއްޖެ ކަމުގައި ވާނަމަ ބަޔަކު ހުށަހެޅިޔަސް ނުވަތަ ހުށަނޭޅިޔަސް އެއީ ޖޭ.އެސް.ސީން
ބެލެންވާނެ މައްސަލައެއް ކަމުގައި އަޅުގަ ނޑު ޤަބޫލުކުރަނީ. ކްރިމިނަލް މިންގަ ނޑަކުން ބެލުމަކީ އެއީ އަދި މުޅިން
އެހެން ކަމެއް އިނގޭތޯ.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑުމެން ދެން ވަކި މައްސަލައަކަށް މިދަނީ ހަމަ މި ކަހަލަ ވަކި މައްސަލަތައް ޢާއްމު މެންބަރެއްގެ ގޮތުން
އެތަނަށް ވަޑައިގެންނެވީމަ އަންނާނީ. ދެން އަޅުގަ ނޑުމެންގެ މުޖުތަމަޢުގެ ތެރޭގައި މި މައްސަލަ މިއީ ހަމަ
ޖުޑީޝަރީއަށް ވެސް އިނގިލި ދިއްކުރެވޭ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ވެސް އިނގިލި ދިއްކުރެވޭ ރައްޔިތުން ވަރަށް ކަންބޮޑުވުން
ފާޅުކުރަމުންދާ މައްސަލައެއް ވީމަ އެކަހަލަ، އަޅުގަ ނޑު ހަމަ ވަރަށް ޑައިރެކްޓްލީ މި ސުވާލުކުރަނީ އެކަހަލަ
ޕޮޒިޝަނެއްގައި ހުންނާނީ. ދެން ޒޫނާ އިމޭޖިން ކޮށްލައްވާ ޒޫނާ ތިއީ ޢަލީ ޙަމީދު ނަމަ ނުކުންނަވާނަންތޯ މިހާރު
ފަ ނޑިޔާރުކަން ކުރައްވަން.

ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފަ ނޑިޔާރުކަން ކުރަން އަޅުގަ ނޑު ނުކުންނާނަންތޯ. ސީދާ ވަކި މީހަކާ ބެހޭ ގޮތުން ސުވާލު ކުރައްވާތީ އިނގޭތޯ.
ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ ވާހަކައަކީ އަޅުގަ ނޑު ފަ ނޑިޔާރެއްގެ ގޮތުގައި ހުއްޓާ އަޅުގަ ނޑުގެ މައްޗަށް ފަ ނޑިޔާރުންގެ
ސުލޫކާ ގުޅޭ އެފަދަ ބޮޑު މައްސަލައެއް ތިލަ ވެއްޖެ ކަމުގައި ވާނަމަ ކޮމިޝަނުން އަޅުގަ ނޑު އެދިގެން ނުވަތަ
ކޮމިޝަނުން ސަސްޕެންޑްނުކުރި ކަމުގައި ވިޔަސް އަޅުގަ ނޑު އަމިއްލައަށް ވެސް އެކަހެރިވާނަމޭ އިނގޭތޯ.
އައްޑޫ މީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރޮޒައިނާ އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑަށް އެއަށް ޖަވާބު ލިބިއްޖެ. ދެން އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ މިހާރު ރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓާ ދޭތެރޭގައި
ރައްޔިތުން ދެކޭގޮތް. ދެން ޢާއްމު އެކި ރައްޔިތުންނާ ވާހަކަފުޅުދައްކަވާނެ ދެއްތޯ ތި އުޅުއްވާ އުޅު އްވުމުގައި. އެ
މިންގަ ނޑަށް ބަލައިފިނަމަ ސެޓިސްފެކްޓީ ލެވެލް 0 އިން 01 އާއި ދޭތެރޭގައި ކިހިނެއްތޯ ޢާއްމުކޮށް އިވޭ އަޑުއަ ޑަށް
ބަލާއިރުގައި ރޭޓް ކުރައްވާނީ. ވަން އިން ޓެންއަށް.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢާއްމުކޮށް އިވޭ އަޑުތަކަށް ބަލާއިރު، ޢާއްމުކޮށް އިވޭ އަޑުތަކަށް ބަލާއިރުގައި ހަމަ ދެބައިކޮޅު އެއްބައި ވެސް ލިބެން
ނެތް ކަހަލަ ގޮތަކަށް އަނެއްހެން އަޑުތައް އިވެނީ އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަ ނޑު އަނެއްހެން ބަލާފައި ހުރި ކަމަކީއެއް
ނޫން. އަނެއްހެން ހަމައެކަނި އިވޭ އަޑުތަކަށް ބަލާއިރު އިނގޭތޯ.
اله
ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދު ޔާމިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ކުރިން ދެކެވުނު ވާހަކައިގައި ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން އެންމެފަހުން ނިންމި މައްސަލައިގައި ޖިނާޢީ
ނޫނީ ސުލޫކީ މިންގަ ނޑަކުންނޭ ބެލީ. ދެން މީގައި މައިގަ ނޑު ތަފާތަކަށް މި އުޅެނީ ޖިނާޢީ މައްސަލައެއްގައި
ވެއްޖި އްޔާ ޝައްކެއް ނެތް މިންވަރަކަށް އެ މައްސަލަ ސާބިތުކުރަން އެބަ ޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް އެކަމެއް އަނެއް
ގޮތަކަށް ނުހިނގާނެ ސުލޫކީ މިންގަ ނޑުތަކެއްގައި ސީދާ އެހެނެއް. ދެން އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް
ފާހަގަކުރެވެނީ މިކަހަލަ ކަންތައްތަކެއް އެބަ އޮތް. ދެން ހަމައެކަނި އެންމެ ފަ ނޑިޔާރެއްގެ ވެސް ނޫން. ހަމަ ގިނަ
ފަ ނޑިޔާރުންނާ ގުޅޭ ގޮތުން ހަމަ މިކަހަލަ ސުލޫކީ ވާހަކަތަކެއް އެބަ އާދޭ. ދެން މުޖުތަމަޢުގެ ތެރޭގައި އަގުވެއްޓިފައި
ނޫނީ އެމީހެއްގެ ކްރެޑިބިލިޓީއެއް ނެތް ބޭފުޅަކު އިންނަވައިގެން ފަ ނޑިޔާރުކަން ކުރުން އެއީ ރަނގަޅު ކަމެއް ގޮތުގައި
ދެކެވަޑައިގަންނަވަންތޯ ދީނީ އަދި އިސްލާމީ ނަޒަރަކުން ބަލާއިރުގައި ވެސް. ދެން ހަމަ މިއާ އެއްކޮށް ދެވަނަ ބައެއްގެ

ގޮތުގައި އަޅުގަ ނޑު ކޮށްލަން ބޭނުންވާ ސުވާލަކީ ފަ ނޑިޔާރެއްގެ ކޮލިޓީ ޒްތަކަކީ ކޮބައިތޯ ކަމަނާ ދެކެވަޑައިގަންނަވާ
ގޮތުގައި.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު ތި ސުވާލުގެ ޖަވާބުގައި އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން އޮތީ އެފަދަ ފަ ނޑިޔާރަކު ފަ ނޑިޔާރު ކަމުގައި އިނުން
އެކަށީގެންވާ ކަމަށް ކަމާ ގުޅުން ހުރި ފަރާތްތަކަށް ފެނިވަޑައިނުގަންނަވާތިއޭ އެގޮތަށް ޤާނޫނުތައް ބައްޓަން ކުރެވިފައި
އެހުރީ ދެއްތޯ. އެފަދަ ފަ ނޑިޔާރުންގެ މައްސަލަތައް ބެލެންޖެހޭނެ ކަމާއި ބަލާނެ މުއައްސަސާތަކެއް ހުންނަން ޖެހޭނެ
ކަމަށް. އެ މުއައްސަސާތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކަކީ ކޮބައިކަމާއި އެ މުއައްސަސާތަކުން ބަލަންޖެހޭނީ ފަ ނޑިޔާރުންނާ
ގުޅޭ ކޮންކޮން ކަހަލަ ކަންތަކެއްކަން އެބަހުރި ބަޔާންކުރެވިފަ. އަދި އެ ފަ ނޑިޔާރުންނާ ގުޅޭގޮތުން މައްސަލަތައް
ބެލިގެންދާނީ ކިހިނެއްކަމާއި އެ ފަ ނޑިޔާރުންނާ ދޭތެރޭގައި އެޅިގެންދާނީ ކޮންކޮން ކަހަލަ ފިޔަވަޅުތަކެއް ކަން އެބަ ހުރި
ބަޔާންކުރެވިފަ. އެގޮތުން ފަ ނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނުގައި ވެސް އެބަ ހުރި ބަޔާންކުރެވިފައި ފަ ނޑިޔާރާ ގުޅޭގޮތުން
ވަކިވަރަކަށް ވަކި ކަހަލަ މައްސަލަތަކެއް ސާބިތުވެއްޖެ ކަމުގައިވާނަމަ އެ ފަ ނޑިޔާރުންނަށް އެޅޭނެ ފިޔަވަޅު. އެގޮތުން
ފަ ނޑިޔާރުން ސަސްޕެންޑް ވެސް ކުރެވިދާނެ. މަޤާމުން ވަކި ވެސް ކުރެވިދާނެ. ބަދަލު ވެސް ކުރެވިދާނެ ހުރި
މަޤާމަށްވުރެ ދަށްކޮށް. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ހުރިހާ ކަންތައްތައް ވެސް ކުރެވޭނެ ގޮތްތައް އެބަ ހުރި ޤާނޫނީ އިމުގެ
ތެރެއިން. މި ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއް ކުރައްވާފަ އި މިހުރީ ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކު ތިއްބަވައިގެން، ވަރަށް ކަމަށް
އެކަށީގެންވާ ޤާބިލު ބޭބޭފުޅުން. އަދި ޤާނޫނުތައް ހައްދަވާފައި މިހުރީ. ދެން މީގެ އިތުރުން މި މަސައްކަތް
ހަވާލުކުރެވިފައި މި ތިބީ ވެސް، މި ޒިންމާ އަދާކުރުމަށް ހަވާލުކުރެވިފައި މި ތިބީ ވެސް ރާއްޖޭގައި ތިބި ހުރިހާ
ދިމާލަކުން، ދައުލަތުގެ 3 ބާރު އޮތްއިރު 3 ބާރުގެ ތެރެއިން ވެސް އެންމެ ހަރުދަނާ، އެންމެ ޤާބިލު، އެންމެ ޢިލްމީ
ބޭބޭފުޅުން ހިމެނޭނެ ގޮތުގެމަތިން ކޮމިޝަން އެކުލަވާލައިގެން. އެހެންވީމާ، އެހުރިހާ ކަމަކަށް ބަލާއިރުގައި ދެންނެވޭނީ
އެފަދަ ގޮނޑިއެއްގައި އެފަދަ ބޭފުޅަކު އިނުމަކަށް އެއްވެސް މީހަކަށް ޤަބޫލެއް ނުކުރެވެއޭ އިނގޭތޯ.
ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله ޔާމިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަދި ހަމަ އެއާއެއްކޮށް މިހާރު ޖުޑީޝަރީގެ ވާހަކަ ދެކެވޭއިރު ހަމަ ނެގޭ އިޝޫއެއް ތަޢުލީމީ ފެންވަރުގެ ވާހަކަ. ދެން
ކޮންމެއަކަސް މިހާރު ފަ ނޑިޔާރުން ގިނަ ކޯޓުތަކަށް ޢައްޔަނު ކުރެފައި ތިބީ. އެ ފަ ނޑިޔާރުންގެ ތަޢުލީމާއި ތަޖުރިބާ
މިހާރު ތިއްބެވި ފަ ނޑިޔާރުންގެ ތަޢުލީމާއި ތަޖުރިބާއަށް ބަލާފައި ޚާއްޞަކޮށް ޖިނާޢީ ކްރިމިނަލްގެ މައްސަލަތައް
ބައްލަވާ ގޮތް ނިންމަވަން ތިއްބެވި ފަ ނޑިޔާރުންގެ ތަޢުލީމާއި ތަޖުރިބާއަށް ބައްލަވާފައި މިހާރު މި ރާއްޖޭގެ މި ކޯޓު

ސިސްޓަމްގެ ތެރެއިން މަރުގެ އަދަބު ތަންފީޛު ކުރެވިދާނެ ކަމަށް، އިންސާފުވެރިކަމާއެކު ތަންފީޛު ކުރެވިދާނެ ކަމަށް
ކަމަނާ ދެކެވަޑައިގަންނަވަންތޯ؟
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު ތަންފީޛުކުރުމުގެ ބަޔަކީ ، ކޯޓު ތެރެއިންނެއް ނޫން ސީދާ ތަންފީޛުކުރުމުގެ ބައި އަންނަނީ ދެއްތޯ. ޙުކުމް
އަންނާނީ...
ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله ޔާމިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު މިދެންނެވީ އެ ޙުކުމް ކުރީމަތާ ދެއްތޯ ތަންފީޛު ކުރާ ހިސާބަށްދާނީ. އެ ޙުކުމަކީ އެގޮތަށް މަރުގެ
ޙުކުމްފަދަ ބޮޑު ޙުކުމަކަށް، އިންސާފުވެރި ޙުކުމެއް ނެރެވިދާނެ ކަމަށް ޤަބޫލުފުޅުކުރައްވަންތޯ؟
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިންސާފުވެރި ޙުކުމަކަށް ހެދުމަށް ޓަކައި އެއް މަރުޙަލާއަކުން އަދި ޙުކުމް ތަންފީޛްެއ ނުކުރާނެ. އެހެންވީމާ، އެންމެ
ފުރަތަމަ ދަށު މަރުޙަލާއިން ޙުކުމް ކޮށްފި ކަމުގައި ވާނަމަ މަތީ މަރުޙަލާއަށް ދާނެ. އަދި އޭގެފަހުން އެންމެ މަތީ
މަރުޙަލާއަށް ގޮސް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމަވާނީ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ހިމެނޭ ބެންޗަކުން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އެއީ
އެހާހިސާބުން އިންސާފެއް ނޫނޭ...
ވެލިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުاله ޔާމިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެ ކެޕޭސިޓީ އެބަހުރިތޯ މިހާރުގެ ކޯޓު ސިސްޓަމްގައި.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރުގެ ކޯޓު ސިސްޓަމްގައި އެ ކެޕޭސިޓީ އެބަހުރިތޯ. މިހާރު ކެޕޭސިޓީ އެންމެ ދަށު ކޯޓު ތަކުގައި ހުރިކަމާ މެދުގައި
ސުވާލު އުފެދޭތީވެ އެއަށްވުރެ މަތީ ކޯޓުތަކަށް އިސްތިޢުނާފު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު މިއޮ ންނަ ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް
ޤަބޫލުކުރެވެނީ. އަދި އެ އަށްވުރެ މަތީ މަރުޙަލާއަށް ގޮސް އެއަށްވުރެ ގިނަ ބޭފުޅުން ތިއްބަވާ ބެންޗަކުން ނިންމުމުގެ
މަގު ފަހިކޮށްފައި މިއޮންނަނީ އެކަމާމެދު ސުވާލެއް އުފެދުމުގެ ފުރުޞަތު ނުދޭންވެގެން ކަމަށް އަޅުގަ ނޑަށް
ޤަބޫލުކުރެވެނީ އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިނަށް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
(މެންބަރު ދައްކަވާ ވާހަކައެއް ސާފެއްނުވޭ) 3 މީހަކު އައިސް މި ބުނަނީ ޗާންދަނީ މަގާއި މަޖީދީ މަގާ ގުޅޭ
ކަންމަތީގައި ފަ ނޑިޔާރަކު ބަދުއަޚްލާޤީ ޢަމަލެއް ހިންގަވަނިކޮށް ތިމަންނަމެން ދުށީމޭ. މީހުން ބުނޭ ޒިނޭ ކުރަނިކޮށް،
3 މީހުން ބުނަނީ އިނގޭތޯ. 4 ނޫން. 3 މީހުން ބުނަނީ. އެ ހާލަތުގައި އެ 3 މީހުން ވެސް ހެކިދޭ ދްުށ ކަމަށް.
ދެން އަޅުގަ ނޑަށް ވެސް އިނގޭ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އޮންނަ 4 މީހުންގެ ހެކިބަހުން ނޫނިއްޔަކާ ސާބިތެއް
ނުވާނެކަން. ސުލޫކީ މައްސަލައެއް އެއަށް ސާބިތުވާ ކަމަށް ނިންމަވައި ފިޔަވަޅު އަޅުއްވާ ނިންމަވާނަންތޯ އެ
ހާލަތުގައި.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެފަދަ ހާލަތެއް އަތުވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަ ނޑަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ވަގުތުން އެކަހެރިކުރެވޭނެ. އެކަމަކު އެއީ ހަމައެކަނި
ސުލޫކީ މައްސަލައެއް ނޫން ދެއްތޯ. ޖިނާޢީ މައްސަލައެއް އެއީ. އެ މައްސަލަ އިތުރަށް ތަޙުޤީޤު ކުރެވި ކޯޓުތަކަށް
ގޮސް އިތުރު ޙުކުމްތަކެއް އަންނާނެ އޭގައި. އެހެންވީމާ، ސުލޫކީ މައްސަލައި ގެ އިތުރު ކަންތައްތަކެއް އޭގައި ހިމެނޭ.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ދެވަނަ ސުވާލަކީ ޤާނޫނު، އަޅުގަ ނޑުމެން ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ބެލުމުން އަދި ފުރަތަމަ އެކުލަވާލެވުނު ކޯޓުތަކާ
ބެހޭ ޤާނޫނު ފުރަތަމަ އަލަށް އައިއިރު ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިންޓަރވެންޝަނެއް އެއަށް އައުމުގެ ކުރިން އަދި އެއަށްފަހު
ވަކި ގަވާއިދުތަކެއް ސުޕްރީމް ކޯޓުން ހެދުމުގެ ކުރިން ޗްފީ ޖަސްޓިސްގެ އެއްވެސް ރޯލެއް ނޯވެ ދަށު ކޯޓަށާއި ދަށު
ކޯޓަށް ފަ ނޑިޔާރުން އަދި އެ ޕަލެޓްކޮށް، މިދެންނެވީ މާލޭގެ މިހުންނަ ސުޕީރިއާރ ކޯޓުތަކަށް ފަ ނޑިޔާރު ޢައްޔަނު
ކުރުމުގައި. ނަމަވެސް މިހާރު އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބަ ފޭނެ އަދި އަޅުގަ ނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ ބައެއް ގަވާއިދުތަކުން
ވެސް އެކަހަލަ ގަވާއިދުތަކެއް ދަށު ކޯޓުތަކަށް ފަ ނޑިޔާރުން ޢައްޔަންކުރާ ނުވަތަ މެޖިސްޓްރޭޓުން ސްޓޭޓުން
ޢައްޔަންކުރާއިރުގައި ޗްފީ ޖަސްޓިސްގެ ރޯލެއް ނުވަތަ އެ ބޭފުޅާގެ ސޭއެއް އޮންނަން ޖެހޭނެ ކަމަށް. ކިހިނެއްތޯ
އެކަމާމެދު ދެކެވަޑައިގަންނަވަނީ؟
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަދި ޤާނޫނުތައް ހުރި ގޮތަށް ބަލާއިރުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިސް ފަ ނޑި ޔާރު ނުވަތަ އުއްތަމަ ފަ ނޑިޔާރުގެ ބަހެއް
އޮންނާކަށް ނުޖެހޭ. އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީން އަދި ކޯޓުތަކާ ބެހޭ، ފަ ނޑިޔާރުންނާ ބެހޭ ޤާނޫނުން ވެސް އެ
މަސްއޫލިއްޔަތު ވަނީ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނާ ހަވާލުކުރެވިފަ. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ހަވާލުކުރެވިފައި އޮންނައިރު

ޤާނޫނުގައި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮންނައިރު ވެސް އޮންނާނީ އުއްތަމަ ފަ ނޑިޔާރާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ
ފަ ނޑިޔާރުން ފިޔަވައި އެހެން ހުރިހާ ފަ ނޑިޔާރުން ވެސް ޢައްޔަންކުރުމާއި ބަދަލުކުރުމާއި މިކަންތައްތަކަކީ ޖުޑިޝަލް
ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމުގައި. އެކަން ބަޔާންކުރެވިފަ އި އޮންނާނެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 151 ވަނަ
މާއްދާގައި އިނގޭތޯ. ވަރަށް ސާފުކޮށް އޮންނަ މާއްދާއެއް އެއީ. އެހެންވީމާ، އޭގެ ތެރެއަށް އުއްތަމަ ފަ ނޑިޔާރުގެ
ބަހެއް އައުން އެއީ މުހިއްމު ކަމެއް ނޫން.
ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަ ނޑު ފަހު ސުވާލު. ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނިންމުންތަކެއްގެ ސަބަބުން ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ބާރުތަކެއް
ނެތިގެން ގޮސްފައިވާ ކަމަށް ކަމަނާ ޤަބޫލުކުރައްވަންތޯ؟
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޤާނޫނީ ގޮތުން ލިބިދީފައިވާ ބާރުތަކެއް ކެނޑިގެން ގޮސްފައިވޭ އިނގޭތޯ.
ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އުސްތާޛާ ޒޫނާ. ކޮމިޓީއަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަޅުގަ ނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވާ ސުވާލެއް
އުފެދިގެން މިއައީ ދެއް ވި ޖަވާބުގެ ތެރެއިން. އެއީ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނަކީ ވަރަށް ގިނަ ބައެއްގެ ބެލުން
އެ ދިމާލަކަށް ހުއްޓިފައިވާ، ބެލުމުގެ އަމާޒުފަތްގަ ނޑަކަށް ވެފައިވާ ކަމަށް ވިދާޅުވި. އެއީ ސަބަބުތަކެއް ހުރެގެން
ކަމަށް ވެސް ވިދާޅުވި. އެ ސަބަބުތަކުގެ މާބޮޑު ތަފްޞީލަކަށް ވަޑައެއްނުގަންނަވާ. އަޅުގަ ނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ
މަޖިލީހުން މެންބަރަކު ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގައި އިންތިޚާބުކޮށްފައި އެބަ ހުރޭ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ
ރައީސް ހިމެނިވަޑައިގަންނަވާ ޖުޑިޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގަ. އޭގެ އިތުރަށް އަނެއްކާ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން
އާންމުންގެ ތެރެއިން މީހަކު ވެސް ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނަށް ދާގޮތަށް މި އޮންނަނީ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް
ބޮޑަށް ބޭނުންވޭ ޒޫނާ މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް ތަފްޞީލުކޮށް ވިދާޅުވެދެއްވުމަށް ކީއްވެތޯ
ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސްގައި، ޖޭ.އެސް.ސީ ރައްޔިތުންގެ ވަރަށް ގިނަ ބައެއްގެ ބެލުމުގެ އަމާޒުފަތްގަ ނޑަކަށް ވެގެން
ގޮސްފައި މިއޮތީ. އެ ސަބަބުތައް ތަންކޮޅެއް ތަފުސީލުކޮށް ވިދާޅުވެދެއްވާ.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު އޭގެ ތެރެއިން ދެންނެވިދާނެ ރައްޔިތުންގެ އުއްމީދުތަކެއް އޮތް ކަންތައްތަކެއް ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކާއި
ގުޅިފައިވާ ކަންތައްތަކެއް ހުރީއޭ ޖޭ.އެސް.ސީއާ އެކީގަ އި. މިސާލަކަށް ދަންނަވާ ކަމުގައި ވާނަމަ ބައެއް ރަށްރަށުގައި
މެޖިސްޓްރޭޓުން ނެތިގެން ނުވަތަ ހުންނަ މެޖިސްޓްރޭޓަކު ޗުއްޓީގައި ހުންނަވައިގެން ނުވަތަ އެ ހުންނަ
މެޖިސްޓްރޭޓަކާއި ހުށަހެޅިފައިވާ މައް ސަލައެއް މަޞްލަޙަތު ފުށުއަރައިގެން ނަމަވެސް މިކަހަލަ ކޮންމެވެސް
ސަބަބުތަކަކާއި ހުރެ ބައެއް ކަހަލަ މައްސަލަތައް ނުހިނގައި ހުރޭ ނުވަތަ ހުއްޓިފައި ހުރޭ ނުވަތަ މަޑުޖެހިފައި ހުރޭ
މިކަހަލަ ކަންތައްތަކެއް. މިހާރު އޭގެ ތެރޭގައި ހިމެނިގެން އެބަ ދޭ ހަޟާނަތުގެ މައްސަލަތަކާއި ވަރި ކައިވެނީގެ
މައްސަލަތަކާއި މިފަދަ މައްސަލަތައް. ހިމެނޭއިރުގައި ބައެއް ކަހަލަ ވަރި ކައިވެނީގެ މައްސަލަތަކަކީ ފިރިންގެ
ސަބަބުން ވަރަށް ބޮޑެތި އަނިޔާތައް އަންހެނުންނަށް ލިބެމުންދާ މައްސަލަތައް. އެފަދަ ކަންތައްތަކުގެ ސަބަބުން
ވަރިވާން ބޭނުންވާ މައްސަލަތައް ނަމަވެސް މެޖިސްޓްރޭޓުން ނެތިގެން އެ މައްސަލަތައް ނުހިންގުމުގެ ސަބަބުން އެ
އަނިޔާގައި އެތައް ދުވަހެއް ތަޙައްމަލުކުރަމުންދާ މައްސަލަތައް. އެހެންވީމާ، އެފަދަ ކަންތައްތަކުގެ ވެސް ޙައްލެއް
ލިބެން އަންނަނީ ޖޭ.އެސް.ސީ އަދާކުރަންޖެހޭ ރޯލު އޭގައި އަދާކޮށްފި ކަމުގައި ވާނަމަ. މިސާލަކަށް އެ ދިމަދިމާލަށް
ޢައްޔަންކުރަންޖެހޭ މެޖިސްޓްރޭޓުން ޢައްޔަންކުރުން ނުވަތަ މެޖިސްޓްރޭޓެއް ޢައްޔަންކުރެވެން ނެތް ޙާލަތެއްގައި އެހެން
ދިމާލަކުން މެޖިސްޓްރޭޓެއް ގެންގޮސް އެ ދިމާލެއްގައި މަސައްކަތްކުރުމުގެ އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖައްސައިދިނުން.
އެހެންވީމާ، އެފަދަ އިންތިޒާމުތައް ހަމަޖައްސައިދިނުމަކީ ވެސް ޖޭ.އެސް.ސގެ ރޯލްގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ކަމެއް އިނގޭތޯ
ޤާނޫނީ ގޮތުން. އެހެންވީމާ، އެ ފަދަ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ އަޅުގަ ނޑު ދެންނެވީ.
ކަ ނޑިތީމު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ހަމަ ޝައްކެއް ނެތް ތިވިދާޅުވިހެން ރައްޔިތުންގެ ވަރަށް ގިނަ ބައެއްގެ
ސަމާލުކަން ޖޭ.އެސް.ސީ ކިބައަށް ހުއްޓިފައި މިންނަނީ. އެއީ ޢަދުލުއިންޞާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ދާއިރާގެ ތެރެއިން
ލިބެންވާ ކަމަށް އެ މީހުން ޤަބޫލުކުރާ އިންޞާފު ލިބުން ލަ ސްވާތީ އާއި އެ ލިބޭ އިންޞާފުގެ ކޮލިޓީއާ ދޭތެރޭގައި
ވެސް އަޅުގަ ނޑަށް ހީވަނީ ބައެއް މީހުންގެ ނުތަނަވަސްކަން އޮންނަހެން. އެހެންވީމާ، ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސް
ކޮމިޝަނުން ކޮން ކަހަލަ ދައުރެއްތޯ އަދާކުރެވޭނީ ކޮލިޓީ އޮފް ޖަސްޓިސް ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް ޑެލިވަރ ކުރުމުގައި،
އެ ކޮލިޓީ އިމްޕްރޫވްކުރުމަށް.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އޭގެ ތެރޭގައި އަޅުގަ ނޑަށް ދަންނަވާލެވިދާނެ ފަ ނޑިޔާރުން ނަގާއިރުގައި ނުވަތަ މެޖިސްޓްރޭޓުން ނަގާއިރުގައި އެ
ފަ ނޑިޔާރުންނަކީ، އެ ފަ ނޑިޔާރުން ޢައްޔަންކުރުމުގެ ކުރީގައި އެ ބޭފުޅުންގެ ކުށުގެ ރެކޯޑް ވެސް ސާފުކުރާނެ، އެ

ބޭފުޅުންގެ ހިސްޓްރީ ބައްލަވާނެ. ބައްލަވާއިރުގައި އެ ބޭފުޅުންގެ އެއްވެސް ވަރެއްގެ ކުށުގެ ރެކޯޑެއް އޮތް ކަމުގައި
ވާނަމަ ނުވަތަ އޮތް ކުށުގެ ރެކޯޑެއްގެ ބާވަތަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި އެ ކަންތައްތަކަށް ފުދޭވަރެއްގެ ސަމާލުކަމެއް
ދިނުމަށްފަހު މެޖިސްޓްރޭޓުން ޢައްޔަންކުރުމުގެ ކަންތައް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަކީ ވަރަށް މުހިއްމު އެއް ކަންތައް
އިނގޭތޯ. ދެން އޭގެ އިތުރުން ތަޢުލީމް. ތަޢުލީމީ ގޮތުން ވެސް އެކަށީގެންވާ ޤާބިލުކަމެއް ނެތް މެޖިސްޓްރޭޓުން
ތިއްބަވާ ކަމުގެ ވާހަކައަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންގެ ތެރޭގައި ވަރަށް ބޮޑަށް ދެކެވޭ ވާހަކަ. މިސާލަކަށް ތަރިކައިގެ
މައްސަލަތައް ނިންމުމުގައި އެކަށީގެންނުވާ ގޮތަކަށް ނުވަތަ ޤާނޫނުތަކާއި ނުވަތަ އިސްލާމީ ޝަރީޢާއާ ޚިލާފަށް
ކަންތައްތައް ނިންމާފައި ހުރި ކަމުގެ ޝަކުވާތަކަކީ ކަންބޮޑުވުންތަކަކީ އަޅުގަ ނޑުމެންނާ ހަމައަށް އަންނަ ކަންތައްތައް.
ނަމަވެސް މިސާލަކަށް ރަށްރަށުން އެ ކަންތައްތައް ނިންމައިފި ކަމުގައި ވާނަމަ އެ ބޭފުޅުންނަކަށް އިސްތިޢުނާފަށް
ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތެއް ވެސް ޙަޤީޤަތުގައި ނެތޭ ދެންނެވުމަކީ ދޮގަކަށެއް ނުވާނެ އިނގޭތޯ. އެއީ ރަށްރަށުގައި
ތިބެގެން އިސްތިޢުނާފެއް ނުކުރެވޭނެ. މާލެ އަށް އަންނަންޖެހެނީ މާލެ އަށް އައިސް އެ ބޭފުޅުން އެ ކަންކަން ކުރުމުގެ
ވަރަށް ބޮޑެތި ޚަރަދުތަކެއް ވަރަށް ބޮޑެތި ތަކުލީފުތަކެއް އާއިލީ ޒިންމާތަކާއި އެ ހުރިހާ ކަމެއް ހުންނަނީ އެ
ރަށްރަށުގަ. އެހެންވީމާ، އެ ހުރިހާ ކަމަކާއި އެކުގައި އެ ބޭފުޅުން މިކޮޅަށް ވަޑަ އިގެން އިސްތިޢުނާފުކުރުމަށްވުރެ އެ
ބޭފުޅުން އެކަމެއް ބަލައިގަނެގެން ތިބުން އެ ބޭފުޅުންނަށް އެއީ އެންމެ ފަސޭހަ ގޮތް ކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވިފައި އޮންނަނީ
އިނގޭތޯ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސިނާން، ދޫކޮށްލެއްވީތޯ؟ ވަޙީދު ވެސް ދޫކޮށްލެއްވީ. އާދެ! ރަޝީދު.
އަލިފުށި ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މަރުޙަބާ ޒޫނާ. އަޅުގަ ނޑުގެ ސުވާލަކީ އާންމުންގެ ފަރާތުން އެ ތަން ތަމްސީލުކުރައްވަން
އިންތިޚާބުވެވަޑައިގެންފިއްޔާމު އިންނަވާނެ. ދެން ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކު އާންމުންގެ ތެރެއިން ކުރަމުން އަންނަ
ޝަކުވާއެއް ޚާއްޞަކޮށް ބަންދުގައި ތިބެންޖެހޭ ކުށްވެރިންގެ ވާހަކަ ދަންނަވާލަން އަޅުގަ ނޑު މިއުޅެނީ އިނގޭތޯ. އެ
ބޭފުޅުން މުއްދަތު ޖަހަމުން އެބަ ދޭ ހަމަ ބައެއް ފަ ނޑިޔާރުން ފުލުހުންގެ އިޝާރާތެއް ކޯޓުތަކަށް ދާއިރަށް އެއްވެސް
ކަހަލަ އެވިޑެންސެއް ނެތި ވެސް. އެހެން މި ދަންނަވަންޖެހުނީ އެ މީހުން ފަހުން މުއްދަތު ހަމަކޮށްފައި ނިކުމެގެން
އެބަ ނިކުންނަންޖެހޭ ކިތަންމެ ފަހަރަކު އަހަރު ދުވަސް ވަންދެން ނޫނީ މަސް ދުވަހުން ފެއްޓިގެން ގޮސް 2 އަހަރު
ދުވަސްވަންދެން ތިބެފައި ކުށެއް ނެތި ވެސް އިނގޭތޯ. މިފަދަ ޙާލަތްތަކުގައި ޢާއްމު ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން އެ ތަން

ތަމްސީލުކުރައްވަން އިންނަވާއިރު ފަ ނޑިޔާރުން އެފަދަ ނިންމުންތައް ހަމަ ފުލުހުންގެ ފަރާތުން އެދިލާއިރަށް
ޖައްސަވަމުން ގެންދަވާތީ ކޮން ގޮތަކަށްތޯ އެ ކަމުގައި ދެކެވަޑައިގަންނަވާނީ؟
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އެފަދަ މައްސަލަތަކުގައި ވެދާނެ އެ ބޭފުޅުންނަށް އިސްތިޢުނާފުގެ ފުރުޞަތު އޮންނާނެ ކަމަށް. އިސްތިޢުނާފުގެ
ފުރުޞަތު އޮތް ކަމުގައި ވާނަމަ އެ ބޭފުޅުންނަށް އިސްތިޢުނާފަށް ހުށަހެޅޭނެ. ނަމަވެސް އެ ބޭފުޅުން އެފަދަ ޢަމަލެއް
ހިންގާފައިވަނީ ސުލޫ ކީ މައްސަލަ އެއް ފެންމަތިވާނެފަދަ ޢަމަލެއް ހިންގައިގެން ކަމުގައި ވާނަމަ، މިސާލަކަށް އެ
ބޭފުޅުން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ އިޖުރާޢާތެއް ފުރިހަމަނުކޮށް މިފަދަ ކަންތައްތަކެއް އެ ބޭފުޅުން ހިންގީ. އެހެންވީމަ،
އެފަދަ ކަމެއް ހިންގައިފި ކަމުގައި ވާނަމަ ނުވަތަ ރިޝްވަތެއް ހިފުން ކަހަލަ ކަމެއް ނޫނީ އެމީހަކު ހަމަ މަސްލަޙަތެއް
އޮތް މީހަކަށްވާތީ ނުވަތަ އެ މީހަކު ރުޅިއަންނަ ނުވަތަ ދުޝްމަނަކަށްވާތީ، ހިތް ނުރުހޭ މީހަކަށްވާތީ ނޫނީ އެ މީހަކާ
ވިސްނުން ތަފާތު މީހަކަށްވާތީ މިކަހަލަ ކަމެއް ކޮށްފި ކަމުގައި ވާނަމަ އެ ކަމެއް ފަ ނޑިޔާރުގެ ސުލޫކާއި ޚިލާފުވާ
ކަމެއްގެ ތެރެއަށް މިކަން ވަދޭތޯ ބެލުމަށްފަހު ސުލޫކާ ޚިލާފު ވާ ކަމުގައި ވާނަމަ އެއީ ސުލޫކީ މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި
ބަލައި އެ މީހަކާ ދޭތެރޭ ފިޔަވަޅު އެޅޭނެ އިސްތިޢުނާފުގެ ފުރުޞަތު އެ މީހަކަށް އޮތް ކަމުގައި ވިޔަސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އިތުރު ބޭފުޅަކު ދެން ސުވާލެއް ކުރައްވަން އެދިވަޑައިގެންފައެއް ނެތް މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރަން. އެހެންވީމާ،
މިހާހިސާބުން ޒޫނާއާ އަޅުގަ ނޑުމެން އިންޓަރވިއުކުރުމުގެ ވަގުތު ނިންމާލަން ކަމަށް މި ޤަޞްދުކުރަނީ. އަދިވެސް
އެއް ފަހަރު ނިންމާލަމުން ކޮމިޓީގައި ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ނަންފުޅުގައި އަޅުގަ ނޑު ޒޫނާ އަށް ޝުކުރު
އަދާކުރަން.
ޒޫނާ މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ އަޅުގަ ނޑުގެ ފަރާތުން ވެސް ހަމަ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް އިނގޭތޯ. ދެން
އަޅުގަ ނޑު އަދި އެއް ކަމެއް އެބަ އޮތޭ އިނގޭތޯ. މިހާރު އަޅުގަ ނޑު ޖޭ.އެސް.ސީ އިން ދެއްވާފައި އޮތް ކަމާ ބެހޭ
ފަރާތްތަކަށް އޮތް ލިޔުން އިނގޭތޯ...
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! މިރޭ އަޅުގަ ނޑުމެން ޖުޑިޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނަށް އާންމުންގެ ތެރެއިން ހުށަހެޅުއްވި ބޭބޭފުޅުންގެ
ނަންތައް ދިރާސާކުރައްވަން ބޭއްވި ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުން ނިމުމަކަށް ދާއިރުގައި އަޅު ގަ ނޑުމެން މިހާރު މިރޭ
އިންޓަވިއު ކުރި ބޭބޭފުޅުންގެ މާކްސްތައް މިހާރު ޓެލީކޮށް މި ނިމުނީ. ހުރިހާ ބޭފުޅުން މިހާރު މި ވެރިފައި ކުރެއްވީ.
އެހެންވީމާ، މި މާކްސްތަކާއި އެކުގައި ރިޕޯޓު އިޢުތިރާޟު ނުކުރައްވާ ކަމަށް ވަންޏާ ކުރިއަށް ގެންދަވަން ކަމަށް.
އެހެންވީމާ، އެއްވެސް ބޭފުޅަކު، ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް ބޯޖައްސަވާލެއްވީ ކުރިއަށް ގެންދަން ކަމަށް. އެހެންވީމާ،
އިދާރީމޭޒުން ރިޕޯޓު ވީހާވެސް އަވަހަކަށް ނިންމަވައި އަޅުގަ ނޑާ ހަމައަށް ގެނައުމަށް ދަންނަވަން. ދެން މިހާރު ވެސް
މި މުއްދަތު ފަހަނައަޅައި ހިނގައްޖެ ބޭފުޅަކު ޢައްޔަން ކުރުމުގެ ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮތް މުއްދަތު ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ،
މާދަމާ ހެނދުހެނދުނާ ހަމަ އެއްޗެހި ބޭރުކޮށްލެވޭ ވަރަށް ނިންމަވައި ދެއްވުމަށް އިދާރީމޭޒުގައި ދަންނަވަމުން މިރޭ
ވަޑައިގެންނެވި ހުރިހާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ވަރަށް އިޚުލާޞްތެރިކަމާއިއެކު ޝުކުރު ދަންނަވަން. އަދި ކޮމިޓީ
ކުރިއަށް ގެންދެވުމުގައި ތި ހުރިހާ ބޭފުޅުން ވެސް ތި ދެއްވަވާ އިޚުލާޞްތެރި އެއްބާރުލުމަށް އަޅުގަ ނޑުގެ ފަރާތުން
އިދާރީ މުވައްޒަފުންނަށާއި ކޮމިޓީގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން.
____